

**A KULTURA REGÉNYTÁRA
X.**

AZ AMERIKAI MENYECSKE

REGÉNY

**MIKSZÁTH KÁLMÁN
ÖTLETE NYOMÁN**

IRTA: MIKSZÁTH ALBERT

MIKSZÁTH KÁLMÁN ELŐSZAVÁVAL

Budapest, 1918.
„KULTURA” Könyvkiadó Részvénytársaság kiadása

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest: Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2023
ISBN 978-963-417-562-9 (online)
MEK-22748

TARTALOM

Mikszáth Kálmán előszava.

Mikszáth Albert előszava.

I. fejezet,
amelyben egy hölgy kényes kérdéseket feszeget.

II. fejezet,
melyben egy közbeszólásnak bonyodalmasságot következményei támadnak.

III. fejezet,
amelyben a szereplők az ismeretlen tartományba érkeznek.

IV. fejezet,
amelyben, a további tapasztalatok során, Nathaniel kételyei még nagyobbak lesznek.

V. fejezet,
amelyben Winyd szívében csillagok tűnnek fel.

VI. fejezet,
amelyben, úgy látszik, Nathanielnek mégis igaza van.

VII. fejezet,
amelyben Mr. Hawkins beszámol tapasztalatairól.

VIII. fejezet,
amelyben a szereplők azt határozzák, hogy valami okosat gondolnak ki.

IX. fejezet,
amelyben egy medveadásatról van szó, amelyen a medve önként megy bele a csapdába.

Utolsó fejezet,
amelyben kiviláglik, hogy a vizionlátás néha egészen fölösleges.

Mikszáth Kálmán előszava.

Egy nagy londoni kiadó, mr. Jarrold, aki a Jókai és az én könyveimből lefordíttatott az angoloknak egyet-kettőt, így szólt az idén néhány hét előtt a Jókaival közös magyar kiadónkhoz:

- Én sehogy se értem ezt az önök viszonyát Ausztriához. Csodálatos komplikált dolog. Senki se tudja azt bizonyosan. Csak sejteni lehet, hogy nem egészen tiszta dolog. Se az egységes birodalom, se a külön királyság.

- Dehogyan nem, - erősködött a magyar kiadó - nekünk becsületes alkotmányunk van.

- Érti a macska. Ha van, hát mért titkolják? Valami olyan lehet ez a becsületes alkotmány, mint a papucs, hogy csak *otthoni használatra* való, kivinni nem lehet, - a láb végére is kényelmesen érzi magát benne, de ha nagyot rug, vagy ugrik, leesik róla a papucs.

- No hát nem olyan - tiltakozott a magyar kiadó.

- Évenként sokan fordulnak meg az üzletünkben, - folytatta mr. Jarrold - akik tudakozódnak, hogy nincsen-e valami olyan könyv, ahonnan ki lehetne ezeket érteni. Hát van-e ilyenforma elbeszélő mű az irodalmukban, mert azt én, föltéve, hogy elmés és érdekes munka, lefordítatnám és elterjeszteném a világban?

A magyar kiadó homlokára ütött.

- Bizony még nincs ilyen regényünk. Ha azonban ki akarja adni a mi közjogi alapunk ismertetését, egy-két hónap alatt megíratom az ön számára a kiegészítés történetét valamely publicistával, vagy historikussal.

Mr. Jarrold elmosolyodott gúnyosan.

- Köszönöm sir, de nem kérek belőle. Mit gondol ön, ki olvasná el? Ön az egerekről akar gondoskodni, sir, és nem a magyarokról. Én ellenben az angolokról akarok gondoskodni és nem az egerekről. Az ördög vigye a száraz dohányt és a száraz könyveket, sir. Regény kell nekem erről és abban se szabad csak úgy a mese közé ékelni be a közjogi alap konfigurációit, mert a mellékes leírásokat átugorja az olvasó, hanem úgy kell fölépülnie az egész regénymesének, ahogy a régi mesebeli kastélyok épültek.

- Hát hogy épültek?

- Kacsalábon forogtak.

- Nem értem.

- Azt akarom ezzel mondani, hogy a kacsaláb a közjogi alap. Minden ő rajta forogjon. A szereplő személyek sorsa, a bonyodalom, a megoldás, mind úgy legyen megkomponálva, hogy az Ausztriával való viszonyukat plasztikussá tegye és ne látszassék tanítani, hanem csak mulattatni.

- Értem, sir, - mormogta a magyar kiadó és gondolkozóba esett.

A gondolkozóba esés azóta átragadt én rám is, hogy bizony az angol ész mégis csak jó ész. Nagy pecsenyét lehetne itt megsütni kis tűznél. Furcsa, hogy eddig nem jutott eszünkbe, holott valószínűleg a legjobb és talán az egyetlen mód közjogi helyzetünk tiszta képét kivetni a világba, ahol még a sajtó sincs arról tájékozva. Panaszkodó országgyűlési beszédek, a delegációkban elpattogott gravamenek mind nem használtak, pedig már annyival is megelégednénk, hogy a követségeknél, konzulátusoknál valamely néma jelek, zászlók, címerek sejtessék, hogy nem vagyunk osztrákok. De ez se megy. Ezt se akarják. A hagyományos udvari

politika szándékosan arra dolgozik, hogy a birodalom kifelé egységesnek látszassék, mint ahogy az ördög is ott, ahol mutatkozik, szereti észre nem vettetni, hogy a patája szét van hasítva.

Addig-addig gondolkoztam erről, hogy végre is egy indítványnak szántam az Almanach elé, ahol az elbeszélő írók évről-évre összegyűlnek, hogy talán hozzá kellene látni a közjogi alaphoz és belőle meríteni témákat regényekre, novellákra és esetleg apró rajzokra.

Hiszen az igaz, hogy addig kellett volna szólnom, míg az öreg Jókai élt. Az öreg tudta volna azt megcsinálni s az ő neve vitte volna szét legjobban a világ minden tájéka felé. Ő tudta, mit tesz az, mikor ebben az országban azt mondják: „a császár nevében”, hogy dörög az ég s villámlik, hadi sátrak fehérednek a halmokon s nehéz ágyus szekerek dübörögnek az utakon, míg ha azt mondják a „király nevében”, megváltozik a kép, mosolyog az ég, süt a nap, arató lányok dalától hangos az út s fehér bárányok legelésznek a halmokon.

De hiszen gazdag bánya ez. Nem egyet, nem tizet, de ezer elbeszélni való sujet-t lehet innen hasítani nekünk, Jókainál kisebbeknek is.

Magamnak is van egy történetem. Alapjában bohóság, de egyenesen idevág. Egy szép amerikai özvegyasszonynak, aki fiskális is egyben, valami Vukovics Mirkó nevű ifjú udvarol, házasságot ígér, pénzt csal ki tőle s azzal egyszer csak se bü, se bá, eltűnik az új világból.

A szerelmes asszonyka búsul, haragszik s rábízza a szökevény nyomozását egy magándetektivre, afféle Sherlock Holmesra, aki a maga módja szerint csodálatos nyomokon vagy két év alatt kiszimatolja és jelenti, hogy az illető hazament Horvátországba és most ott képviselő.

Nosza felkerekedik hösnőnk a nagy útra, viszi szenvedélye, meg a hajó, meg a vasut Zágrábba, hol egyenest a tartománygyűlés elnökét keresi, hogy mindenekelőtt ő lépjen közbe a kinos ügy békés elintézésére nézve, magához hivatván Vukovics Mirkót, mire feleli az elnök:

- Valóban van itt egy Vukovics Mirkó nevű képviselő, madame, de ő most Magyarországon, Budapesten végzi a törvényhozási teendőket.

Az asszony gyanakszik, hogy félre akarják vezetni, fűt-fát kikérdez s csak miután megerősítik mások is, hogy Vukovics most csakugyan horvát delegátus Budapesten, ül ismét vasutra és Budapesten toppan a képviselőházi elnökhöz ugyanolyan kéréssel.

- Hát igen, - madame, - mondja az elnök - van itt egy Vukovics Mirkó nevű képviselő, de az most Ausztriában, Bécsben végzi a törvényhozási teendőket.

Mrs. Brockley (mert így hívhatják) hitetlenül rázza szép fejét. Ami lehetetlen, az lehetetlen, de mert mások is megerősítik, hogy való, ami való, Vukovics most magyar delegátus Bécsben, rászánja magát az odautazásra, felkeresni Bécsben a delegáció elnökét.

Keresi, keresi, de azt mondják, már éppen tegnap végezte be dolgait a delegáció, tehát szétoszlott, következésképp elnöke sincs. Mrs. Brockley türelme ezzel kimerül, abbahagyja Vukovics üldözését, tudja isten melyik városban és melyik országban hoz azóta törvényeket, madame megelégszik most már a tapasztalatai megírásával, melyeket a „Newyork Herald”-ban tesz közzé, hogy Európában voltaképp csak egy törvényhozás van, mely mint a cséplőgép vándorol egyik helyről a másikra és egy ilyen köruton megreperálja a törvényeket a continens államaiban.

Eddig az én témám, de persze nem ily gunyoros módon szövődnek Mrs. Brockley dolgai. Olyanformán kellene beállítani, hogy kíváncsi és utána jár, mígnem világosan áll előtte a komplikált közjogi alap. Sőt azt is megengedem, hogy ez még nem is a legszerencsésebb téma. Csak úgy hevenyében vetettem papírra. Másoknak esetleg jobb jut eszébe.

Azért tehát újból ajánlom indítványomat, hogy ismertessük munkáinkban egyszer-másszor országunk közjogi helyzetét.

Hiszen igaz, hogy az író előtt első a művészi cél s azt nem szabad alárendelni semmi másnak. A pegazus nem arra való, hogy idegen terheket vonszoljon. Még a tudományt se illik szolgálnia. Mert az író vénája szuverén. Tehát nem lehet szolga. Jules Verne, aki a természettudományokat, Ebers, aki az Egyptológiát szolgálta vénájával, bizonyára filister számba mennek az Olympuson. Bolondság az, olyan, mintha valaki champagnei borral öntözgetné kertjében a sárgarépa palántákat, hogy ki ne száradjanak, mikor arra a kútvíz is jó.

De nekünk magyaroknak dicsőségünk az effajta eltévelyedés. Szolgáltuk már a nemzeti politikát, vontattuk a kátyuból. Nem volt irántunk hálás ezért. A kormányok soha se tettek semmit a szép literatúráért. De mindegy. Most, mikor azt látjuk, hogy a közjogi alap ismeretetésének dolgában mozdulatlan az ország szekere, elő azokkal a kis szárnyas lovacskákkal! Fogjuk őket még egyszer hámba, a szekér elé.

Mikszáth Albert előszava.

Sokszor mondogatta atyám:

„Ha az ember azt állítaná külföldön, hogy Magyarország külön állam és látván a csodálkozást, be akarná bizonyítani, hogy nem hazudott, hát bizony nem tehetne egyelőre mást, mint droskéra ültetné a kétkedő idegent és elhajtana vele valami zúgutcába, ahol a követünk, vagy konzulunk lakik és reámutatna a jelvényeire:

- Hát nem látja ott az úr a kétfejű sasban azt a pirosló, zöldelő címet? *Ez vagyunk mi!*

- Igenis, ez az egész. És ennél nem bírunk többet mutatni a világnak, ebből pedig éppen úgy nem lehet kitalálni semmit, mintha akár egy piros kukoricacső, vagy zöldelő tölgyfalevél volna odapingálva.”

Szokatlan, komplikált közjogi állásunkat, sajátságos helyzetünket a monarchiában a külfölddel megismertetni, a szépirodalom könnyed eszközeinek és varázsának felhasználásával, a komoly ismertetést ügyesen elkeverni a mese mézében - ezt a célt akarta szolgálni atyám megkezdett regényével, amelynek megírásában meggátolta őt a legnagyobb hatalom, aki mindnyájunk szándékai felett rendelkezik s aki válogatás nélkül dolgozik kaszájával, mikor az élet homokóráján az utolsó szemcse is lepergett.

Örökre lehúnyta oly sok mindent látó szemét, mesteri kezéből kihullott a toll s utolsó regényéből alig néhány oldalnyi töredék maradt csak. Az a néhány lap, amelyet regényéből megírt, nem elég arra, hogy az egész munka menetéről, koncepciójáról fogalmat alkothassunk. „*Az amerikai menyecske*” is - ezt a címet akarta adni a regénynek - sírba szállt vele, éppen úgy, mint az a nagy, még meg nem írt világa a különböző alakoknak, típusoknak, regény- és novella-hősöknek, akik izzó agyát az utolsó percig foglalkoztatták, benépesítették. Ezek mind vele haltak és senkinek sincsen módjában életre kelteni őket.

De „Az amerikai menyecske” meséje nem veszett el végképpen. Atyám, aki sohasem csinált regényeihez vázlatot és témáiról sem szeretett beszélni, mintha valami sejtés sugallatára hallgatott volna, sokszor és sokat beszélt erről a regényéről s megírta a munka előszavát, amelyben papírra vetette tervét s e kis vázlatban beszámolt a megírandó regény meséjének megfogalmazásáról. Ezt a vázlatot, mint alapeszmét, atyám később is megtartotta, bár a regény főszereplőjének személyében változás történt.

A főhősnő Mrs. Brockley özvegyasszony, amerikai ügyvédnő volt a vázlatban. Ez volt első terve, de nem tartott ki mellette.

Valószínűleg nem találta megoldható és hálás feladatnak, hogy a regény középpontjába tudákos, feminista női alakot helyezzen, akinek egyéniségébe nagyon nehéz lett volna nőies gyöngédséget, poézist és üdítő báj, nájvitást keverni. Pedig minderre szükség volt, mert a főhősnő a regény későbbi eseményeiben, - úgy tervezte, - kedves, idillikus szerelmi kaland szereplőjévé válik. Könnyebb talán a kutyával a macskát megbarátkoztatni, mint az olvasóközönséggel megkedveltetni s mint bájos szerelmest mutatni be neki egy nőt, aki egyetemet végzett, feje paragrafusokkal van tele, perrendtartásokat lapozgat, hivatalokba szaladgál s esetleg orrcsüptetőt visel, mert a sok tanulóssal elrontotta a szemét.

Ezek a szempontok térítették el atyámat eredeti tervétől s amikor megkezdte regényének írását, a hősnő helyébe két alakot rajzolt; külön választotta Éva leányát a tudákos amerikaitól.

Azon a néhány oldalon, amelyet papírra vetett, már két főszereplője van a történetnek: A lágyszívű, bájos és gyöngéd, ideálista leány, *Winyd Hawkins* és fivére, a komolykodó, tudákos publicista, *Nathaniel Hawkins*.

Egyébként megmaradt eredeti ötleténél s azt fejlesztette tovább magában s olykor beszélgetés közben a családi asztalnál, de a megírásban már meggátolta betegsége és halála.

Halála után egyre jobban megfogantak lelkemben elejtett szavai, fantáziámban gyökeret vertek, tenyésztek, bokrosodtak s egy-egy új hajtást is eresztettek.

Lassanként megérlelődött bennem az elhatározás, hogy atyám ötlete nyomán, az ő törekvésehez, meséjéhez híven megírom „*Az amerikai menyecské*”-t. Már régebb a toll munkásai közé álltam, az írás, a munka varázsa elragadott, tehát nem csoda, hogy nem tudtam ellentálni a váagnak, hogy leírjam azokat az impressziókat, amelyeket atyám szavai és ötletei keltettek bennem „*Az amerikai menyecské*”-ről.

Talán gyöngeség tölem, hogy vágyamat valóra váltottam, de mentségem, hogy tollamat tiszta szándék vezette s nem az a gondolat sarkallt, hogy atyám szárnyai alatt belopódzam a közönség szeretetébe. Ezt külsőleg is kifejezésre juttatom, amikor atyám néhány oldalnyi töredékét nem használom fel, az ő félbemaradt szavaihoz nem fűzöm soraimat; csak azt mondom el, ami sírba szállt vele. Higyje el az olvasó, az én fiúi szívem tiltakozna a legerősebben az ellen, hogy jó atyám emlékéen a legkisebb sérelem, kegyeletlenség essék, hogy az ő nevét bárki a saját érvényesülésére felhasználja és visszaéljen vele.

Egyetlenegy cél lebegett szemem előtt, amikor megírtam „*Az amerikai menyecské*”-t: az hogy megmentsem a mesét, hogy reámutassak arra az új irányra, amelyet atyám akart kijelölni, az új irodalmi műfajra, a *közjogi regényre*, amelynek célja az lenne, hogy irodalmi formában ismertesse meg a külfölddel a magyarságot, a magyar állam helyzetét a monarchiában.

Nem áltatom magamat, tudom, hogy atyám tervét e regény megírásával nem váltom úgy valóra, mint tette volna ő, mert nincsenek meg bennem azok a képességek, amelyek egy Mikszáth-téma feldolgozásához kellenek. De remélem, hogy *atyám ötletének pusztá megismertetésével* elérem azt, hogy kiváló írók megpróbálkoznak majd az új irányt, atyám gondolatát méltó tehetséggel szolgálni. És ha nem csalódom majd, nem végeztem hiábavaló munkát, célomat elértem, mikor szerény tollammal azon fáradoztam, hogy atyám egyik legkedvesebb terve életre keljen s szolgálja a magyarság ügyét.

Azt hiszem, nyugodtan vallhatom, hogy az én esetemben a cél valóban szentesíti az eszközt.

Félve vettem kezembe a tollat, amely elárvultan állott atyám íróasztalán s amely az én kezemben már nem az, amely az ő mesteri újjai között volt; bátortalanul, megilletődve dolgoztam, érezve, hogy az ő ötletének feldolgozásához nincsen meg bennem a méltó tehetség, azonban az a jó szándék, lelkiismeretem nyugodtsága, becsületes törekvésem, amely mögött nincsenek hátsó gondolatok, minden kételyemet legyőzték.

Szent meggyőződése, hogy, ha atyám kezébe vehetné e könyvet, jóságos szeme boldog tekintettel nézne reám, atyai szíve megérezné, tudná, hogy kegyeletes érzések és soha nem múló fiúi szeretetem vezették tollamat.

I. fejezet, amelyben egy hölgy kényes kérdéseket feszeget.

Hosszú sorban állottak a magánfogatok és automobilmek Mrs. Northing, a híres nagyiparos newyorki palotája előtt. A ragyogó épület ablakaiból aransárga fénykévek vetődtek a széles út lombkoronáira és a kocsit szinte vakítón fehérlett a gépkocsik reflektorainak világosságában. A ködös tavaszi estét a palota körül nappallá varázsolta az ünnepi, pazar ragyogás és Mrs. Northing hajléka kihívó büszkeséggel üdvözölte a szakadatlanul érkező vendégeket.

A palota fehér márványhomlokzata, hatalmas marquisea, széles lépcsőfeljárói és cirádás oszlopzata, - mindez pompás ígéret, amelyet százszorosan váltanak valóra a kábító fényben tündöklő termek. A demokraták világában a gazdagok fejedelmi pompája bizonyítja azt az igazságot, hogy az emberek mindenütt egyformák, de csak abban, hogy nem szeretnek egyformák lenni. Ez az újvilági egyenlőség, amelynek szinte túlzó apostola Mrs. Northing, számos iparvállalat tulajdonosa, akit a címkórságban szenvedő demokrácia a „nadrágható király” címmel ajándékozott meg.

Amerika demokrata jelszavai csak frázisok, mert az Unió társadalmában éppen úgy szeretik a gazdagságot és címet, mint az öreg, szerintük kivénült Európa s a jenki mindenképpen igyekszik polgártársai fölé emelkedni, vagyonosabb lenni, előkelőbb származással dicsekedni és műveltségét külsőségekben is fitogtatni.

Ha például tanui lehettünk volna annak a jelenetnek, hogy Mrs. Northing és már nem éppen fiatal neje milyen nagy gonddal állították össze a meghívandó vendégek névsorát, ámulva láttuk volna, hogy az amerikai nagyiparos és felesége éppen olyan szempontok szerint osztályozzák az embereket, mint az udvari tanácsosok a Lipótvárosban. Többek között különös súlyt fektettek arra Northingék, akiket csak az utóbbi évek kedvező gazdasági konjunktúrája emelt az új ipari arisztokrácia sorába, hogy estélyükön Hawkinsék megjelenjenek. Mert Mrs. Northingék ősei még Európában laktak s még ama bizonyos szerencsés erkölcsi botlást sem követték el, amely miatt át kellett kelniök az Óceánon, amikor Nathaniel Hawkinsnak, a fiatal, tudós publicistának az ükapja már régen tekintélyes amerikai polgár volt.

- Mi Hawkinsok a legelső hajók egyikén jöttünk ide és minket már mindenki itt talált - szokta mondogatni az önérzetes fiatalember, akit az is kissé elbizakodottá tett, hogy a newyorki tudományos körökben sokra becsülték tudását s az „Omahai Szabadgondolkodók és Labdarugók Akadémiá”-ja tiszteletbeli tagjává választotta.

A Hawkins-vagyon nem volt nagy, (mindössze néhány milliócska), de éppen elég arra, hogy Winyd Hawkins és Nathaniel Hawkins összes igényeit kielégítse. A vagyon gerince onnan származott, hogy nagyatyjuk, Hawkins Edward találta fel az acéltollat, amivel aztán a ludakat megmentette attól a sanyarú sorstól, hogy eleven bőrükből tépdessék ki tollaikat kalamusnak. A nagy föltalálónak köszönhatték az utódok előnevüket, mert az előkelő newyorki körökben Hawkinsék nevéhez mindig hozzáfűzték, hogy „a ludak jóltevői”. És Winyd levélpapírosain, európai mintára, a *W. H.* betűk felett, mint egy címer, két keresztbefektetett lúdtoll ékeskedett.

Nathaniel ritkán mutatkozott huga társaságában, bár a legszeretetteljesebb testvéri viszony fűzte hozzá. Azonban a fiatal tudóst nagyon lekötötte hivatása; nappal dolgozott, este rendszerint a klubjába ment, vagy a Newyork Herald szerkesztőségébe, ahonnan csak a hajnali órákban vetődött haza Montgomery-streeti házukba, ahol Winyd társalkodónőjével meglehetősen visszavonultan élt. Northingék estélye alkalmából azonban Nathaniel időt szakított magának, elkísérte húgát, amivel a kapaszkodó parvenü nagyiparoséknak is örömet szerzett,

mert még arra sem mertek biztosan számítani, hogy az arisztokratikus szépség, a hódító Winyd el fog jönni.

Nathaniel Hawkins hűgát ugyanis nemrégiben nagy bánat érte; vőlegénye, Vukovics György, a külföldi gentleman, akivel éppen Northingék szalonjában ismerkedett meg, nyomtalanul eltűnt Amerikából. Elrejtőzött valami titokzatos okból, vagy büntény áldozata lett? Azt csak a jó Isten tudná megmondani, vagy a Pinkerton iroda. Meg esetleg a bőbeszédű Northingné, aki a newyorki társaságok összes botrányainak tudója és minden pletykának forrása. De kivételesen erről a kérdésről, úgy látszik, nem volt alaposan informálva, mert ahelyett, hogy legyezője mögé rejtve száját összesűgött volna a mellette ülő hölgygel, mikor Winyd belépett, szép vendége elé sietett, áradozó örömmel karolt belé és mindjárt az adatgyűjtéshez látott. Elárasztotta bókokkal, aztán kiragadta a köréje tóduló urak és hölgyek tömegéből és a büffé egyik sarkába cipelte, ahol magukra maradhattak:

- Úgy látom, kedvesem, meleged van; egy kis frissítő nem fog ártani. Kérlek foglalj helyett itt mellettem. Nagyon szeretnék veled egy kissé bizalmasan csevegni.

Winyd szomorúan engedte át magát sorsának, megitta a frissítőt, - Northingné távozást intett a felszolgáló lakájnak és mindjárt munkába is vette áldozatát. De eleinte nehezen ment a dolog. Winyd egyáltalán nem volt beszédes hangulatban és harapófogóval kellett kihúzni a szót belőle. Northingné azonban mester volt az ilyen fajta adatgyűjtésben:

- Bármennyire kellemetlen, - szólt mohó kíváncsisággal, miután sehogysem sikerült Vukovicsra terelnie a szót, - azonban, mint igaz barátnőd, feljogosítva érzem magamat reá, hogy megkérdezzem, kaptál-e már valami hírt eltűnt vőlegényedről?

Winyd még erre a nyílt kérdésre sem akart válaszolni, azonban a kíváncsi asszony olyan kíméletlenül faggatta, hogy végül is ellenállása megtört:

- Bátyám, Nathaniel, - mondta - semmi áron sem akarta megengedni, hogy a Pinkerton-irodával kerestessen Vukovicsot. Az ilyen tudósok nem értik a nőket és nincsen szívük. Képzeld, azt mondta, hogy egy vőlegény, aki szó nélkül tovább állt, nem ér egy fületlen gombot, aki pedig meghalt, még annyit sem.

- De remélem, te nem hallgattál reá! - mondta aggódva Northingné.

- Hát persze, hogy nem, - válaszolt Winyd titokzatosan mosolyogva.

Persze Northingné nem elégedett meg a titokzatos mosollyal:

- Szóval megtalálták!

- Bizony meg, - szólt el magát Winyd, pedig nem akarta titkát elárulni. Azonban a szenvedélyes adatgyűjtő lázas kíváncsisága annyira hatott reá, hogy megfejtkezett elhatározásáról. És most már mindent el kellett mondania, mert, ha az önkéntelenül kiejtett kétszavas vallomást nem folytatta volna, nagyon megsértette volna a háziasszonyt, aki őszintének látszó részvétellel és előzékenységgel ostromolta.

- Néhány hete már, - folytatta pirulva a szép leány, - hogy a híres detektíviroda nagytudású vezetőjének, Pinkerton Allannak kutatásai nyomra vezettek.

- A Pinkerton-iroda csalhatatlan, - jegyezte meg Northingné a szent meggyőződés hangján.

- Néhány napja pedig már pozitív adatok állanak rendelkezésemre. Mr. Bleakford, a cég egyik főnöke személyesen hozta el nekem.

- Nos? Mondjad, kedvesem...

- Hát a dolog úgy történt, hogy vőlegényem Európában élő rokonai táviratot küldtek, amelyben atyja haláláról értesítették.

- Ugyebár Vukovics orosz, - szólt közbe a háziasszony, aki annyira türelmetlenül akarta megtudni a botrány minden részletét, hogy képtelen volt végighallgatni közbeszólás nélkül az elhagyott menyasszony elbeszélését.

- Nem, - felelte bizonytalan hangon Winyd, - azt hiszem, valami délszláv féle. Arról nem is beszéltem vele, hogy milyen nemzetiségű...

- És nem is búcsúzott el, amikor elutazott? Csak úgy továbbállt? Kissé furcsa európai szokás...

- Annyira megzavarta atyjának hirtelen halála, - a Pinkerton-iroda adatai szerint, - hogy ész nélkül rohant a kikötőbe, ahonnét éppen indult egy hajó Európába. Hamar felszállt és elutazott...

- De miért nem írt, miért nem sürgönyözött?

- Mikor haza ért éppen választások voltak s ő bekerült a kamarába. Úgy látszik ott annyi gonddal jár a képviselőség, hogy nem ért reá írni, vagy valami más ok akadályozza... Aztán, úgy hallom, az ő hazájában, abban a délszláv országban nincs is posta...

Winyd nagyon elpirult, mikor eltűnt vőlegényének hallgatását mentegetni akarta, mert ő maga sem tartotta valószínűnek, hogy a képviselőség a világ bármely részén megakadályozhasson egy szerelmes embert abban, hogy menyasszonyának hírt adjon magáról.

Northingné arcán kaján mosoly jelent meg, de a következő pillanatban újra részvétteljes ábrázattal fordult a szőke szépséghez:

- És hogy hívják azt az országot, ahol most Vukovics képviselő?

- A Pinkerton-iroda Horvátországnak nevezi.

- Sohasem hallottam róla, - jelentette ki Northingné, aki pedig nagyon olvasott asszony volt s a londoni újságokat is járatta. - Bizonyára valami kis gyarmat lesz. - Nem lehet valami nagy és modern ország, mert még a mindentudó Pinkerton-iroda is csak a hosszúsági és szélességi fokot ismeri, ahol fekszik, de közelebbi adatokat nem tud róla. Arra a kérdésemre pedig, hogy ki ott az uralkodó, Mr. Bleakford kijelentette, hogy mindent még a Pinkerton-iroda sem tudhat...

Ekkor belépett a selyem-térndrágos főkomornyik és mély meghajlással jelentette a diadalmasan mosolygó Northingnének és elszomorodott bájos vendégének, hogy Caruso, a világhírű tenorista fogja csodás hangjával gyönyörködtetni a társaságot.

Mindenki az empire-stílusú zeneterem szárnyas ajtói felé tódult. Winydet az első széksorhoz vezette Northingné és maga mellé ültette. Nathaniel a terem végén állt a nagy fehér márványkandallónál, amelyet XIV. Lajos mellszobra díszített és egy tekintélyes szenátor fülébe kedves bókokat súgott, kilátásba helyezve, hogy a politikus pártja a legközelebbi választásokon nagy többséggel kerül a törvényhozás házába...

II. fejezet, melyben egy közbeszólásnak bonyodalmas következményei támadnak.

New-York utcáin féktelen, lázasan lüktető élet hullámszik. Mintha óriás hangyaboly lenne a város, ezer és ezer ember tolong, siet, fut s nem tudni honnan, nem tudni hová...

Lázás érzések kergetik őket a hatalom, az erő és a vagyon után. Folytonosan lüktető, pezsgő vérük nyugtalan idegességgel sarkallja őket a sietségre. Hamar elérni a célt, előbb, mint a másik, gyorsabban, mint a többi...

A verseny, amelyben az amerikaiak egymással szemben állanak, szabad s az élelmes polgárok egymással válllvetve tömörülnek clubokká, trösztökké s egyéb érdekközösségekké és így igyekeznek megütközni, elnyomni és legázolni a hasonló alakulatokba tömörült ipari, kereskedelmi, vagy pénzügyi érdekeltségeket. Egyesek egyesekkel, trösztök trösztökkel bírkóznak.

Amerikában az érdekeltségek legjellemzőbb társadalmi alakulata a club, amely New-Yorkban annyi van, mint kávéház Pesten. Csak az a különbség, hogy ezeket a clubokat vidám zene és könnyed szerelmi kalandokra nyíló alkalmak helyett üzleti érdekeltség, közös társadalmi felfogás, a jótékonyság, vagy valamely művészet tisztelete, legrosszabb esetben pedig valami sport iránti hajlam teremti.

A new-yorki clubok közül azok a legérdekesebbek, amelyeknek a vagyonosabb osztályhoz tartozó tagjai vannak s így a vagyon megszerzése utáni hajsza nem gátolja őket a tudományos, művészeti és társadalmi téren való vetélkedésben.

E magasztos társadalmi törekvések mögött ugyan van egy idegen erő is, amelynek szíve és mozgató lelke az időközönként megújuló elnök- és képviselő-választásokban rejlik. Annyira ők sem boldogok, hogy ne ösmernék a minket pusztító mérget: a politikát.

No, de ne kezdjünk politizálni, mert nem érnénk a végére, hanem inkább nézzük meg azt a két pazar luxussal épített palotát, amely New-York belvárosának egyik legnépesebb főterén, széles sugárutak torkolatánál mered az égnek.

A két farkasszemet néző épület még külsőségeiben is vetélkedik egymással; melyik nagyobb, melyik különb? Ez a világáros két legnagyobb társadalmi tömörületének fészke, az egymással szüntelenül versengő St. Nicholas- és Democratic-Club palotája.

A két club közötti versengés és vetélkedés már számos évtizede folyik és a harc kútforrása a clubok ellentétes természetében rejlik.

A St. Nicholas-Club New-York egyik legrégebbi clubja; tagjai nagyrészt régi patricius családok ivadécai, akik majdnem mind azt mondhatják magukról, amit Nathaniel Hawkins, Winyd bátyja olyan előszeretettel hangoztat:

- Mi az első hajók egyikén jöttünk ide, minket már mindenki itten talált.

A Democratic-Club viszont a new-yorki demokrácia színe-javát foglalja magában. Tudósok, írók, politikusok a tagjai, akik viszont a szellemi arisztokráciához számítják magukat s némi lenézéssel viseltetnek a St. Nicholas-Club tagjai iránt, kiknek soraiban ritka volt a self-mademan, mert már első vagy másodfokú ősük gondoskodott a család biztos egzisztenciájának megalapozásáról. „Ők maguk nem produkáltak semmit”, - mondogatták önérzetes hangon.

A St. Nicholas-Club elnökévé a legújabb időkben Mr. Nathaniel Hawkinst választották meg, ki a newyorki tudományos körökben számottevő egyéniség volt. - Fiatal, agilis elnökre volt

szükség, aki, mint a vezér a katonáit a háború nehéz útjain, úgy vezesse a club tagjait; aki ravasz fifikával eszelje ki, hogyan és miképpen lehetne a rivális club tekintélyét csökkenteni, saját tekintélyüket pedig öregbíteni.

Mindenesetre nagyban hozzájárult Hawkins elnökké választásához az is, hogy olyan fegyver volt a birtokában, amely a clubok közötti háborúskodásnál éppen oly fontos, mint a csatában a puska. Nathaniel Hawkins kitűnően kezelte nagyapja találmányát, a tollat és a találmányból származó vagyont s így egy személyben a New-York Herald egyik főírója és közkezdelt cikkírója is volt. Ami bizony külön-külön sem megvetendő dolog.

Így aztán örülhetett a St. Nicholas-Club, mikor egyszerre fiatal, agilis elnökre és tekintélyes, öreg sajtó-orgánusra támaszkodhatott.

A szünetnélküli versengés nagygyá és hatalmassá fejlesztette a clubokat, a sok harc folytán azonban nemcsak nagyok és hatalmasak, de túlbuzgók is lettek.

A zsiráf nyaka is csak azért nőtt olyan hosszú, mert a magas pálmafák gyümölcséért sokat kellett nyújtózkodnia. Ők is mindig nyújtózkodtak, de nem gyümölcsért, hanem csak azért, hogy nagyobbaknak látszanak.

A béka és az ökör meséje elavult história, mert a legtöbbször nem azt tapasztaljuk, hogy a béka megpukkad, hanem, hogy a sok magába szítt levegőtől tényleg nagy lesz és végül is meghajlunk előtte.

A két club a nagy versengésben erősödött, fejlődött, minduntalan egymásra licitálva mindenben; különösen nagy előszeretettel a politikában, de ha kellett, a művészet pártolásában és a jótékonyágban is. Így történt meg aztán sokszor, hogy ha az egyik jótékony célra áldozott valamit, a másik is azonnal nagy jótékonyági alapítványokkal igyekezett feltűnést kelteni; ha az egyik művészeteket pártolt, úgy a másik is mindjárt vagyionokat költött mecenási célokra.

A szünetnélküli versengésben hol az egyik, hol a másik került fölénybe a forgandó szerencse szerint, mert anyagiakban egyik részről sem volt hiány.

Most éppen úgy látszik, mintha a St. Nicholas-Club kissé háttérbe szorította volna a Democratic-Clubot, amelynek agilis elnöke, Williams Teddy Brockley közel egy esztendeig nem foglalkozott a club ügyeinek vezetésével, mert valahol távol, Afrika belsejében felfedező és vadászexpedíciót vezet. Különleges babérokra pályázik.

A St. Nicholas-Club pedig alaposan kihasználta ezt az évet minden tekintetben. Ez persze legelsősorban legjobban a társadalmi clubéletben tünt ki és a társadalmi clubéletet fellendítő clubhangversenyeken. Valahányszor csak nagy külföldi művész érkezett New-Yorkba, azonnal meghívták magukhoz, szerződésileg kötötték ki azonban, hogy Amerikában való tartózkodásának ideje alatt más clubtól nem fogad el meghívást. Így történt aztán, hogy a hangversenyekre oly nagy súlyt helyező Democratic-Clubnak másodrangú művészekkel kellett beérnie, mert a szemfüles St. Nicholas-Club már jóeleve minden nagy művészt lefoglalt magának.

Nagy elkeseredést szült a demokraták clubjában az is, hogy Amerika egyik legnépszerűbb feltalálójának legújabb szenzációs találmányát, a kormányozható hőhullámokat is legelőször a St. Nicholas-Club helyiségeiben mutatták be a nagy nyilvánosságnak s a bemutató estről a New-York Herald hasábos cikkekben számolt be.

- Náluk még a hőhullámokat is kormányozzák - mondogatták az elégedetlen Democratic-Club tagjai, - nálunk pedig minket sem irányít senki.

No, de már úgyis csak napok kérdése volt, hogy a club munkához lásson. Williams Teddy Brockley már jelezte visszatértét. Afrika partjait régen elhagyta és valamelyik amerikai gőzösről szikratáviratot is küldött.

És amikor pontosan megérkezett a nagy útról az erőskezű elnök, a Democratic-Club tagjai áradozó boldogsággal fogadták, mert a népszerűséget hajhászó elnök távollétét sohasem érezték még annyira, mint most, amikor az ellenlábas club nem egyszer megszégyenítette őket.

Sok tapasztalattal, érdekes élménnyel és exotikus anekdotákkal megrakodva érkezett az elnök. Ki sem pihente a tizezer kilométeres utazás fáradságait; azonnal kezébe vette az elárvult club ügyeinek rendezését.

A Democratic-Club palotája zászlódíszet öltött, nem is annyira Mr. Brockley hazatérő elnöke tiszteletére, hanem inkább azért, hogy a szomszéd clubban a díszítést és felzászlózást kíváncsian nézegető tagok között az irigykedés magvait elhintse.

A sajtó-propaganda sem maradt el.

A Democratic-Club orgánuma, a New-York Morning már másnap oldalakra terjedő közleményeket hozott Mr. Brockley kimeríthetetlen, érdekes vadászkalandjairól, értékes felfedezéseiről és megbecsülhetetlen, örök maradandóságú etnografiai, geográfiai és zoológiai tapasztalatairól.

A club pedig egy-kettőre világhírűvé lett elnöke tiszteletére nap-nap mellett nagy estélyeket és díszvacsorákat rendezett, amely ünnepségeket rendesen vetített képekkel tarkított felolvasás előzött meg.

Mr. Meatlike, a St. Nicholas-Club egyik alelnöke, akinek nagy vagyonánál csak közismert jóétvágya volt nagyobb, a rivális club díszlakomáiról értesülve, bánatosan sóhajtott fel:

- Istenem, milyen jó alkalmak az evésre!

Mr. Meatlikeot ugyanis családja orvosi rendeletre a legszigorúbb dietikus kosztot tartotta, nehogy amúgy is nagyon elharapódzott szívélzsírosodása végzetessé váljék. Ilyen körülmények között a falánk milliomos épp oly sóvárgóan gondolt a dúsan terített lakoma-asztalra, mint akármelyik csavargó éhenkórász. Vagy talán még nagyobb vágyakozással, mert hiszen a terített asztal minden nap előtte állott, de orvosa és felesége nem engedték, hogy kedvére egyék.

Érthető fájdalmat okozott neki, hogy dacára, hogy ő volt a kolbászkészítők és szalámi-gyárosok trösztjének elnöke, mégsem dúskálhatott iparának remekei között kénye-kedve szerint.

No, de hogy mégse únja el egészen a szűk kosztra fogott életet, Missis Meatlike megengedte (hiszen, úgy mondják, a milliomos nőknek is van szívük), hogy bankettek és egyéb ünnepi vacsorák alkalmával a rendes és szigorú diéta kereteit túlléphesse.

A nagyszerű étvágyú milliomos persze ezt az engedelmet mindig a legnagyobb mértékkelenséggel használta fel és három-négy ember helyett is evett és ivott. Képzeltető tehát, hogy mennyire irigykedve gondolt most a Democratic-Club mindennapos díszvacsoráira. Milyen jó alkalmak lennének azok!

De nem csak Mr. Meatlike gondolt irigykedve a finom fogásokra, hanem Mr. John Bleack, Nathaniel Hawkins másik elnöktársa is. Sóvárogva álmodozott a bankettekéről, de más szempontból. Őt nem a pástétomok és pecsenyék, meg a jó borok izgatták, hanem a pecsenye és a bor mellett kínálkozó szónoklási alkalmak.

Mr. John Bleack nagy előszeretettel ragadott meg minden alkalmat, ahol szerepelni lehetett. Cicerói bőbeszédűséggel szónokolt mindég és boldog volt, ha szereplési viszketegségét kissé enyhíthette egy fél, vagy egy teljes óráig tartó tudákos szónoklattal, vagy hangzatos pohárköszöntővel. De tehette is nyugodtan, nem volt egyéb dolga; összetett kezekkel nézte a világot; vagyonának kamatja többet hozott, mint a magyar bírói kar egész évi javadalmazása.

Mr. John Bleacknek volt egy elmaradhatatlan mellékneve: „Moneyfair” (pénzcsináló). Ezt sem ő maga szerezte, ez is csak örökségképpen maradt reá atyjáról, mint valami uradalmakkal járó örökletes cím.

Mr. John Bleack ugyanis inkább költött, mint szerzett s így egyáltalában sehogy sem szolgált reá a családi melléknévre. Ebben is csak hasonlított előneve az örökletes címekhez.

Az öreg Robert John Bleack, a St. Nicholas-Club alelnökének atyja, óriási vagyonát a Cecil Rhodes-féle börze-manőveren szerezte, amely csodás véletlenek egész sorozata folytán, az ő vezetése mellett kopasztotta meg a new-yorki tőzsde játékosait.

Cecil Rhodes, aki annak idején toprongyos, kikötőkben csavargó naplopó volt, rendesen a kirakodó, nyílt tengerről érkező hajók körül ólálkodott. Úgy látszik, arról az oldalról várta a szerencsét. És arról is jött. Egy napon dús zsákmánnyal megrakott halászbárka érkezett a kikötőbe, amelynek személyzete büszkén vonszolt a partra egy frissiben fogott huszonnyolc láb hosszú cápát. A cápa-óriás nehéz volt s az ott ácsorgó Cecil Rhodest is segítségül hívták, hogy vonszolja a köteleket.

A partrahúzott állat gyomrát mindjárt felhasították, s benne a mindenféle hajótörésből származó hulladékon kívül egy egészen friss hullát találtak, amely nemrégiben kerülhetett az állat belsejébe, mert a rajtalevő ruházat is teljesen ép volt. A ruha ép volt s így a ruha zsebei is, amelyeknek kikutatása volt a halászok legelső gondja.

A zsákmány váratlanul gazdag volt s a kapzsi legények azonnal osztzkodni kezdtek.

Az órát, a pénztárcát és egyéb értékeket megtartották maguknak, az oldalzsebben talált „Times”-t pedig, mint értéktelen holmit, vigyorogva lökték oda Cecil Rhodesnek.

- Nesze, vidd, ez a tied! Neked még úgyis sokat kell tanulnod!

Cecil Rhodes először arra gondolt, hogy az értéktelen ajándékot a tengerbe dobja, majd mégis üres zsebébe süllyesztette a hirlapot s a kikötő csendesebb részére vonult. Mihelyt széjjelbontotta a nyolcadrét összehajtogatott nagy lapot, azonnal észrevette, hogy csak tizenkét nap előtti keltezés van az újságon, holott New-Yorkba a legjobb esetben is csak tizennégy-tizenöt nap alatt szoktak a londoni hirlapok megérkezni.

- A cápák gyorsabban úsznak, mint a hajók, - dünnyögte magában.

Mikor azonban a hirlapot még jobban megnézte, észrevette a lap legelső oldalán a londoni ügynökség hivatalos jelentését: a francia-porosz háború kitöréséről.

Cecil Rhodes hamar átlátta a hír fontosságát és lélekszakadva futott a legközelebbi bankház igazgatójához: véletlenül éppen Mr. Robert John Bleackhoz, a St. Nicholas-Club bőbeszédű elnökének édesapjához, aki aztán a hír kihasználásával számos milliót harácsolt össze a new-yorki tőzsdén. Igazi „pénzcsinálás” volt az.

Innen származott Mr. John Bleacknak, Mr. Robert John Bleack fiának óriási vagyona és a „Moneyfair” mellékneve. Mr. John Bleack a tekintélyes számú milliók kamatjaiból élve, nyugodtan engedhette át magát egyedüli szenvedélyének: a közéleti szereplésnek.

Képzeltető tehát, mennyire fájt a pohárköszöntőket és dörgelemes szónoklatokat kedvelő szikár milliomosnak, hogy nem az ő clubjának elnöke volt Afrikában utazni és hogy a diszvacsorák és bankettek nem náluk, hanem a rivális clubban vannak.

- Milyen sok szép beszédet lehetne ott tartani!

A Democratic-Club pedig még csak növelte a St. Nicholas-Clubban felburjánzó elégedetlenséget azzal, hogy ezekre az ünnepi estékre mindig meghívtak egy-két tagot a rivális clubból. Hadd meséljék el odahaza, mit láttak.

Ennek aztán meg is volt a sikere. A Democratic-Club elérte célját, mert a mindenkor oly egységes St. Nicholas-Club tagjai között elhintette a konkolyt. Az elégedetlenség sok magja kicsírázott.

A letört club egyik választmányi ülésén történt, hogy a feltétlen bizalmat élvező és minden tekintetben közbecsülésben álló Mr. Hawkinsnak egy közbeszólás megingatta a lelki egyensúlyát.

Mr. John Bleack éppen hosszas beszédet tartott és számos, illetve számtalan pontban ócsárolta a szomszéd club elnökének felfújt utazását és az ujságok reklámcikkeit. A tagok azonban álmosan és apatikusan hallgatták a hiábavaló fejtegetést. Mr. Brockley érdemeit nehéz ócsárolni. Maga Mr. Meatlike is csendesen bóbiskolt Nathaniel mellett az elnöki emelvényen s száját édeskésen csucsorította előre; biztosan valami jó falatra gondolt.

Mikor azonban Nathaniel Hawkins vette át a szót, egy clubtársból, aki a hátsó sorokban ült, kitört az elfojtott indulat. Érdes, whisky ízű hangon kiáltott bele a beszédbe:

- És ön, Mr. Hawkins, miért nem volt még utazni soha?

Kínos csend követte a közbeszólást. Néma, kínos csend, amelyet senki sem mert megtörni, mert hiszen minden egyes clubtag érezte a szíve mélyén, hogy az igen tisztelt közbekiáltó úrnak igaza van.

Nathaniel Hawkins annyira dölyfös volt, mint a párisi St. Germain nemesei, akik a világért sem mennének a város déli, vagyis régi részéből a levegős avenuek mellékutcaiba. Egy-két kisebb kirándulást leszámítva, ő sem tett még hosszabb utat soha. Maga is átérezte ezt a fogyatékoságát s egyáltalában nem reagált, azaz nem mert reagálni a közbekiáltásra. Látszólag nyugodtan folytatta beszédét, mintha nem is hallotta volna az eléggé hangos véleménynyilvánítást, amely a kérdésben rejlett.

Hej, pedig dehogy nem hallotta! Nagyon is hallotta; nem is hallott egyebet. Amint az ülés végeztével autójába ült, a sofförnek az arca is úgy tünt fel neki, mintha azt kérdezné: „Hát ön Mr. Hawkins, nem volt még soha utazni?” A kerekek kattogása is arra emlékeztette, a kipuffogó benzinrobbanások is mindig csak azt juttatták az eszébe, hogy ő még sohasem utazott.

*

Másnap reggel a Montgomery-street-i palotában, hol Hawkinsék laktak, a szalmafonatos butorzatú télikert folyosóján reggelihez terítettek. Ez volt a testvérpár legkedvesebb étkezése, nem az izlésesen felszervírozott s izletesen elkészített tea, gems, tosbred és sültök miatt, hanem mert voltaképpen ez volt az egyedüli alkalom arra, hogy együtt lehessenek.

Az egész nap elfoglalt Nathanielt nővére aztán már nem is látta aznap. Ha valami kérdezni, vagy panaszkodni valója volt, másnap reggelig kellett várnia. Ezek a családi reggelizések azért sohasem voltak egészen őszinték, mert akár az egyiknek, akár a másiknak volt valami bánata, vagy bosszúsága, nem mutatta ki azt testvére előtt. Nem akarta egyik sem rövid együttlétüket, az ünnepélyes hangulatot elrontani.

Rendesen pont kilenckor szoktak előjönni hálósobájukból, ma azonban már tíz óra is elmúlt s még egyikük sem volt ott a párolgó tea mellett.

Winyd nagyon rosszul töltötte az éjszakát; nyugtalankodva hánykódott ágyában.

Csak nemrégiben történt, hogy Mr. Bleakford, a Pinkerton-iroda igazgatója a Vukovicsról szóló híreket hozta s a leány szívében hagyta a tüskét.

Hagyott azonban valami mást is; a Pinkerton-iroda védjegyzett papirosán az írógéppel feljegyzett adatokat:

„Zágráb a keleti hosszúság 16-ik és az északi szélesség 45. és 46-ik foka között fekszik.”

Az iraton aztán volt egy nagyon fontos széljegyzet is. „Esetleges utazási referenciák a new-yorki Cook-irodában kaphatók.”

Winyd szeretetteljes gonddal rejtette keblébe az írást s egy szóval sem árulta el senkinek a nyomozó-iroda kutatásának eredményét; csak a kis foxterriernek, a kedvenc kis Milynek adott nagy darab süteményt, jókedvűen veregetve meg tarka derekát.

Nem szólt senkinek, de a Pinkerton-iroda feljegyzéseit mindig magával hordta és minduntalan át-átfutotta a kívülről ismert sorokat, amelyek mégis oly idegeneknek tündek fel neki. Este pedig, mikor lefeküdt kék selyemmenyezettű ágyába, mint egy képeskönyvnek, vagy játékbabának örvendező gyermek, párnája alá rejtette a gépirásos iratot.

Álom azonban sokáig nem jött szemére, mert kósza gondolatok keringtek szép szőke fejcskéjében. Túlságosan sokat gondolt a párnája alá dugott nyomozó-irat védjegyén álló: „Mi sohasem alszunk” címiratra, mely a Pinkerton-iroda jelmondata volt, vagy talán arra a személyre, akinek a nyomozása miatt a Pinkertonék sem aludtak.

Elég az hozzá, hogy Winyd ezúttal későn és rossz kedvvel jött a nyájas levegőjű reggeliző helyre, de bátyjának egy szóval sem említette bánkódásának okát.

Nathaniel is meglehetősen rossz hangulatban ébredt aznap; még mindig a tegnapi est kellemetlen benyomása alatt állott. Mint valami lidércnyomás nehezedett lelkére a közbeszólás:

- Hát ön, Mr. Hawkins, nem volt még utazni soha?

Csak tíz óra felé került ő is az asztalhoz, hova komoran, összeráncolt homlokkal ült le s keveset beszélt a bágyadtnak látszó Winydhoz.

Úgy ültek ott, mint két elítélt a siralomházban, de egyik sem sejtette a másik bosszúságának, bánkódásának okát. Annyira csak a maguk ügyével foglalkoztak, hogy nem is tűnt fel nekik az egymás szomorú szótlanúsága.

Végre Nathaniel mégis észrevette Winyd lehangoltságát és atyai gyöngédséggel érdeklődött bágyadtnak, sőt betegnek látszó nővére hogyléte felől.

- Olyan fáradtnak és rosszkedvűnek látszol. Talán csak nincsen valami bajod?

- Óh semmi, - felelte Winyd halkan, miközben még betegebnek és bágyadtabbnak szeretne volna feltüntetni magát, - de nem a legjobban érzem magamat; gyakori szédüléseim vannak s egyáltalában nincsen étvágyam.

- És mit mond az orvos?

- Feltétlen levegőváltozást, sok szórakozást, szóval hosszabb utazást ajánlott.

Nathaniel összerázkódott, szemmel láthatólag kellemetlenül érintette az utazás felemlítése. Percekig szótlanul meredt maga elé, majd kissé hamiskásan mosolyogva, nem csekély gúnnyal kérdezte:

- És melyik orvos ajánlotta neked az utazást?

Winyd habozott s a füle hegyéig elpirult; látszott rajta, hogy zavarban van s nem tudja hamarjában, hogy mit feleljen.

Nathaniel azonban hamar átlátott a szítán s udvariasan kisegítette:

- Hát megmondom én helyetted. Az orvost, aki az utazást ajánlotta, úgy hívják, hogy „női szív”; a betegséget pedig, hogy „vágyódás”; a hosszabb utazást meg, - szeretnéd, ha úgy nevezhetnéd, hogy - „vizszontlátás”.

Winyd meglepetve tekintett Nathanielre, akinek szókimondása egészen zavarba hozta. Már jó négy hete mult, hogy legutoljára esett szó közöttük Vukovics Györgyről.

Nathaniel akkor is, mint mindig, nagyon ellene volt, hogy Vukovicsot keressék. Ő már megvívásztalódott, bár az eszes és behízelt modorú fiatal embert nagyon megszokta és kedvelte. Kinek fogja felolvasni ezentúl cikkeit? Kivel közli gondolatait és terveit, amelyek igen gyakran csak arra valók voltak, hogy a Nathaniel lapvállalatainál alkalmazott Vukovicsot bámulatba ejtsék.

Winyd dolgával nem sokat törődött; hideg természete és flegmatikus, józan és túl bölcs világfelfogása nem ismerte a szerelmet s az egész Vukovics-ügy már csak azért érdekelte, mert attól félt, hogy nővérét, akihez mély testvéri szeretet fűzte, eltéríti a baleset a férjhezmenéstől s esetleg vénkisasszony marad.

Winyd azonban másképp gondolkozott. Eleinte meg volt győződve róla, hogy Vukovics még most is szereti és mindenféle mentségeket talált ki. Valóságos meséket eszelt ki olyan helyzetekről, amelyek mind Vukovics Györgyöt igazolták: - Nem juthatott papíroshoz, hogy őt értesítse; rablók fogták el s most valahol fogságban sínylődik; hajóra szállt s hajótörést szenvedett. - Mióta azonban a Pinkerton-iroda értesítése megérkezett, ezek a merészen kigondolt fantasztikus mesék mind tárgytalanokká váltak. Most már tudta biztosan, hogy hol van a vőlegénye, mit csinál, csak azt nem tudta, hogy miért nem ír?

- Hátha mégis! - A húszéves szívekben még annyi reménység lakozik. Vagy az is lehet, hogy még egyszer szerette volna látni, saját füleivel akarta hallani az esetleges visszautasítást...

Mikor azonban legutóbb is szóba hozta bátyja előtt vőlegénye nevét, Nathaniel ismételten azon nézetének adott kifejezést, hogy egy vőlegény, aki menyasszonyát elhagyta, fületlen gombot sem ér, egy olyan vőlegény pedig, aki meghalt, a fületlen gombnál is kevesebbet.

E cinikus kijelentés óta aztán nem történt többé köztük említés róla.

- És honnan gondolod mindezeket? - kérdezte Winyd.

- Ne gondold, hogy csak a Pinkertonéknak vannak jó értesüléseik, - felelte Nathaniel mosolyogva.

Winyd belátta, hogy teljesen le van leplezve s nem titkolta tovább terveit, hanem egészen nyíltan előállott óhajával, hogy a Pinkertonék nyomán az idegen világrészben személyesen szeretne kutatni Vukovics György után.

Nathaniel, aki máskor e kérdésben mindig oly szigorú és rideg álláspontot foglalt el, most, Winyd nagy meglepetésére és még nagyobb örömére, nemcsak, hogy beleegyezett az utazásba, de határozott ígéretet is tett, hogy hűgát el is kíséri.

Ez több volt, mint amennyit Winyd valaha is remélni mert volna. Különösen meglepte még az, hogy bátyja, aki mindig panaszkodott nagy elfoglaltsága miatt, az elutazás napjának kitűzését is ő reá bízta. Ez pedig annyit jelentett, hogy az utazást mentől előbb megkezdik.

Ilyenformán tehát csak a szükséges úti előkészületek voltak hátra, amelyek Winyd szorgos sürgetései folytán gyors léptekkel haladtak előre. A gyors kezű Cook-iroda hamarosan összeállította az útitervet, nem kevesebb, mint harmincnyolc napot számítva New-Yorktól Fiuméig. Az iroda ugyanis tévedésből, vagy az eladott hajójegyekből származó percentuális hasznot tartva szem előtt, az útirányt New-York-Dover, Dover-Marseille, Marseille-Trieste útvonalakon át állapította meg Fiuméig.

Hawkins azonban nem törődött vele, sőt még titokban örült is, hogy az utazás szövevényesebb és hosszabb, mint aminőnek eleinte hitte.

Büszke örömmel közölte útitervét a St. Nicholas-Club választmányával, amely falrengető éljenzéssel fogadta azt.

Mr. John Bleack azonnal nagy beszédbe kezdett; úgy kellett másfélóra múlva erőszakkal elhallgattatni, mert talán még most is beszélne. Mr. Meatlike pedig boldog vigyorgással jelentette ki, hogy ezt a jó hírt díszlakomával kell megünnepelni.

Hát még mikor megtudták a tagok azt, hogy elnökük teljesen ismeretlen tartományba készül utazni! Határtalan örömüknek alig tudtak kifejezést adni.

Kárörvendő mosollyal ajkukon magyarázgatták egymásnak a clubtagok, hogy arrafelé, ahol a Democratic-Club elnöke, Mr. Brockley járt, mégis némileg ismert utak vannak, mert Stanley és Montenev Jephson kötetekre menő munkáikban egész fejezeteket szentelnek annak a vidéknek, azonfelül Mr. Brockley felolvasásaiban és a cikkeiben is említi, hogy Ipotóban, Kilonga-Lungában és Mazamboniban minduntalan amerikai és angol turisták nyomaira akadt. Sőt Banalyában egy lakatlan hegylánc legmagasabb csúcsán nagy kőoszlopra is talált, melybe nagy betűkkel volt bevésve: „Az angolok eddig is eljutottak!”

Azt a vidéket azonban, ahová Mr. Hawkins, az ő tiszteletreméltó elnökük utazik, bizonyosan még hírből sem ismerik a legtudósabb Democratic-clubtagok sem s Mr. Brockleynek csak elgondolni is főfájást fog okozni, hogy hol és merre lehet az a Zágráb?

A clubtagok örültek és tüntető ünneplésekkel vették körül Nathanielt, aki aztán annál nagyobb kedvvel látott neki az útrakészülésnek, amelynél nem nagy szükség volt Winyd türelmetlen sürgetéseire.

Minden úgy ment, mint a karikacsapás; Nathaniel vette kezébe a dolgot s személyesen nézett utána mindennek. Maga járt üzletről-üzletre, ahol nagy tömegekben vásárolt össze mindent, amire csak szükségük lehet majd a messze félvad országban.

Nagy csomagokban hozták a holmikat a máskor olyan csendes Montgomery-utcai házba, ahol most mindenki az utazás előkészületeivel volt elfoglalva és serényen sürgött-forgott.

Csomagokat szíjaztak, ládákat szögeztek, zsákokat varrtak. Winyd mindenütt ott volt, személyesen vett át minden érkező küldeményt és gyermekes örömmel vizsgálgatott mindent.

Minden egyes csomagnak örült, mert kedves önáltatással szinte el is hitte, hogy mindegyik podgyász közelebb juttatja őt ahhoz, akit az idegen világgrészben keresni fognak.

A saját útipodgyásza nem sok darabból állott; néhány ruhán kívül alig vitt magával egyebet, csak Milyt, a kedvenc kis kutyáját és Vukovics György egyetlen fényképét, amelyet kézi csomagjába rejtett, hogy minél hozzáférhetőbb helyen legyen.

A fénykép jó eszköz a személyazonosság megállapítására, de a gondos Nathaniel, aki Pinkertonék útján arról értesült, hogy Vukovics vagyont is örökölt, nem tartotta azt elegendőnek s bepakkolta „a kézírás esetleges összehasonlítása végett” a váltókat is, amelyeken az eltűnt vőlegény neve ékeskedett.

Winyd buzgó házikisasszonyi gondossággal rendezgette a Nathaniel által összevásárolt holmit, amely mindent magában foglalt, amire két embernek pár havi utazás alatt csak szüksége lehet. Külön ládába rakatta a kétszersülteket, a hús- és káposztakonzerveket s az egyéb élelmicikkek nagy halmazát.

Érdeklődéssel szemlélte az üveggyöngyöket, a festett kelméket és színes bazárárúkat, amelyeknek rendeltetése a vad és műveletlen népekkel való cserekereskedés lesz. Hogy mire lesz jó az a sok holmi, azt mind elmagyarázta a fiatal leánynak tudós bátyja: az ilyen haszontalan lim-lom ellenében cserélik ki a félvad emberek az igazgyöngyöket.

Mikor azonban a háromszoros moszkító-fátyollal ellátott hálózások, összerakható sátrak, utazó nyergek, kengyelek és kantárok, távcsövek és sextánsok s az ivóvizet hónapokig frissen megőrző tömlők csomagolására került a sor, elborúlt Winyd kedves arca. Amikor pedig az egyik csomagban browningok és egyéb lőszerek arzenálját fedezte fel, utazási kedve alábbhagyott s nagyot sóhajtott:

- Istenem, de rémes is lehet az a tartomány!

Az előkészületek azonban már befejeződtek s amivel még elmaradtak, az is hamarosan rendben volt, mert Nathaniel sürgetett mindent és fáradhatatlanul buzgólkodott.

Winyd észre sem vette s egy-kettőre elérkezett az indulás napja és órája.

Az 1909-iki év esős, csatakos tavaszán, hűvös, nedves napon kísérte ki őket a St. Nicholas-Club választmányának küldöttsége, Mr. Meatlike és Mr. John Bleack vezetése mellett, egész addig a hajóállomásig, ahonnan a személyszállító gőzös indul, mely a kikötőn kívül horgonyzó Océánjáróra szállítja az utasokat.

Mr. Meatlike még az előző esti nagy búcsúlakoma hatása alatt állott s kellemes vigyorgással gondolt arra, hogy ez mind csak kóistoló volt, mert az igazi nagy lakomákat, banketteket majd Nathaniel visszatértekor fogják enni.

Mr. John Bleack nagyon meg volt hatva, hangja úgy rezgett, mint valami falusi orgonáé s minduntalan újabb és újabb szónoklatokba kezdett. Sok beszédre azonban nem volt idő, mert a gőzös sípja már megadta az utasoknak a jelt a beszállásra.

A ládákat, bőröndöket és csomagokat már a hajóra szállították, azokkal nem volt semmi gondjuk s Winyd figyelmét teljesen lekötötte a kis Mily, aki semmi áron sem akart a hajóhídra lépni. Nathaniel még egy utolsó kézszorítással búcsúzott barátaitól.

A gőzturbina megadta a harmadszori jelet, a hajóhidat bevonták, a köteleket eloldották s a gőzös nehéz teste lomhán megindult.

Mr. John Bleack még egy utolsó, megható beszédbe kezdett. Nathaniel és Winyd azonban már nem hallották, legfeljebb csak a drámai pózban álló férfiú szónoki gesztusaiban gyönyörködhettek.

A partonállók még egyszer búcsút intettek s felharsant a szokásos amerikai üdvözlő kiáltás:

- Hip!... Hip!... Hurrah!...

A hajó csavarai erősebben kezdenek dolgozni, Winyd szíve meg egyre hangosabban ver.

Tehát végre mégis elindultak a nagy útra „az ismeretlen tartomány” felé.

Winyd hálás pillantásokat vetett bátyjára, aki még mindig integetett a clubtagoknak.

- Istenem, mire nem képes nővéreért egy jó fivér,... vagy egy közbeszólásért egy hiú ember!...

III. fejezet, amelyben a szereplők az ismeretlen tartományba érkeznek.

Szép tavaszi idő volt, langyos meleg. A vidáman mosolygó napfény ragyogó sugarai meleg erővel törtek meg a Karszt kopár szikláin. Megtörtek, de nem gyengültek, mert a fehérre szikkadt kövek megsokszorozva verték vissza fényüket. Kőszikla hátán kő az egész vidék. Kővé vált ország, - így nevezik a regék. Manapság azonban már mindenki tudja, hogy a velenceiek irtották ki az erdőket, melyeknek fáit palotáikba építették, a termőföldet pedig elvitte más, a tengerbe sodorta a Quarnero két hatalmassága: a bóra meg a sirocco.

Endre királyunk idejében három tenger hullámai mosták Magyarország határait, ma csak egy: az Adria, s annak is csak egy öble: a Quarnero. Ha egy családban három gyermek közül kettő meghal, a harmadik, kis csenevész kölyökre pazarolnak minden szeretetet. Mi is ilyen ragaszkodással, féltő gonddal ápoljuk és szeretjük Fiumét és annak kékvizü öblét. A „Kárpátoktól az Adriáig...”, ez a magyar szónoklatok büszke, öntelt szólama, amely a nemzeti nagyságot geográfikus alapon határozza meg.

Ilyenkor tavasszal kivirul nálunk is a szerelem s a pihenésre, vagy szórakozásra vágyó párok, mint a fecskék, úgy szállingóznak a nyájas partok felé.

Szép és kellemes, kies fekvésű vidék is ez, ahol mindenki megtalálhatja a maga mulatságát; akár azért jött, hogy fáradt idegeit pihentesse, akár azért, hogy megaludt vérét, pihent idegzetét felkorbácsolja. Mindkét célt szolgáló fürdőhelyekre talál itt, amelyek félhold alakban símulnak a kék hullámú Quarnero öblének ívelő partjához. A félhold hajlásának közepén van Fiume városa, amely az összes fürdőhelyeknek előszobája.

Valóban reáillik az elnevezés, hogy előszoba, mert, bár mindenki keresztül megy rajta, huzamosabb ideig mégsem marad ott senki. Első tekintetre ugyan sokaknak megtetszik, de egy-két nap alatt elcsábítja őket a többi közeli, sokkal szebb fürdőhely.

A helybeli szállodák és vendéglők csak örülnek, hogy így van, mert az útban levő utas nem nézi annyira a garast, mint az, aki hosszabb időre letelepedett. Az átutazó magyarnak nincsen alkalma reá, hogy kitapasztalja, hol adnak nagyobb adagokat és hol nem számítanak fel külön a főzelékért.

A magyarok nem is gondolkoznak sokat, hanem majdnem valamennyien a Deák-szállóba szállnak, amelynek favorizálása nem csupán a nagy név becsülésével lopódzott szívéükbe, hanem talán azért is, mert dacára, hogy a szálló a város közepén fekszik, mindjárt a legelső nagyobb ház, melyet a Pest felől érkező utas meglát és a legutolsó épület, amelynek a haza-utazók búcsút inthetnek.

Fiume úgy járt, mint a hirtelen növésű fickók, akikkel természetesen nem nőtt velük a ruházat s a kabátujjuk valahol a könyöküknél végződik. Az ő fejlődése is oly hirtelen arányokban történt, hogy a város szélén fekvő pályaudvar rövidesen a központba került. A vonatok aztán keresztül szaladnak az elzárt főúton s közvetlenül a Deák-szálló mellett hosszú alagútba robognak be, amelyből kijutva, már csak nyers kövekből összerakott házikókat láthat az utas.

A Deák-szállóba, amelyet majdnem kizárólag csak magyarok látogatnak, nagyritkán hoz a vasúthoz, vagy a hajóállomáshoz kiküldött társaskocsi más nemzetiségű utast. De megesik néha az is. És ilyenkor összehasonlítást tehet a személyzet, ami rendesen a magyarok javára billenti a mérleget.

Megszerették és megszokták már a magyar utasok sűrű csengetéseit, későnkelését és nagy borraivalóját; különösen az utóbbit.

A magyar utas, ha Fiuméba érkezik, bár közjogilag otthon van, magyar területen, lelke azonban mégis annyira elfogódik, hogy háromszorta nagyobb úrnak igyekszik mutatkozni, mint odahaza Temesváron, vagy Pesten, a Nagymező-utcában.

- Tengerre Magyar! - volt a jelszava egy nagy államférfiúnak. Lehet, hogy ez is befolyásol minket, de lehet, hogy csak az a lélekemelő gondolat hat reánk, hogy ez a mi kis öblünk a világ összes vizeivel közlekedik s hogy a Fiumét nyaldosó hullámok azon mérhetetlen vízi rónákhoz tartoznak, amelyeknek uralmáért verseng Amerika, Németország, Anglia és Japán.

A fiumeieknek tehát van okuk szeretni a magyar vendéget s a legszívesebben is fogadja a haza bölcséről elnevezett szálloda, amelynek személyzete jóformán kivétel nélkül magyar. Ha nagyritkán más nemzetiségű utas téved ide, azt kinézik; ez a magyarok otthona.

Most is éppen azon tanakodnak a szállodai szolgálók, akik a vendégeknek fehér krétával jelzett talpú cipőit tisztogatják, hogy a 18-at, 19-et, 20-at és 21-et lakó új vendégek honnan jöhettek?

- Talán tetszik neked a szép kisasszony, te selyma! - szólt reá egy hosszú nyurga gyereke az öreg londoner.

- Nem azért érdeklődtem - felelt a fiú fülig pirulva, - de szeretném tudni, milyen nép lehet. Ketten vannak, négy szobát bérelnék, húsz csomaggal utaznak és egy cipőt sem tettek ki tisztításra. Lesz-e itt borravaló?

A szálloda udvarias, nagybajúszú portása sem nézte jó szemmel a 18, 19, 20 és 21 lakóit. Szálka volt a szemében a két utas sok csomagja, amely valósággal eltorlaszolta az utat a szűk kapualjban. Aztán meg bosszantotta és sértette az ambícióját az is, hogy a Kerekes, a Kovács, a Schwartz és a Braun megszokott hangzású magyar nevek helyett a Nathaniel Hawkins és Winyd Hawkins neveket csak a legnagyobb fáradtsággal tudta a bejelentőlapról kibetűzni s a szálló vendégkönyvébe, meg a hallban függő fekete táblára felírni.

Hawkinsék azonban mit sem sejtettek minderről. A tegnap esti hajóval érkeztek s a mólóhoz kiküldött társaskocsival egyenest ide jöttek, ebbe a szállóba, amelynek kényelmével különben nagyon meg voltak elégedve. A hosszú hajóút kissé kifárasztotta őket s így külön nagy örömük telhetett abban is, hogy széles és mozdulatlan ágyban alhatnak.

Már harmincnyolc napja utaztak hosszabb megszakítás nélkül, a legszigorúbban ragaszkodva a new-yorki Cook-iroda utazási tervéhez, pedig igazán rájuk fért volna néhány napi pihenés. Nathaniel nyugtalan természete azonban nem tűrte a megállást a cél előtt.

- Előre, gyorsan, látni és hallani!

Az európai könyvekből is közismert nagyvárosok nem nagyon érdekelték. Ő csak újat és ismeretlent keresett mindenütt.

- Majd Horvátországban találok bőven ismeretlen dolgokat, - gondolta nem csekély bizakodással; - annak egy egész ismeretlen, elhagyott tájnak kell lennie, mert a mindenttudó Pinkerton-iroda is csak a legnagyobb áldozatok árán volt képes az országra vonatkozó, hiányos adatokat beszerezni.

Fiume kellemetlenül lepte meg váratlanul nagy kulturájával. Nagy házak, szép szálló! Talán majd Zágráb! Nyugtalan lelke nem hagyta pihenni s már a reggeli után felkelve, mindjárt a portás fülkéje felé vette útját, mert az utazás további részleteit akarta megbeszélni.

A new-yorki Cook-iroda ugyanis csak Fiuméig állította össze az útitervet, azzal a megjegyzéssel, hogy további adatok nem állanak rendelkezésére. A Pinkerton-iroda szélességi és hosszúsági fokokban megadott adatai szerint azonban Zágráb már nem lehet messze. A portás biztosan tudni fog valamit.

- Good morning! - szólítja meg Nathaniel a szálló nagybajúsú őré s barátságosan megrázta jobbát, Winyd pedig, mint egy előkelő szalonban, olyan kecsesen foglalt helyet a szűk fülkében.

- Mondja kedves uram, - folytatta Nathaniel tört németiséggel, - van-e önnek fogalma arról, hogy merre és hol fekszik az a Zágráb?

- Hogyne tudnám, - felelte a portás, - körülbelül öt órányira van Fiumétól.

Winyd örömmel fogadta a jó hirt: rövidebb lesz az útjuk. Nathanielt azonban szemmeláthatólag kellemetlenül érintette a nagy közelség. Jobban szeretne volna, ha Zágráb legalább négy-öt napi járóföldre esett volna. Kissé elkedvetlenedve folytatta:

- Ha Zágráb ilyen közel van, úgy gyalogszerrel is eljuthatunk oda, ugy-e?

- Gyalogszerrel? - csodálkozott a portás. - Talán soká tartana...

- Mit gondol, mennyi ideig?

- Hát a göröngyös, kősziklák között vezető rossz karszt-utakon nyolc-tíz napig is eltarthat.

Nathaniel arca felderült, Winyd mérgesen lebiggyesztette ajkait.

- Mondja tehát - kérde Nathaniel, aki a portás előző szavaira, hogy Zágráb öt órányira fekszik, azt hitte, hogy hallucinál - nem tudna ajánlani valakit, aki málhás- és háttaslovakból és megfelelő személyzetből álló karaván szervezését vállalná. (Mr. Brockley is ilyent szervezett Zanzibarban.)

A Deák-szálló portása arról volt nevezetes, hogy a szálló vendégeinek a horgászó szerszámok bevásárlásától kezdve a legkényesebb bizalmas ügyekig mindenben tudott jó tanácsot adni. (Sőt rossz nyelvek azt mondják, hogy úgy mondjam: szép és mosolygó tanácsai révén kis vagyont is gyűjtött.) Most azonban cserbenhagyta minden tudománya; karaván szervezése még nem fordult elő nagy praxisában. Ilyen kéréssel még nem fordult hozzá senki.

- Miért akar a mister mindenáron lóháton utazni? - kérde a portás, a nehéz kérdésre kérdéssel válaszolva.

- Mert sürgős dolgom van abban a városban.

- Miért nem utazik vonattal?

- Hogyan? Mivel? - kérdezte Mr. Hawkins, aki nem akart hinni füleinek.

- Hát a magyar államvasúttal, amely négyszer indul naponként Zágráb felé.

S a reggeli gyors, mintha csak meg akarta volna erősíteni a portás állítását, nagy dübörgéssel, zakatolva robogott át a szálloda mellett, az elzárt főúton.

Nathaniel elkedvetlenedve nézett utána:

- Hát itt vasút is közlekedik? - Ennél kellemetlenebb eshetőségre nem is gondolt. Mit fog ehhez szólni a St. Nicholas-Club?

Nathaniel azonban nem volt az az ember, aki egykönnyen elcsügged s konok makacssággal megmaradt amellett, hogy karavánt szervez s lóháton fog Zágrábba utazni. De aztán Winyd erélyes közbelépésére mégis beleegyezett, hogy vasúton tegyék meg az utat. Nagyban hozzájárult elhatározásának megmásításához az a körülmény, hogy a portás a leghatározottabban kijelentette, hogy Voloskánál hosszabb fuvarra az egész városban nem találhat vállalkozót.

Az esti hat órakor Zágráb felé induló gyorsal tervezték az indulást, előbb azonban széjjel-néztek a városban. Ennek a sétának köszönhető, hogy Nathaniel teljesen és végleg lemondott expedíciós terveiről. A szép épületek és fényes kirakatok lassanként mégérlelték benne a

gondolatot, hogy mégis Zanzibárban s a fölösleges lim-lom legnagyobb részét ott is hagyta a szállóban. Vasúton utazó utasnak nincs szüksége hálósákokra.

A szép nagy épületeket megnézte, gyönyörködött bennük, de a barátainak mégsem olyan képeslevelezőlapokat küldött, amelyek a város szép, modern részeit ábrázolták, hanem ügyesen választott ki néhány olyant, amelyen nyerskőből összetákolt parti halász-házikók voltak.

Mielőtt azonban elhagyta volna a várost, néhány mondatban feljegyezte benyomásait és tapasztalatait útinaplójába, amelyet eddig, tekintettel, hogy még csak Amerikában is ismert nagy városokat érintett útjában, nem igen lapozott fel.

Most azonban már szükségesnek látta, hogy feljegyzéseket készítsen és a rövid vázlatban a következőket írta Fiume városáról:

„A tengerparton fekvő város sokkal több kulturával bír, mint ahogy képzeltem. Hiába, a mai közlekedési viszonyok mellett már nincsenek távolságok s ilyen tőlünk messze eső helyekre is elszivárogo a civilizáció.

A város, úgy mondják, egy távoli, valami „Ungár” nevű ország által megszállt gyarmat. Egy kis ungár sziget ez Horvátországban, a nép azonban részint olaszul, részint délszláv nyelven beszél. Ungáruul - mint azt különös büszkeséggel mondta a Deák-szálló portása - csak a Hotelben beszélnek. Ezek szerint ez a szálló képezné a tényleges magyarság szigetét a politikai szigetben.

Az emberek azonban annyira össze-vissza beszélnek, hogy nehéz eligazodni. Egy halakat áruló matróz váltig esküdözött, hogy Fiume Olaszországhoz tartozik, a postaépület felett pedig valami „Magiaország” címere díszlik.

Egy németül tökéletesen beszélő csónakos pedig ugyancsak erősködött, hogy ez itt mind valami Ausztria nevű országnak a gyarmata. Miután sehogy sem tudtam a voltaképeni helyzetről tiszta képet nyerni, egy igen intelligens képű, a kikötőnél ácsorgó urat szólítottam meg s érdeklődtem nála a város politikai hovatartozása felől. Az okos arcú öreg ember, akinek, mint utóbb észrevettem, a bal füle ki volt fúrva s egy kis rézkarika volt benne, (nem tudom még sikerült-e a róla készített pillanatfelvétel) nagyot köpött s rövidszárú pipáját ki sem véve a szájából, azt a felvilágosítást adta, hogy ennek az országnak a neve Dalmácia.

Zágrábról azonban tényleg kisült, hogy a Pinkerton-irodától vett értesülesem helyes, mert tényleg Horvátországban fekszik, nem nagyon messze Fiumétól.

A pénzváltó hivatalban tett tapasztalataim mindenesetre említésre méltóak. Pénzem egy részét ungár, egy részét horvát értékre akartam beváltani. A hivatalnok azonban, akivel (csak horvátul tudott beszélni) igen nehezen értettük meg egymást, csak egyféle pénzt adott azzal az indokolással, hogy ez itt is, ott is érvényes. Gyanakodva vizsgáltam meg a bankjegyeket és az ezüstöt, hogy milyen nyelvű felirat van rajtuk; érdekelt ugyanis, hogy horvát, avagy ungár nyelvű? A legnagyobb meglepetésemre azt láttam, hogy a papírpénz felírása német, az ezüst pénzé meg latin.

Mindez igen furcsa színben tünteti fel előttem ezt a gyarmatot s jóformán lehetetlennek tartom, hogy ez az ország Horvátország. Hiszen a politikai kapcsolat ungár, a postahivatal magyar, a lakosok nyelve olasz, a pénzen levő felirat pedig német és latin...

Nagyon gyanus körülmények ezek, s azt hiszem, hogy az ügyek rendezetlensége előbb-utóbb európai konfliktusra fog vezetni.

No, de majd meglátjuk! Majd csak sikerül megtudnom, hol is járok?”

IV. fejezet, amelyben, a további tapasztalatok során, Nathaniel kételyei még nagyobbak lesznek.

Nathaniel nem csekély bosszúságára minden baj nélkül érkeztek meg Zágrábba. A kitűnő tudós ugyanis a kolosszális amerikai mozdonyokhoz és pulmanokhoz arányítva a mi kis vonatunkat, nagyon lebecsülte s ha nem is remélte, hogy vonatrablókkal lesz dolguk, de egy kisebb kisiklásra minden körülmények között számított.

Milyen büszkének lennének valami kalandra a clubtársai!

De a mi jó, hűséges magyar államvasutunk, - akár hiszik, akár nem - kivételesen nagyon jól viselte magát. Talán megérezte, hogy hátán megrovási naplót vezető amerikaiakat visz, mert egy másodpercnyi késés nélkül futott be a zágrábi fedett pályaudvarra.

Hawkinsék, a Deák-szálló portásának tanácsát követve, a „Palace-szállóba” hajtottak, amelynek kényelme nemcsak kielégítette, hanem valósággal meglepte őket.

Szép elsőemeleti lakosztályt nyitottak számukra, amely annyira megnyerte tetszésüket, hogy vacsorára sem mentek le az étterembe, hanem hideg felvágottat és teát hozattak fel maguknak.

A szobapincér, aki a vacsorát felhozta, gömbölyű arcú, símára fésült, jóképű fickó volt, angolul azonban egy szót sem tudott s Goethe nyelvét sem beszélte jobban, mint Nathaniel.

- Ugy-e ön horvát? - kérdezte Nathaniel a felszolgáló fiútól. - Sajnálom, de nem tudom hazája nyelvét.

- Magyar vagyok, - válaszolt a pincér derűs arccal, barátságosan, - s én sem tudok még egy árva szót sem horvátul.

- Horvátországban él és egy szót sem tud horvátul, - csodálkozott Nathaniel. - Hát ez hogyan lehetséges?

- Látszik, hogy ön idegen, - jegyezte meg a pincér, fölényesen mosolyogva - s nem tudja azt, hogy Horvátország voltaképpen nem is létezik.

- Hogyan?! Nem létezik? - kérdezte Nathaniel ámuldozva.

- Hát mert Zágráb, - szólt nevetve a fickó, - éppen úgy Magyarország, mint szülővárosom Kiskúnhalas. A különbség csak ott van, hogy míg Kiskúnhalason beverik az ember fejét, ha horvátul beszél, addig itt mindenki beszélhet horvátul kénye-kedve szerint, ha ugyan tudja ezt a bolond nyelvet.

A sovíniszta magyar pincér szavaiból nem nagyon okosodott ki Nathaniel, aki úgy érezte, hogy olyan országba jutott, ahol mindenki bolond és a mindenféle ellentmondó felvilágosítás a legnagyobb rendezetlenségben kóválygott zúgó fejében.

A fogalmak zagyvasága és tudakozódásainak eredménytelensége azonban, úgy látszik, álmát nem zavarta meg, mert másnap reggel, későn ugyan, de jó kedvvel ment le reggelizni a szálloda éttermébe, hová Winyd is csak pár perc előtt érkezett le, hogy a fogásokat megrendelje.

Kellemes, napsütéses, derűs reggel volt s a nap ragyogó sugarai biztatóan mosolyogtak Winydra az ablakokon keresztül: - Most, most... nemsokára!

Vidáman fogyasztották el a reggelit s Nathaniel csak az utolsó falat után árulta el a titkot, hogy ő már a reggeli előtt érdeklődött Vukovics György lakcíme után. Winydot azonban nagyon elszomorította, mikor megtudta, hogy bátyja tudakozódása nem járt sikerrel.

- Nem baj, - vigasztalta Nathaniel hirtelen elszontyolodott hűgát, - amúgyis akarok a parlament elnökével beszélni. Jobb, ha a fejvel érintkezem, mint ezekkel a bolondokkal; a fejben teremnek a gondolatok.

Winyd ismét felvidult, mikor Nathaniel kijelentette, hogy már tudja, merre van a horvát parlament épülete. Sőt, már kocsit is rendelt, amely még a mai délelőtt folyamán felviszi őket a régi városba, ahol a parlament és az állami hivatalok egymás mellett sorakoznak, mint egy irodában az íróasztalok.

Nathaniel elővette kurtaszárú angol pipáját, reágyújtott, de alig hogy egy-két aromás füstfelleget bodorított, a szálló szolgálja már jelentette, hogy a kocsi előállt.

Winyd örömmel ugrott fel helyéről, kisietett s Nathaniel alig bírta nyomon követni.

Egyszerű kis sárga félfödélű kocsi állt a ház előtt. Winyd határtalan örömmel ugrott fel reá. A lovak fáradtak voltak, de a leány jól érezte magát s nem zavarta az egyhangú kocogás, amellyel a két szürke a rázós kövezeten döcögött az alkalmatosságot. Nathaniel hideg nyugalommal ült helyén, Winyd azonban gyermekes pajkossággal nézegetett jobbra-balra s mindegyre megdobbant a szíve, mert minden járókelőre s az ablakfüggönyök mögött mozgó árnyékokra azt hitte egy pillanatig, hogy Vukovics Györgyöt látja.

Egy félóra hosszat is eltartott, míg a kocsi végig vitte őket a hosszú Ulicán, amely a Jelasics-téren keresztül a várba vezet. A kocsi nagy sárga épület előtt állott meg.

Ez a nagy sárga épület tehát a végcél. Ezért utaztak negyven napig, hogy idáig eljussanak: - Vajjon érdemes volt-e?

Kiszálltak a kocsiból s az amerikaiakat annyira jellemző sportszerű, ruganyos léptekkel mentek fel a széles lépcsőkön. Szerencsájuk volt; a tartománygyűlés elnöke éppen fogadószobájában tartózkodott. Winyd és Nathaniel beküldték névjegyüket.

Nem kellett sokáig várakozniok; néhány perc múlva bejutottak a fogadóterembe, ahol harcsabajuszú, magas termetű úrral kerültek szembe.

- A tartománygyűlés elnökéhez van szerencsém? - kérdezte Nathaniel némi bizalmatlankodással, német nyelven.

- Igen, az vagyok - felelte az elnök angolul. - Mivel lehetek szolgálatukra?

Nathaniel, akinek bizalmatlankodó természetét némileg lefegyverezte az, hogy a parlament elnöke beszél angolul, nem habozott sokáig, nem kerülgette a kényes ügyet, mint a macska a forró kását, hanem egész nyíltan elmondta, hogy Vukovics György, ki jelenleg, - értesülése szerint, - a parlament tagja, nővéreinek készpénzzel és házassággal adása s ezen kettős tartozás elől, búcsúzás nélkül távozott az új világrészből. Egyáltalában nem szándéka botrányt csinálni s ezért tisztelettel felkéri az elnök urat, legyen szíves tekintélyével oda hatni, hogy a kínos ügy békés elintézését nyerjen. Talán legalkalmasabb volna, ha az elnök úr oly kegyes lenne és e tárgyban a nevezett képviselő urat magához kérezné.

- Igen kellemetlenül érint ez az ügy, uram, - szólt az elnök, magas támlájú karosszékeben feszengve, - már csak annál is inkább, mert Vukovics úr a tartománygyűlés igen népszerű tagja, akinek számos párthű ember áll a háta mögött.

Nathaniel azonban nem tágított:

- Azért talán mégis lehetne bizalmasan beszélni vele.

- Nagyon sajnálom, - folytatta az elnök - de nem állhatok rendelkezésére.

- És miért nem? - kérdezte Nathaniel és ismét gyanakvóan nézett az elnökre.

- Mert Vukovics György jelenleg Budapesten, a magyar parlamentben végzi törvényhozói teendőit.

- Hol? - kérdezte Nathaniel csodálkozva. - Budapesten?

- És meddig marad ott? - kérdezte Winyd, aki eddig szemlesütve hallgatott.

- Lehet, hogy egy évig, de lehet, hogy még tovább - válaszolt az elnök, akinek egyáltalában nem volt ínyére, hogy egy képviselőnek ilyen kínos természetű magánügyébe belevonják.

- Hogy is hívják azt a várost, ahol most Vukovics tartózkodik? - kérdezte Winyd.

- Budapest.

Winyd és Nathaniel sötéten néztek egymásra. Negyven napi út után csak annyira jutottak, hogy tovább kell utazniok egy ismeretlen ország ismeretlen városa felé.

Winyd azonban nem csüggedt el s tovább kérdezősködött.

- És messze van ide az a város?

- Hét-nyolc óra gyorsvonattal, - válaszolt az elnök.

Nathaniel azonban már nem bocsátkozott részletesebb tárgyalásba, hanem hideg udvarias-sággal köszönte meg az elnök szíves felvilágosításait. Könnyedén meghajtotta magát, karjára fűzte nővérét s elhagyta a nagy, sárga épületet.

- Nem nagyon hiszek ennek a fekete embernek, - mondotta Winydnak a kocsiban.

Odahaza pedig már teljesen fölülkerekedett benne a gyanakvó természet s a budapesti útról álmodozó Winydnak meg is mondta, mi a véleménye a dologról:

- Egyáltalában nincs kedvem erre a budapesti útra, úgysem találjuk meg azt az urat, akit keresel. Az a harcsa bajszú, fekete ember csak trike-trakot akar velünk játszani.

A trike-trak olyan játék, mint nálunk a „Komámasszony, hol az olló?” elnevezés alatt ismeretes társasjáték, amelyben a játékosokat, akik nem tudják, hogy hová van elrejtve az eldugott tárgy, mindenfelé küldöztetik, csak arrafelé nem, ahol megtalálhatná azt, amit keres. Gyermekjáték, de játszhatják felnőttek is!

Winydot azonban nem lehetett egykönnyen lebeszélni semmiről. Ha ő egyszer a fejecskéjébe vett valamit, nehéz volt azt onnan kivenni. Ha már ekkora utat megtettek hiába, hadd menjenek el Budapestre is; különben is úgy érzi, hogy minden bizonnyal meg fogják ott találni az eltűnt vőlegényt.

Nathaniel húga kedvéért beleegyezett ugyan az utazásba, de azért egyre hangoztatta, hogy egyáltalán nem bízik az eredményben.

Teljesen érthetetlen volt előtte, hogy az elnöktársainak Zágrábból küldött levelekre a Palace-szálló portása ugyanolyan bélyeget ragasztott, mint a fiumei magyar portás. Kérdésére azt a választ kapta, hogy a horvátoknak nincsen külön bélyegük. Ez is egy okkal több volt neki, hogy ne reméljen semmi jót a továbbutazástól.

- Külön bélyegük nincs - mondotta komoran, - de külön parlamentjük van. Bélyeget tehát a horvátok kérnek kölcsön a magyaroktól, a magyarok meg viszont éppen Vukovicsot kérik kölcsön tőlük? Mindez nagyon valószínűtlennek látszik.

- No, de most már csak azért is felutazom Budapestre - szölt Nathaniel hosszú hallgatás után hűgához, - hogy bebizonyítsam, nekem van igazam s nem fogjuk Vukovicsot megtalálni ott sem, mert ezek a délszlávok nem mérnek tiszta bort...

V. fejezet, amelyben Winyd szívében csillagok tűnnek fel.

Lázás gyorsaság, ideges kapkodás, lárma, tülekedés. Így fest a zágrábi pályaudvar a déli órákban, mert jóformán egy és ugyanazon időben indul és érkezik három vonat.

Az aransujtásos, uniformisos állomásfőnök izzadva lőt-fut. Ő a felelős mindenért. Míg a vonat el nem hagyja a pályaházat, mindig sok gond és dolog van vele. Olyan ez, mint a „leány férjhezadása”, mondják a vasutasok, de azt hiszem, csak azok, akiknek nincsenek leányaik.

Zsibvásár sem lehet tarkább és zűrzavarosabb, mint az állomáson nyüzsgő nép. Úgy kavargó, mintha a berregő jelzőcsengők és mély kongású harangok szüntelen muzsikájára táncolna.

Hawkinséknak azonban fel sem tűnt az egész komédia; nyugodtan néztek körül s megkeresték a perronon a „Palace Hotel” szolgáját, aki csomagjaikat őrizte.

Mikor azonban az ide-oda szaladgálók tömegébe sodródtak, jóleső érzés vett rajtuk erőt, mert a nagy szaladgálás és ideges futkosás a hazájukra emlékeztette őket. Mintha otthonuk felől ide zúgó szél csapkodta volna arcukat, olyan jól érezték magukat a sürgés-forgásban.

Mint egy nagy színpadon a statiszták, olyan színes tarkaságban hullámozott ide-oda a sonkás-zsemlyét áruló pincérek, a csomagokkal csoszogó hordárok s mindenféle nemzetiségű, különböző rangú utasok tömege. Volt közöttük katona, civil, zsandár, huszár, baka, dalmát, horvát, magyar paraszt és nemzetközi elegánciájú úr.

Winyd nagy érdeklődéssel nézte a mozaikszerű, mozgalmas képet s szeme megakadt a mozaik-kép egyik arany részecskéjén, egy huszárfőhadnagy sujtásos attiláján.

Sötétkéi attila feszült a barnára sült s egészségtől duzzadó huszártiszt derekán, akinek előkelő, fölényes magatartásában volt valami rendkívüli. Lehet, hogy Winydnek csak az arany rózsák csillogása tűnt fel, lehet azonban, hogy a csillogó két bátor szem is. Nem tudom, annyi azonban bizonyos, hogy nem lehetett a huszárokkal szemben elfogult, mert még sohasem hallott róluk. Őt nem befolyásolhatták a magyar történetírók, novellisták és költők, akik a huszárságot piedesztálra emelték s akiknek a hatása alatt elhiszik a huszárok fölényét a szerelemben a nők, de legfőképpen maguk a huszárok.

Winyd nézelődéseinek az állomás portása vetett véget, aki kíméletlenül a fülébe rázta nagy csengőjét és monoton, egészen érthetetlen hangon darálta le a Zágráb és Budapest között fekvő nagyobb állomások nevét.

Először a kis Milyt helyezték el a kocsiban. A szálloda szolgája - jó borra való reményében - az ölében vitte az elsőosztályú fülkébe az amerikai hölgy kedvencét.

Winyd fel akart lépni a vonat magas lépcsőjére, de hirtelen megállt és habozott. Amerikában megszokta, hogy számolyt állítanak a vagon ajtaja elé. Bájos szemérmessége ösztönszerűleg megzavarta, mikor látta, hogy milyen magasat kell lépnie.

Csak egy pillanatig tévovázott, de elég volt az is, hogy az aransujtásos attila melléje teremjen és viselője könnyed mozdulattal felsegítse az idegen hölgyet.

- Tanks you! - susogta Winyd zavartan.

- Don't mention it - válaszolt a tiszt kifogástalan angol kiejtéssel.

Mikor a pályaudvar egyik sarkából előkerült Nathaniel, miután néhány pillanatfölvételt készített, Winyd és Mily már benn ültek az elsőosztályú félszakaszban. A kreolarcú huszár meg ugyanazon kocszi szomszéd szakaszában beletemetkezett a napilapokba.

- Talán vedd le az utiköpenyedet, - szólt Winydhoz Nathaniel, - nagyon meleged lehet, egészen ki vagy pirulva.

Winyd azonban nem felelt. Lehet, talán nem is hallotta bátyja szavait, annyira elfoglalta a kis Milynek elhelyezése.

De később sem nézett bátyja szemébe, mert a csomagok körül foglalatostkodott. Nagyon szerethette a rendet, vagy talán csak palástolni akart valamit?

A vonat pedig megindult s a kerekek egyhangú kattogását, zaját csak itt-ott zavarta meg egy váltó, amelyen keresztülszaladva, alig érezhető lágy zökkenéssel terelődött a hosszú vonat a külső sínparra.

Utasai nem is igen vették észre, hogy elhagyták Fiumét s Winyd mosolygó arccal lapozgatott egy regényben.

Hawkinsék tehát ismét vonaton ültek. Nathaniel azonban már teljesen, végleg lemondott az izgató utazási kalandok lehetőségeiről. Nem született burokban, állapította meg melankólikusan.

De a szerencse is úgy jön, mint a gutaütés: váratlanul, meglepetésszerűen. Mikor már egyáltalában nem várta, nem is remélte, megtörtént az eset. Igaz, hogy talán nem olyan formában, talán nem onnan jött, ahonnan remélte, annyi azonban bizonyos, hogy mégis megérkezett. Kalandjuk akadt!

A testvérpár fél elsőosztályú fülkében ült, miután megértette a kalauzzal, hogy egyedül óhajt utazni. Bár Zágrábban nehezen tudtak boldogulni az angol nyelvvel és tört németiségükkel, a magyar kalauzzal azonban mégsem volt semmi nehézségük. Nathaniel tudott ennek a barbár konduktornak a nyelvén beszélni. Egy-két ezüst pénzt nyomott a markába s az úgy annak rendje és módja szerint el volt intézve.

Dombováron azonban több új utas szállt fel, köztük egy árvaszéki ülnök is. Az ülnök a túlsúfolt vonaton sem feledkezett meg arról, hogy ő hivatalos személyiség és mindenáron ülőhelyet követelt magának. Lehet, hogy ülnöki tisztségét szószerint komolyan vette, bár viselkedése inkább valami erőszakos főispánra vallott, mint az árvák szelid támaszára.

Elhaladva Hawkinsék fülkéje előtt, hangos megbotránkozással adott kifejezést azon nézetének, hogy míg más becsületes ember a folyosón ácsorog, azok odabenn még a kutyát is külön helyre ültetik.

Hawkinsék persze egy árva szót sem értettek a folyosón lármázó árvaszéki ülnök szavaiból, még csak nem is sejtették, hogy a láрма miattuk van, hogy a zamatos magyar szavak éle ellenük irányul. Nathaniel, mit sem érve, meg is jegyezte, hogy különös egy nyelv lehet ez a magyar; úgy hangzik, olyan mérgesen pattog, mintha folyton káromkodnának, vagy civódnának. A kis Mily azonban megérezte vele született finom ösztönével, hogy nekik és különösen öneki szól a folyosón fel s alá sétáló bőrkamáslis úr haragja. Felvette tehát a küzdelmet vele; először csak morgott, de később egész bátran és őszinte dühvel csaholni kezdett.

A bőrkamáslis, harciasan kunkorodó bajuszú urat, akiben szintén egy marakodó kutya természete lakozott, Mily merészsége még jobban felbosszantotta. Nagyon ingerlően hatott rá, hogy a fülkében ülők közül csak a kutya tartotta érdemesnek ráhederíteni, csak az feleselt vissza neki. Egészen kipirulva a méregtől, teljes erejéből kezdte rázni a bezárt ajtót, nem éppen a legfinomabb jelzőkkel emlékeztetve meg a kutyáról és a kutya tulajdonosairól. - Ha a kalauz nem tud rendet csinálni, majd ő így megmutatja, úgy megmutatja, hogy mi lesz itten mindjárt! Ő nem fél senkitől, mert a sógora kormánypárti képviselő!

A megvadult ülnök káromkodásaiból Hawkinsék egy szót sem értettek; az ajtó döngetését s az ököllel fenyegetődzést azonban megértették. Ez már nemzetközi nyelven volt mondva; jobban meg lehet érteni, mint az eszperantot. Winyd elsápadt, Nathaniel meg idegesen ugrott fel helyéről s a kezét ökölbe szorítva kifelé igyekezett. Mire azonban a kissé nehezen nyíló ajtót felszakította, az ülnök úrnak nyoma veszett.

A szomszéd fülkében ülő huszárőrhadnagy figyelmes lett a lármára, kiment a folyosóra és radikális mozdulattal nemcsak, hogy elhallgattatta a kormánypárti képviselő úr sógorát, de el is tüntette, mert ökiyelme későbbben sem mutatkozott.

Nathaniel aztán nem tehetett egyebet, mint, hogy ökölbe szorított kezét kinyissa s melegen megrázza a főhadnagy jobbját.

- Nathaniel Hawkins köszöni előzékenységét, - szólt, melegen szorongatva a tiszt kezét.

- Horváth Tibor tartja szerencsájének, hogy szolgálatára lehetett, - válaszolt a főhadnagy, az amerikai szólamformával egy csapásra átesve a bemutatkozásra is.

A két férfi még sokáig csereberélt volna udvarias frázisokat a folyosón, ha a következő állomáson nem tódul fel a vonatra rengeteg friss utas.

A kalauz ijedt képpel futkosott fel s alá, mert sehogy se tudott elég helyet szorítani.

- Nagyon sajnálom uram, de kénytelen vagyok méltóságodhoz egy harmadik utast is beültetni
- fordult Nathaniel felé a kalauz, aki méltóságosnak szólított minden első osztályú utast.

Horváth Tibor tolmácsolta a szavakat.

- Tudja mit, mister, - szólt Horváthhoz Nathaniel, aki már erősen únta az utat s örömmel fogadta a szimpatikus, angolul tökéletesen beszélő fiatal ember társaságát, - szeretném, ha inkább ön lenne fülkénkben a harmadik, mint valaki más, egészen idegen ember. Jöjjön át hozzánk, ha ön is egy nézetten van velem.

Hát persze, hogy egy nézetten volt vele. Melyik huszárőrhadnagy nem utazik szívesebben egy szép leánnyal, mint szuszogó öreg urakkal?

Winyd, mialatt bátyja és a főhadnagy a folyosón beszélgetett, konok buzgalommal nézte ablakából a vidéket s a világ minden kincséért sem fordult volna hátra a kocsis folyosója felé. De mikor Nathaniel Horváthtal együtt a fülke felé közeledett, ezt már mégis észrevette s mindjárt talált a ruháján és frizuráján valami igazítani valót. Mire pedig Nathaniel a főhadnagyot a fülkébe tessékelte, már annyira el volt készülve, hogy csodálkozva, őszinte meglepődöttséggel fogadhatta a vendégét.

Nathaniel, mikor a főhadnagyot hűgának bemutatta, jónak látta megmagyarázni:

- Mr. Horváth lesz oly szíves és elfoglalja fülkénkben a harmadik helyet, nehogy valami kellemetlen idegennel kerüljünk össze.

- Nem a harmadik, hanem az első helyet - javította ki Winyd Nathanielt. - Nálunk amerikaiaknál a vendégé az első hely.

- A harmadik hely is első ilyen kedves társaságban, - válaszolt Horváth mosolyogva, - de különben is én tekintem önöket vendégeknek, hiszen az én hazámban vagyunk.

A kis Mily is szívesen fogadta Horváth Tibort és azonnal melléje húzódott. De jó pszichológusnak is bizonyult, mert a főhadnagnál cukor volt, amellyel mindjárt kedveskedett is a kis foxinak.

- Hát maga állandóan cukrot hord magánál? - kérdezte Winyd nem csekély csodálkozással.

A főhadnagy elmondta, hogy kedvenc hátsólova számára tette el a reggeli kávéjához való cukrot.

Hátasló, - ez volt Winyd legkedvesebb témája. Nem volt se vége, se hossza a beszédnek. A főhadnagynak folyton lovakról kellett mesélnie.

Nathaniel több ízben szeretett volna Horváth Tiborral beszélgetésbe elegyedni és érdeklődni a magyar viszonyok felől, de a tiszt inkább Winyddel társalgott szívesebben s Nathanielnek igen udvarias, de túlságosan rövid válaszokat adott. Nathaniel viszont nem akart a tenniszezés, a lovaglás, kutyaidegítés és a kutyaidegítés eszmeköréig lealacsonyodni, s ezért aztán kézitáskájából tudományos könyvet vett elő és annak tanulmányozásába merült.

Horváth Tibor és Winyd pedig zavartalanul beszélgetett tovább, jókedvűen és mindig egyforma nagy, lankadatlan érdeklődéssel, bármiről is esett szó.

Nathanielnek megfájdította fejét a vonat egyhangú, álmosító zakatolása. A könyv sem bírta lekötni s többször tekintgetett kronométerének lassan mozgó mutatóira, mint a tudományos mű apró betűs lapjaira. Csak Winyd és Horváth érezte jól magát, nekik szárnyakon repült az idő.

Mikor Kelenföldre értek, már annyira jó volt a viszony közöttük, hogy... haragban is voltak.

Winyd kedves duzzogással fordított hátat Horváthnak s a vonat ablakán át szeme elmerült a szemaforok és jelzőlámpák színes kertjének nézésében.

- Nehéz lehet azok közt eligazodni!...

- De a női szívből még nehezebb!

VI. fejezet, amelyben, úgy látszik, Nathanielnek mégis igaza van.

A vonat méltóságteljes lassúsággal gurult be a budapesti központi pályaudvar üvegkúpolás hatalmas csarnokába, amelynek berendezése és forgalma még az amerikai méretekhez szokott embernek is látványosság.

Horváth Tibort a vasúthoz rendelt tiszti-szolga várta, aki feszes haptákkal köszöntötte a gazdájával együtt kiszálló amerikai testvérpárt is.

Winyd csodálkozással vette tudomásul, hogy ez a szalutáló legény solga. Hogy lehetséges az, hogy katona is és solga is egy személyben? Szerencsére azonban a jóképű legény nem is sejtette, hogy miről beszélgetnek az urak s jókedvűen segített a hordároknak a csomagokat kocsikra rakni. Hawkinsék bőröndjei nyitott fiakkerre kerültek. A kocsisnak Horváth Tibor adott utasítást, hogy melyik szállóba vigye az idegeneket.

Nathaniel a főhadnagytól, akinek külön kocsit hoztak, odaadó udvariassággal búcsúzott s nem mulasztotta el hangsúlyozni, mennyire örvend a szerencsének, hogy megismerkedhetett vele.

Winyd könnyed kézszorítással vált el s csak annyit mondott:

- Viszontlátásra.

S mégis több volt ez, mint Nathaniel udvarias szavainak áradata.

Aztán a pompás kocsi elindult és sebes ügetéssel vitte az amerikaiakat a fényesen kivilágított városon keresztül.

Nathaniel csodálkozva nézett körül, mert meglepetésszerűen hatottak reá a pazar fénnnyel kivilágított utcáorok nagy bérpalotái. Nem is győzőtt bámulatának eléggé kifejezést adni:

- Ez a világrész teljesen az ellentétje Afrikának; mennél jobban a mélyébe hatolunk, annál több kultúrát, szebb és nagyobb városokat találunk benne...

Majd később, mikor a mesés kirakatokkal díszített Kossuth Lajos-utcán át vitte őket a gummi-kerekű kocsi, megjegyezte:

- Maga a város is olyan, mint valami szép zenemű, mennél jobban belémélyedünk, annál szebb és megkapóbb részletekre akadunk.

Pedig a sok ezer lámpa fényében csillogó Dunapartot és a csillagokkal teleszórt szőke Dunát még nem is látták. Azt Winyd csak a dunaparti szálló erkélyéről pillantotta meg.

Megkapóan szép kép volt. Winyd elmerengve nézte az erkély szalmafonású, kényelmes karosszékéből s gondolatokba merülve hallgatta az ablakaik alatt úszó margitszigeti hajóról felhangzó zsvajt. A fedélzeten katonazenekar játszott, amelynek ütemes hangja lassan egybeolvadt a kirándulók vidám zajával.

- Istenem, de szép is az élet! - sóhajtott fel szemét lehúnyva.

Ábrándozásait Nathaniel kopogása zavarta meg, aki már átöltözködött, tekintettel arra, hogy az idő későre járt s az estebédhez hívták.

Winyd azonban ma, szokása ellenére, hosszan és nagy gonddal öltözött s egy tüllel és gyönggyel díszített fekete taft estélyi ruhát öltött magára, alaposan megvárátva türelmetlenkedő bátyját.

- Inkább több ruhát hoztunk volna magunkkal, mint azt a sok expedíciós kirándulásra való lim-lomot, - szólt Winyd bátyjához, aki a szomszéd szobában idegesen fel s alá sétált. - Még szerencse, hogy elhoztam ezt a fekete taft öltönyt.

- Még mindig elég ruha van veled, hisz alig tudtál választani közülük, - felelte Nathaniel, aki sohasem volt barátja a fölösleges luxusnak.

Winyd végre elkészült és sietve mentek le a vörös kókusz-szőnyeggel borított lépcsőkön. Mikor már majdnem a szálló tágas halljában és az abból nyíló fényes étteremhez értek, Winyd közömbös hangon megemlítette:

- Horváth főhadnagynak megengedtem, hogy velünk vacsorázzék, hadd legyen kivel elbeszélgetned. Nem tudom, eljön-e...

Nathanielnek nem volt alkalma felelni, mert a daliás tiszt már várakozott reájuk, ott állott előttük s mosolyogva üdvözölte őket.

- Ugy-e szép, hogy eljött? - fordult Winyd Nathanielhez.

- Természetes nagy örömet szerzett vele nekünk, - szólt Nathaniel barátságos kézszorítással.

Horváth Tibor már helyről is gondoskodott, a terem sarkában, az emeltebb helyen, közvetlenül a cigányzenekarral szemben. Oda ültek.

A vacsora kedélyesen folyt le, csak az nem akart sehogysem kiviláglani, hogy a fiatal tisztet azért hívták meg, hogy Nathanielnek legyen kivel elbeszélgetnie. A társalgás fonalát ugyanis Winyd vezette s Horváth Tibort nem a magyar dolgok felől (mint azt Nathaniel szeretete volna), hanem a magánviszonyai felől kérdezgette.

Nathaniel pedig hiába igyekezett szóhoz jutni, mert Winyd teljesen lefoglalta magának a főhadnagyot.

Mint egy nehéz vizsga után, nevetve emlékeztek meg arról a véletlenről, amely Horváth Tibort, aki egy hirtelen megbetegedett tisztátársa helyett fontos katonai iratokat vitt budapesti állomáshelyéről Zágrábba, visszautaztakor Winydék útjába sodorta. Szóba került a főhadnagy budapesti honvédelmi minisztériumbeli beosztása s a fiatal tiszt megemlítette azt is, hogy nem pesti születésű.

- Hát maga nem ennek a gyönyörű városnak szülötte? - kérdezte Winyd.

- Bizony nem, - felelte büszkén a főhadnagy, - bennem székel a Gyergyó vérének folyóága. A híres gyergyói Horváthok leszármazottja vagyok. Gyergyón születtem, a család ősi kuriájában.

- Azt hittem, hogy budapesti, - sóhajtott fel Winyd, akinek egy szép reménye vált füstté.

- Hála Istennek nem, - felelte komolyan Horváth Tibor. - Összehasonlíthatatlanul sokkal szebb, tisztább és nemesebb világ az ott lenni, mint ez az itteni. Az özvegy édesanyámat, meg egyetlen nővéremet például bottal sem lehetne arra kényszeríteni, hogy Pesten lakjanak. A világ minden kincséért sem hagynák el az örök hókoronájú havasokkal övezett gyergyói völgyet, ahol oly szépen visszhangzik a hegyekben a havasi kürt.

- A világ minden kincséért nem, de majd egy férfi kedvéért talán igen, - szólt Nathaniel mosolyogva. - Egy jó vőért és derék férjért azt hiszem minden asszony akárhová elmegy.

- Lehet! - válaszolt a főhadnagy s a székeleyeket jellemző fanatikus lokálpatriotizmussal tette hozzá: - De lehet az is, hogy a férfi fog ott maradni az örökzöld gyergyói fenyvesek között, megszeretvén a leánnyal a leány hazáját is.

- Tehát magának nővére is van, - érdeklődött Winyd kíváncsian. - De szeretném látni. Hasonlít magára?

Horváth Tibor kis aranymedáljont csatolt le óraláncáról, amely egy kis rugó nyomására háromfelé nyílt szét.

- Tessék, itt a fényképe, - s odanyújtotta a lóherelevél alakúvá széjjel nyílt ékszer.

Winyd fürkészve vizsgálta meg, de nem a fényképet, hanem az egész medáljont, melyből egy csodaszép leányfejen kívül egy idősebb matrona fényképe mosolygott és egy üres hely volt a harmadik levélben.

A matrona és a leány arcképe mosolyogva nézett reá, Winyd szívét azonban még sem az derítette kedvre, hanem hogy még egy fényképnek helye volt a medáljonban.

Boldog mosollyal nyújtotta vissza a főhadnagynak a csecsebecsét s mintha ekkor kis keze tovább pihent volna a katona erős markában, mint illik, ha csak ismerősökről van szó.

A cigányzenekar, mely most lágy keringőket játszott, magára vonta figyelmüket s a hangulat érzélgősségét egyre fokozta a fülbemászó melódiákkal.

- Lássá, én eleinte azt hittem, - szólt Winyd, - hogy a magyarok mind vörös frakkban járnak, mert az előkelő newyorki szállókban, ahol magyar zenekarok játszanak, mindig olyan öltözetben láttam őket.

Horváth Tibor aztán megmagyarázta Winydnek, hogy azok minden bizonnyal cseh cigányok lehettek, akik semmiféle rokonságban sem állnak Árpád lóratermett nemzetségével.

- Milyen szépen játszanak! - jegyezte meg Winyd olvadozva.

- Különös zenei tehetséggel megáldott nép ez, - folytatta Horváth, - amely hálából több mint ezer éve mulattatja és rikatja meg nótáival a magyarokat, akik a honfoglalás után is megtürték az országban, pedig hát a cigány nem jó szomszédság.

A zenekar aztán magyar nótákat kezdett játszani, melyeknek ritmusa, bár Winyd a newyorki vörös frakkosoktól is hallott hasonlókat játszani, mégis csak most talált visszhangra a leány szívében.

Édes szédülést érzett; egy percre behúnyta szemét s átengedte magát az élvezetnek. Mintha a nótákban, mint víziók, feltűnnének a végtelen alföld délibábos rónaságai, a sok ezer lámpafényt ringató szőke Duna csillogása és az örök hóval borított gyergyói hegyek.

Ezek a kedves érzések azonban csak Winyd lelkét gyönyörködtették. Nathaniel például csak főfájást és fáradtságot érzett. Hamarosan véget is vetett a kellemes estnek, mert hivatkozással a mai napon tett hosszú útra és Winyd esetleges fáradtságára, felállt. Horváth Tibor elbúcsúzott tőlük, megígérte azonban, hogy holnap ismét tiszteletét teszi.

Nathaniel nővérét karjára fűzte, úgy vezette fel első emeleti lakosztályukba, a portásnál pedig, ki lakosztályuk kulcsát nyújtotta át nekik, másnap tizenegy órára kocsit rendelt.

- Ugy-e megnézzük ennek a szép városnak a nevezetességeit? - szólt Winyd hálás pillantást vetve bátyjára.

- Nem arra gondoltam, - mondta Nathaniel komolyan, - hanem arra, hogy a parlament elnökét kell felkeresnünk.

- Igaz, még az is hátra van - szólt Winyd s mintha derült mosolya elkomorult volna.

Másnap reggel Winyd fivérének főfájásról panaszkodott. Nathaniel azonban nem nagyon figyelt reá, mással volt elfoglalva. Korábban kelt, mint nővére s lement a szálló halljába érdeklődni, vannak-e amerikai újságok. Talált eleget; egész beletemetkezhetett a friss amerikai hírlapokba, amelyekkel a szálló groomja kedveskedett neki a reggelihez.

Ki volt éhezve, mint egy verembe esett farkas. Már jó két hete, hogy nem nyílt alkalma a hazai viszonyok felől tájékozódni s így mohó érdeklődéssel merült el a lepedő nagyságú newyorki napilapok tanulmányozásába.

Vajjon mit olvashatott azokban? Összeráncolt homlokkal, bosszus, ideges arckifejezéssel böngészett bennük. Winyd is megjelent, de észre sem vette hűgát; minden gondolata, egész lénye otthon járt most a nagy, széles sugárutakon, amelyeken az emberáradat hullámozása soha egy percre sem szűnik meg.

Lássuk hát, mi is történt?

Nathaniel még javában a Földközi-tenger kék hullámaiban gyönyörködött, mikor Mr. Standont, New-York szorgalmas polgármesterét íróasztala mellett szívészélhűdés érte és meghalt. Ez azonban még nem lett volna baj. - Isten nyugosztalja szegényt! Azonban a megüresedett polgármesteri székbe Mr. Brockleyt, a Democratic-Club elnökét jelölték!

Ez már baj volt, de mégsem akkora, mint ami ezután következett: A St. Nicholas-Club, Nathaniel távollétében, egyhangúlag Mr. John Bleacket jelölte Mr. Brockley ellenjelöltjéül!

- A sok beszéd mégis megtette a maga hatását, - mormogta magában Nathaniel.

Majd egy reflex-mozdulattal chronométerjéhez kapott s megnézte hány óra van, mintha csak azt akarná kiszámítani, hogy mennyi idő alatt érhet a leggyorsabban haza. Éppen kapóra jött a terembe lépő portás, aki jelentette, hogy a kocsí előállt.

Hamar menni és cselekedni.

- Siessünk - szölt Nathaniel Winydnek, aki nem nagy kedvet mutatott. - Siessünk, rázzuk le a nyakunkról ezt a dolgot; szeretnék minél előbb otthon lenni!

Winyd csak úgy félszemmel nézett bele a hírlapokba s inkább Nathaniel ideges bosszús kedvéből olvasta ki, hogy New-Yorkban mi történt. Annyit így is mindjárt megértett, hogy odahaza baj van s hogy Nathaniel mindenáron vissza akar utazni.

Egész más kedélyállapotban szállt a testvérpár most a kocsiba, mint néhány nap előtt, amikor a zágrábi tartománygyűlés palotájába hajttattak.

A pompás pesti pumpolt kerekű kocsit nem is lehetett összehasonlítani a zágrábi csészával; a csillogó boltokkal és díszes kirakatokkal tarkított úri néptől hemzsegő Váci- meg a Dorottya-utcát pedig az Ulicával; a csodás barokkal kevert gót stílusban épített magyar parlamenti palotát a zágrábi sárga házzal, és most mégis rosszabb hangulatban, kevesebb érdeklődéssel nézelődtek.

A képviselőház elnöki szobájának bútorzata talán többe került, mint az egész zágrábi parlamenti épület, a carrarai és phirusi márványfalú nagy kúpolaterem pedig, melyen talán céltudatosan vezették keresztül az idegeneket, minden bizonynal drágább volt, mint annak az egész negyednek a felépítése, amelyben a zágrábi sárga ház állott.

Mégis akkor szebbnek láttak mindent; jobb kedve volt Nathanielnek és Winydnek is.

Talán be sem mentek volna az elnökhöz, ha várakozniok kellett volna.

Szerencsére azonban úgy ment minden, mint a karikacsapás s pár perc múlva már bent voltak mindketten az elnök fogadószobájában.

A képviselőház elnökéről ellenben nem lehetett elmondani, hogy bizalomgerjesztőbb lett volna, mint a zágrábi tartománygyűlés elnöke és sebforradásos, összevagdalt arca nem éppen a legjobb benyomást tette Nathanielre, akit a természet amugyis bizalmatlankodónak alkotott s most a váratlan hazai események ugyancsak feldúlták lelke nyugalmát.

De növelte még Nathaniel bizalmatlanságát az is, hogy az elnök egyáltalában nem tudott angolul, sőt a német nyelvet sem bírta valami jól, nem jobban, mint Nathaniel. Úgy mondják, egy nagytöbbségű liberális politikai párt hirtelen bukása folytán a radikális magyar politikai párt éléről, oly hirtelen cseppent bele a nagy méltóságba, hogy ő maga csodálkozott rajta a legjobban.

Nathaniel bemutatta nővérét s röviden, csak egy-két szóval igyekezett előadni a Vukovics György-féle esetet, udvariasan felkérve az elnököt, legyen szíves odahatni, hogy a kérdéses ügy símán intéződjék el.

Az elnök összeráncolt, komor arccal hallgatta Nathaniel szavait. Mihelyt azonban Vukovics György nevét hallotta említeni, sebforradásos arca felvidult. Eszébe ötlött a magyar közigazgatásnál szerzett praxisából az „akta-sübolás”. Ez a szakkifejezés jellemzi a legjobban a magyar közigazgatást, melynek elve, hogy a hatóságnak semmiféle ügy nem sürgős és lehetőleg ne az a hivatal intézze el, amelyiknek a nyakára küldték, hanem egy másik.

Elég az hozzá, a magyar parlament elnöke sem szívesen avatkozott bele a kényes ügybe s igen megörült, hogy emlékezete nem hagyta cserben. Udvarias hangon közölte Hawkinsékkal:

- Nagyon sajnálom, de nem lehetek ez ügyben szolgálatukra, mert Vukovics György úr jelenleg Bécsben, a delegációkban végzi törvényhozói feladatát.

Nathaniel keserű mosollyal fordult Winydhoz:

- Így sejtettem ezt én is.

Az elnök aztán még néhány udvarias szóval hanyagul érdeklődött, Hawkinsék azonban már nem is figyeltek rá, hidegen elkészöntek és távoztak a fogadó-teremből.

Néhány nap előtt szép reményekkel eltelve, derűs mosollyal nyitottak be a zágrábi tartománygyűlés elnökéhez, - és bosszús bizonytalansággal távoztak.

A zágrábi út disharmoniát idézett elő a két testvér között, mert Winyd mindenáron tovább akart kutatni Vukovics után, Nathaniel pedig fölöslegesnek tartotta a hajszát; most azonban a legkedvesebb egyetértésben távoztak a magyar parlament elnökétől:

- Vukovics felhajszolása ellenállhatatlan akadályokba ütközik, a hatóságok - érthetetlen okokból - igyekeznek őt rejtegetni és, mint Nathaniel jól mondta, trike-trakot játszanak velük, idegenekkel. Nem mérnek itt tiszta bort!

Winyd sem erősködött már úgy, mint Zágrábban, nem hajtogatta, hogy utazzanak tovább; még csak meg sem kérdezte, hogy vajjon messze van-e Pesttől az a város, amelyet Bécsnek neveznek. Talán belátta, hogy Nathanielnek sürgősen haza kell utaznia, vagy talán már az ő érdeklődése is kifáradt kissé s megértette, hogy mindenki ellenük esküdött.

Nem lehet azt tudni. Ki láthat bele a női lélekbe?

A parlamentből egyenest a menetjegyirodába mentek s ott a leggyorsabb útitervet állították össze, amely szerint Zsolnán és Berlinen át, Hamburgon keresztül egy White Star Line hajón tizenöt nap múlva már otthon lesznek New-Yorkban s a polgármester-választás dolgában Nathaniel felemelheti tekintélyes szavát.

Az útiterv szerint az esti zsolnai gyorsal el kellett hagyniok Budapestet.

- Bár már otthon lehetnénk, - mondogatta többször türelmetlenül Nathaniel.

Délután, amikor Nathaniel már az összes csomagokat rendbe hozatta, egy kis sétát akart tenni Winyddal, hogy Mr. John Bleack és Mr. Meatlike elnöktársainak ajándékot vegyen.

- Mégis illő, hogy valami kis emléket vigyünk nekik, - magyarázta Winydnak, aki nem mutatott valami nagy kedvet a sétára.

A szálloda portása a szállótól nem messze fekvő Váci-utcai és Kígyó-utcai cégeket ajánlotta.

Nathaniel egyedül vágott neki az útnak, mert Winyd hivatkozással fáradtságára és a csomagolás körül végzendő apróbb teendőkre otthon maradt. Sietve ment végig Nathaniel a fényesen kivilágított Váci-utcán, amelyet a budapesti felső tízezer közönsége ilyenkor, az esti órákban, mint rajzó méhcsalád lep el. Alig tudta az ide-oda hullámzó járókelők tömegétől megtalálni a díszműárú-üzletet.

Belépett és körülnézett a műtárgyak óriási tömege között, amelyeknek a legtöbbször már ismerte a new-yorki nagykereskedések kirakataiból, de tetszését egyik sem tudta megnyerni, mert mennél tovább nézelődött, annál finomabb és közismertebb gyártmányú árút tettek eléje.

Pedig éppen ellenkezőleg, Nathaniel valami olyan ajándékkal akarta meglepni Mr. John Bleacket és Mr. Meatlikeot, amely arról regélne, hogy milyen vad és műveletlen országot járt be.

Ilyen országban, ahol ilyen pazar luxus van, mint ebben az üzletben, az utazás nem dicsőség, csak gyönyörűség.

Mit szólnának, ha ezeket a pompás szivárvány színekben játszó, ernyős villanyos lámpákat, vagy a modern nippel valamelyikét meglátnák azok, akik büszkén gondoltak arra, hogy az ő elnökük nem az ismert Kilonga-Longóba, vagy Mazanbóniba utazik, hanem egy olyan országba, amelynek ők még hírére sem hallották soha.

Nathaniel sietve távozott; hátha egy másik üzletben sikerül olyan ajándékot találnia, amely bizonyítaná, hogy vakmerő útról tért haza.

Csalódott; cseberből vederbe esett. A szomszédos üzletben még pompásabb párisi és londoni díszműtárgyakat raktak eléje.

Lehangolva jártatta szemét a mahagóni polcokon s már el akart menni, amikor egy furcsa szerszámmal tévedt tekintete.

- Mi ez? - kérdezte egy őskori buzogányhoz hasonló tárgyra mutatva, amelyhez hasonlót a new-yorki nemzeti múzeumban látott.

- Csikós-fokos! - felelte a kereskedősegéd.

- Mi az voltaképen?

- Ez a nagy magyar alföldön élő csikósoknak, lópásztoroknak a fegyvere, - magyarázta a kiszolgáló fiatalember, aki tősgyökeres pesti, dohány-utcai kereskedő lángész volt s magyar csikóst csak úgy nem látott soha, mint Nathaniel. Hiszen azok nem voltak kliensei a cégnek.

Nathaniel arcán boldog mosoly cikázott végig; valami ilyesmire gondolt ő. Ez mindenesetre alkalmas lesz!

- Csomagolja be azonnal, - fordult a kereskedősegédhez. Majd szinte félve kérdezte meg a bolt gazdájától:

- Van talán ebből még egy példány?

- Igenis van egy egészen hasonló; ez az utolsó pár ebből a portékából, - nyugtatta meg a boltos udvariasan az amerikaiat.

- Csomagolja be azt is, mert magammal viszem mindakettőt.

Fizetett és boldogan vitte magával a Mr. John Bleacknek és Mr. Meatlikenek szánt ajándékot. Nem törődött vele, hogy a csomaggal a tolongásban mindegyre oldalba lökött valakit, és büszkén vitte haza zsákmányát s örömmel várta a pillanatot, amikor Winydnek elmesélheti útjának nagyszerű eredményét.

Winydot azonban nem találta egyedül, hanem Horváth Tiborral, akivel szívvel-lélekkel társalgott.

Hogy honnan, honnan nem kerülnek elő az udvarló gavallérok mindég a kellő időben, azt talán csak a jó Isten tudná megmondani, vagy talán azok a nők, akiknek udvarolnak. Elég az hozzá, hogy a főhadnagy már ott volt és éppen arra tanította Winydot, aki sohasem cigarettázott, hogyan kell füstkarikákat fűjni.

Mikor Nathaniel belépett, éppen két pompásan sikerült füstkarika keringett a levegőben és úgy szállta őket körül, mint két fehér pille.

- Igen örülök, hogy még szerencsém lehet önhöz, - üdvözölte Nathaniel Horváthot, - mert sürgető híreket kaptam hazulról s így kénytelen vagyok azonnal visszautazni.

- Tehát még ma este utazik Mr. Hawkins? - kérdezte a főhadnagy, aki úgy látszik, már mindenről tudott.

- Feltétlenül, még ma, sőt már egy negyedóra múlva, - felelte Nathaniel s egy percre félrevonult a portással az irodába, hogy számláját kiegyenlítsse.

Winyd és Horváth egyedül maradtak, de csak rövid ideig, mert Nathaniel, akinek időközben kipárolgott a fejéből a Kígyó-utcai üzletben vásárolt ajándék magyar elnevezése, nemsokára visszatért s izgatottan kérte Horváth Tibort, legyen szíves, mondja meg neki, hogy a Mr. John Bleacknek és Meatlikenek vásárolt ősmagyar fegyvernek mi a neve.

A főhadnagy azonban nem tudta Nathaniel leírásából hamarjában megérteni, hogy mi is van azokban a hosszúkás csomagokban.

Nathaniel már fel akarta bontani a csomagot, de közben eszébe jutott a csikós szó, amiről aztán Horváth azonnal reájött, hogy a vásárolt „ősmagyar fegyver” csakis fokos lehet.

- Ah, yes, fokos, - kiáltott fel boldogan Nathaniel s azonnal jegyzőkönyvébe jegyezte a fokos és csikós szavakat, amelyek közül az utóbbinak még hangzását is nagyon kultúrálatlannak, vadnak találta, aminek persze rendkívül örült.

Most már tudta, sőt le is jegyezte az ajándék magyar elnevezését s a félig felbontott csomagot betette az egyik bőröndjébe, amely már útrakészen állott a szálló halljában.

Az ajándék megmutatása most már felesleges volt, pedig nagy kellemetlenségnek vehette volna elejét, ha Horváth Tibor jól szemügyre veszi a fokosokat... De hát az ember sohasem elég óvatos és sohasem tudja, honnan jön a baj...

Elárulhatom ugyanis előre, hogy New-Yorkba érve Nathaniel nagy triumfussal adta át az ajándékot Mr. John Bleacknek és Mr. Meatlikenek, akiket drótnélküli táviró útján értesített a hajó befutásáról s akik természetesen kimentek eléjük a kikötőbe.

Jegyzőkönyvének segítségével elmesélte, hogy a nagy magyar sivatagokon a magyar csikósok ezekkel a fokosokkal ölik meg a medvéket, meg az asszonyaikra éhes társaikat.

Megjegyezte különben még azt is, hogy igen nehéz ilyen fokosokra szert tenni, mert a benszülöttek nagyon vigyáznak ezekre a szerszámokra s nem szívesen válnak meg tőlük; ezt a kettőt is csak nagy áldozatok árán szerezte két pusztai cowboytól, akik őserdő mélyén éppen egy medve bőrének lenyűzásával voltak elfoglalva.

Az ajándék hatalmas és csapongó fantáziára valló bekonferálásának meg volt a kellő hatása. A két elnöktárs meghatva mondott köszönetet. Mr. John Bleacknek nagy örömeben elállt a szava s csak annyit mondott „köszönöm”, ami pedig nála ritka eset volt, mert tudjuk jól, hogy nagyon szereti a körmondatokat.

Odahaza aztán jobban szemügyre vették a szerszámokat és nagy csodálkozással tapasztalták, hogy az egyik fokos belsejében barométer és termométer van elrejtve, a másik teteje pedig szintén kinyílik s az üres fejsze finom egyiptomi cigarettákkal van töltve, a nyele pedig egy elmés és nagyon finom öngyújtószerkezetet rejtget.

- Most már értem, - szólt Mr. Meatlike mosolyogva, - hogy a cowboyok miért válnak meg olyan nehezen ettől a mindenttudó szerszámtól.

- Ön mindent nagyon hamar ért meg, Mr. Meatlike, - szólt Mr. John Bleack mogorván, mert ő mindig ravaszabb és görbébb utakon jártatta elméjét, mint jóltáplált elnöktársa. - Lássá, például én éppen most kezdek az egészből semmit sem érteni.

*

No, de ne menjünk olyan messzire, mert hiszen még Budapesten vagyunk, igaz, hogy már nem sokáig maradunk. A kocsi felpakkolva vár a szálloda előtt, a portás is türelmetlenül nézi az óráját, csak Winyd és Horváth Tibor társalog zavartalanul, isteni nyugalommal, pedig a szívük soha ilyen hevesen nem dobogott!...

Úgy látszik, még mindig nem beszélgettek eleget. Nathaniel alig képes őket a szalmafonatú nagy karosszékből ideges gesztusaival kimozdítani.

Nathaniel sietős, de szívélyes kézszorítással búcsúzik a katonatisztől, akivel budapesti tartózkodása alatt nagyon megbarátkozott, bár alig beszélt vele. Szinte fáj, hogy el kell válnia:

- Remélem, ha mifelénk vetődik, felkeres bennünket.

Horváth Tibor mosolyogva köszönte meg a konvencionális meghívást. Winyddal egyszerűen kezet fogott, nem is búcsúzott hosszasan; úgy látszik, azt már előzőleg elvégezték kettesben.

Az amerikaiak a kocsiba szálltak, a kocsis megragadta a gyeplőket s Horváth Tibor egyedül maradt a szálló kapujában.

Pár másodperc múlva már csak integető fehér keztyű jelzi, merre tünt el egy szép reménye, de a kis fehér pont is hamar elvész a nagyforgalmú utcák hullámozó forgatagában, mint egy tengerbe dobott kavics...

VII. fejezet, amelyben Mr. Hawkins beszámol tapasztalatairól.

Az első bálba induló leányt sem öltöztethetik fel szebben, a karácsonyfát sem díszíthetik fel pompásabban, mint ezúttal a St. Nicholas-Club palotáját. Az ablakokból szőnyegek lógtak alá, az erkélyekről zászlóengés hívta fel a figyelmet, valósággal ordította, hogy a club ünnepel; nagy útfjáról visszatért elnökének tiszteletére felcicomázta magát, mint egy szerelmes asszony, mikor férje messziről haza jön.

A lázas készülődés azonban nemcsak a külsőségekben okozott nagy felfordulást, de a club-tagok és különösen a vezetőség benső életében is, amelyet most amúgyis állandó izgalomban tartott az a körülmény, hogy a polgármester-választásnak időpontja mindinkább közeledett. A jelöléssel járó intrikák és egyéb izgalmak mindenkit idegessé tettek.

Már jó tíz napja annak, hogy Nathaniel Hawkins kábelsürgönye megérkezett, amelyben bejelentette, hogy Mr. Brockley polgármester jelöltsége ellen teljes erejével hajlandó a közeli napokban mint *ellenjelölt* személyesen felvenni a harcot!

Mr. John Bleacknek ilyen körülmények között hamar véget ért a pünkösdi királysága, mert a pártvezetőség, amely Nathaniel hazatéréről hírt kapott, szép csendben visszaléptette s a reá következő napon már a lapokban is Nathaniel Hawkins neve szerepelt a yankee-párt hivatalos jelöltjeként.

Hawkins párthívei ironikus mosollyal jegyezték meg, hogy a Mr. Bleack rövid életű szereplése a természet örök szabályaiban foglalt kiegyenlítődésében rejlik. Egyszer használ valami, máskor meg ugyanaz a dolog árt. John Bleack apja ugyanis óriási vagyont szerzett, mert nem volt kábelösszeköttetés a két világrész között s így egy börze manőverre használhatta fel az emlékezetes cápa gyomrából eredő értesülését; John Bleack pedig most a polgármesterségét vesztette, mert van kábelösszeköttetés s Nathaniel sürgönye még idejében megérkezett.

De térjünk vissza az ünneplésekre, amelyek voltaképpen még a tegnapi nap folyamán vették kezdetüket, amikor a St. Nicholas-Club választmánya testületileg tisztelgett a Montgomery-utcai kis házban, ahol Nathanielék laktak. Mr. John Bleack vezette a küldöttséget. Úgy látszik megnyugvással fogadta sorsát s beletörődött, hogy Nathaniel legyen a párt hivatalos jelöltje.

Hogy a dolgot megnyugvással fogadta, az abból is kitűnt, hogy régi szokásából, az egy óráig tartó üdvözlő beszédből egy percet sem engedett. A látszat azonban néha csal: az ilyen vékony, szikár emberekben van a legtöbb epe.

Nemcsak a club választmánya készült lázasan az ünneplésre, hanem maga Nathaniel is, aki clubtársai részére lankadatlan energiával és szorgalommal írta az utazásáról szóló beszámolóját.

Nagy gonddal és figyelemmel állította azt össze, mert a fokosokkal történt kellemetlen balesete óta, amit a jóbarátok természetesen hamar megsúgtak neki, a Magyar-, illetőleg Horvátországban talált kultúrátlanságot, leginkább *csak* a közállapotokban és a közigazgatás rendetlen voltában igyekezett feltüntetni.

A rendetlen közállapotok, a közigazgatás és közjogi helyzet, amely az ő szemüvegén keresztül tényleg kezdetlegesnek látszott, nem fog szétnyílni, mint a fokos, hogy politírozott és cigarettával töltött belseje Nathanielre cáfoljon.

Nathaniel azonban mégis ideges volt, s szorongó szívvel szemlélte a clubpalota mellékablakából a szállingózó közönséget, amely annyira kíváncsi volt, hogy a felolvasás kezdete előtt már félórával félig megtöltötte a termet.

Eleinte csak szórványosan jöttek, később azonban már annyian érkeztek, hogy a rendezőség alig tudott mindenkinek helyet szorítani. A terem zsúfolásig megtelt előkelő urakkal és hölgyekkel. A yankeek nejeiket és leányaikat is elhozták magukkal.

A legjobb helyen ültek, - persze, a legelsők között is érkeztek, - Northingék, akiknek házánál ismerkedett meg Vukovics Winyddal. Úgy látszik érdekelte őket a vőlegény sorsa, vagy pedig csak a saját leányuk kedvéért jöttek, akit ez alkalomra díszesen kiöltöztetve ültettek az első sorba. Hátha valaki szemet vet reá.

A teremben, amely mint egy pesti villamos, úgy megtelt a clubtagok hozzátartozóival, azok barátaival és tisztelőivel, különösen nagy számban voltak a szép hölgyek, akiknek szépségüknél csak ruházatuk és mesés ékszerük volt tündöklőbb.

A megjelent hölgyek ékszereinek értékével, - mint azt néhány pénzéhes fiatalember megállapította, - egy kisebb európai ország államadósságát ki lehetne egyenlíteni.

Valóban szédítő látvány volt az első sorban ülő Morganné híres mogyoró nagyságú gyémántokkal ékített nyaklánc és cseresznyeszem alakú keleti gyöngyei, amelyekre - bár a társaság nagyon válogatott volt - mégis nagyon vigyáztak. A szép asszonytól jobbra is, balra is a Pinkerton-iroda egy-egy szemfüles tisztviselője ült. Az egyik ékszer őrző lovag, Mr. Snagsby, a Pinkerton-iroda legügyesebb, de egyszersmind legfessebb hivatalnok volt, aki a vállalatnak első ízben a Vukovics ügyben dolgozott.

Azóta sok minden megváltozott. Akkor Hawkinsék akartak Pinkertonék útján okosabbak lenni, most azonban a nagy elfoglaltságú Pinkerton Allan személyesen fáradt el a felolvasásra, mert most már ő szeretett volna Nathanielről tanulni valamit.

Harry Hudson, a detektíviroda másik szemfüles alkalmazottja fedezte a szép Morganné másik oldalát. A rossz nyelvű Northingné meg is jegyezte:

- Mr. Snagsby vigyáz az ékszerekre, Harry Hudson meg a szép asszony szívére. Az ékszerek ugyan megvannak, azt látjuk valamennyien, de hogy a szép asszony szíve megvan-e, az már más kérdés. Úgy mondják, Mr. Snagsby már a legénylakásán őrzí azt.

Úgy látszik ezúttal Northingné szavainak tényleg lehetett valami alapjuk, mert Mr. Snagsby az ékszer gondos felügyeletét messze túlhaladó buzgalommal, sóvárgó szemekkel s feltűnő bátorsággal csodálta a szép asszony fehér gyöngyöknél is szebb és fehérebb hattyúnyakát.

De nemcsak a szép ékszerek keltettek feltűnést, hanem a pazar eleganciájú toaettek is s e tarka divatkiállításban kellemesen virított Winyd méregzöld selyemruhája, amelynek színe ugyan ellentétben állott viselőjének szelíd egyéniségével, szabása és művészi kivitele azonban pompás volt s bátran kiállhatta a legszigorúbb szabó-kritikát is.

Az ékszerek és ruhák szépek voltak, de most nem nagyon törődtek azzal; csakhamar mindenki Nathanielről és útjáról beszélt.

- Hallotta? - szólt a hallgatás örök ellensége, a fecsegő Northingné, - Hawkinsék emberevők között is jártak és majdnem megették őket.

- Annyi bizonyos, - jegyezte meg egy fiatal gyáros, - Miss Winyd ennivaló falat és nem is kell vadnak lenni, hogy vássék reá az ember foga.

Mr. Meatlike erre a kijelentésre elkomorult s bánatosan mondta, hogy nézete szerint az emberi hús a nemes paripáéhoz hasonlóan kevésbé élvezhető, mint a disznóé, amely a tisztaságot egyáltalában nem kedveli. Mint mindig, most is az evésről ábrándozott.

- Hát azt hallották, - mondta egy közismerten féltékeny öreg bankár, - hogy Hawkinsék a legrémesebb kalandokon mentek keresztül s a Zágráb félszigeten fekvő Ausztria tó partján szarvakat viselő néptörzsekre akadtak?

- Óh, azért kár volt, - jegyezte meg az élesnyelvű Northingné, - olyan messzire utazni. Felszarvazott embereket itt is találni bőven.

A sok előzetes terefere azonban hirtelen megszakadt, mintha késsel vágták volna el s Nathaniel a kíváncsi, izgatott közönség örömeire a felolvasó emelvényre lépett, mély hajlongással köszöngetve az összegyűlt hallgatóság meleg óvációját és szünni nem akaró tapsát.

A felolvasás megkezdődött s hirtelen csend támadt a teremben s Nathaniel kellemes csengésű baritonja tisztán hallatszott a legutolsó széksorokban is.

A feladat azonban nehéz volt. Az ezeregyéjszakai Színbád utazásaihoz és kalandjaihoz hasonló elbeszélést várt a hallgatóság: nehéz volt kielégíteni. Nathanielnek azonban mégis sikerült némileg a dolog, mert pompás humorral mutatta be az idegen országban talált kezdetleges politikai, közigazgatási és közjogi viszonyokat.

Ügyes formában tért ki a forgalomban lévő pénzegységek bábeli zürzavarára s arra a megfigyelésre, hogy az ország pénzéhes népe bármilyen pénzt, vagy érmet szívesen fogad el, mint fizetési eszközt. Ez alkalomból megemlítette azt is, hogy a nyelvek dolgában is hasonló zavar uralkodik ott, mert a magyar Fiumében a lakosok német, olasz és horvát nyelven beszélnek s ungár, vagy magyar szót jóformán alig hallani.

E helyen hozta szóba Nathaniel, hogy az ország lakossága a legsötétebb politikai tudatlanságban él, mert az intelligensebb osztályok tagjai sem törődnek azzal, hogy melyik államhoz is tartoznak tulajdonképpen: felkelnek, esznek, isznak, alusznak, aztán lefeküsznek, anélkül, hogy eszükbe jutna gondolkozni rajta, hogy melyik államnak a polgárai. Ezeknek nem kell önkormányzat, sem egyéb jogkiterjesztés: úgy élnek, mint hal a vízben. Így például Fiuméről, amely egy miniatűr Tahiti-szigetbeli kikötővároshoz hasonlítható, alig volt képes megállapítani, hogy ungár országhoz tartozik-e, vagy pedig más állam kötelékébe, mert a lakosok maguk sincsenek ezzel tisztában. Azt is igen nehezen és csak későbbben tudta meg, hogy az ungár és magyar voltaképpen két testvérnemzet, amely annyira összevegyült már, hogy meg sem lehet különböztetni őket.

Mint érdekes kúriozumot mondta el Nathaniel, hogy a közlekedési viszonyok szervezettség dolgában kezdetlegesebb s az ököljognak van fentartva az alkalmatosságokon az ülőhelyek elfoglalása.

Ezek az apróságok azonban csak mellékesen szerepeltek, mert a felolvasás gerince az országban uralkodó erkölcsi felfogás vázolása volt és a közigazgatás ismertetése, amely ezt a furcsa erkölcsöt támogatja. Maró gúnnyal mesélte el a szónok, hogy miképpen segédkezett egy házasságszédelgő rejtegetésében két nem kisebb ember, mint a horvát és a magyar parlament elnöke, aki bizonyára néhány száz dollár ellenében a legképtelenebb hazudozásokkal igyekezett Vukovicsot rejtegetni. Csordultig telt már a pohár, mikor a budapesti parlament elnöke az osztrák parlamentbe akarta őket küldeni, hogy onnan aztán, minden bizonnyal a már előre jól kigondolt mesékkel megint egy negyedik és ötödik országba küldjék őket. Ő azonban átlátta a céltalan küldözgetésekben rejlő ravasz fondorlatot s megelégedve a dolgot, elhagyta az arcátlan szélhámosság fészket, Horvát- és Magyarországot.

A hallgatóság felcsigázott kíváncsiságát csak szerényen elégítette ki Nathaniel előadása, amelyben az emberevők és szarvakat viselő néptörzsek egyáltalában nem szerepeltek, de az a közvetlen forma, az a kedves humor, amellyel az útjában tapasztalt ferdeségeket vázolta s az a maró gúny, amellyel ostorozta, mégis kedvre derítette és megnevettette.

A felolvasás kétségtelen sikeréhez az is hozzájárult, hogy a jelenlevők nagyobbreszt Nathaniel jóbarátai és tisztelői, a club rendíthetetlen hívei voltak, akik már csak azért is zajosan ünnepelték a St. Nicholas-Club fiatal elnökét, hogy körük tekintélyét evvel is emeljék.

A siker tehát megvolt.

Az előadó asztalkától távozó Nathanielt a hallgatóság szünni nem akaró ünneplésben részesítette: mindenki tapsolt, mindenki örült, nem is az előadásnak, hanem inkább annak, hogy Nathaniel idejében hazaérkezett s most még nagyobb erővel agitálhatnak Mr. Brockley polgármestersége ellen.

Egy polgármester választásához Amerikában nagy érdekek fűződnek s minden jelölt mögött nagy trösztök és hatalmas kereskedelmi és pénzügyi tömörülések állanak. Ha Nathaniel győz, győz a pártja is és boldogulnak és virágzanak a megválasztását támogató érdekeltségek. Ott az a szokás, hogy előre megállapítják, ki mit fog kapni a siker esetén. Ezt a megállapodást finoman úgy nevezik, hogy „politikai paktum”.

Mr. John Bleacknek, tekintve, hogy nagy vagyona, tekintélyes ipari és kereskedelmi összeköttetései voltak, igen nagy pártja akadt, polgármesterré való jelölését azonban csak Nathaniel távollétében támogatták. Most, hogy Nathaniel megérkezett, mindenki melléje állt, de talán csak azért, mert személye a sikernek nagyobb garanciáját nyújtotta s megválasztása egész biztosnak látszott. Nagyon népszerű ember volt mindig. Csak valami ötletes intrika ne jöjjön közbe.

Amerikában a néphangulat mindenkinél nagyobb úr!

John Bleack látszólag egykedvűen nyugodott bele Nathaniel jelölésébe, azonban boldog volt, ha bizalmas barátai körében valami rosszat mondhatott róla. Nyilvánosan nem mert szembe szállani s bizalmas párthíveivel együtt minden tekintetben támogatta Nathaniel jelöltségét. Különösen most, a sikeres felolvasás után nehéz lett volna agitálnia ellene; látta, hogy mindenki sietett üdvözölni ellenfelét s boldog volt, ha kezet foghatott vele.

John Bleack Nathaniel iránt táplált gyűlölete nem volt régi keletű. A szikár amerikai, akinek Winyd már régebben megnyerte tetszését és akit talán csak Vukovics György szereplése akadályozott meg abban, hogy komolyabb formában adjon kifejezést vonzalmának, a felolvasást megelőző napok egyikén, lehet talán arra a hírre, hogy Vukovics nem került meg, virággal kezében állított be a Montgomery-utcai kis házba s annak rendje és módja szerint megkérte a szép leány kezét.

Nathaniel, akivel előzőleg beszélt a dologról, hidegen kijelentette, hogy neki nincsen beleszólása a húga dolgaiba s nem is lenne helyes, ha befolyásolni akarná. Szóljon hát Winydnek.

Winyd pedig nem nagyon kímélte a már öregedő gavallért, nem habozott, nem köntörfalazott, hanem bizony egész nyíltan megmondta, hogy: nem.

Mr. John Bleack aztán mégis megfelellezte a kosaratadó leány szavait Nathanielhez, aki azonban akkor sem mondhatott egyebet, mint az előbb, hogy nagyon sajnálja, de hát nem áll módjában az ügyet orvosolni. A szikár milliomos pedig megszágyenülve távozott a palotából s azóta, ha csak tehette, mindenfelé áskálódott Hawkinsék ellen. Nathaniel azonban nem vett tudomást róla. Fölényesen hallgatott.

Az ő viszonya John Bleackhez nem változott és a tiszteletére rendezett díszvacsorán is jobbjára ültette a kikoszarozott kérőt.

Ennek a társasvacsorának különben szakácsművészeti szempontból is volt szenzációja. Az étlapon nagy betűkkel díszlett a felírás: Hungarian Fish-Ragout. (Magyar Halászlé.)

A vörös, paprikás lében úszkáló húsdarabokból azonban nem igen mert senki sem enni, csak Mr. Meatlike merített vakmerő elszántsággal háromszor is belőle. Mr. John Bleack hiába figyelmeztette elnöktársát, hogy meg fog ártani az a vad étel.

Mr. John Bleack fanyar ábrázattal nézte nagyevő szomszédját, mintha az ő epés gyomrát nyomná meg az elfogyasztott étel. Az ő szája ízét Nathaniel ünneplése keserűvé tette s alig evett néhány falatot.

*

Másnap derűs, boldog nap virradt Nathanielre. A New-York Herald több hasábon át, teljes terjedelmében közölte a közszeretben álló polgármesterjelölt felolvasását. Hadd gyönyörködjenek és okuljanak az Egyesült Államok összes polgárai!

Nathaniel most már erősen bízott sikerében, népszerűsége csorbíthatatlannak tünt fel előtte s szinte érezte, miképen fogja karjait az elefántcsonttal berakott polgármesteri díszszék kényelmes támláira fektetni.

Örömmel közölte Winyddal a kortesakció legújabb hírét, mely szerint Mr. Brockley a közeli napokban hivatalosan is bejelenti a polgármesterjelöltségtől való „önkéntes” visszalépését, mert nem akarja tekintélyét reá nézve bizonyára rossz kimenetelű harcban csorbítani.

Erre a hírre azonban néhány nap múlva Mr. Brockley maga cáfolt reá, mert nemcsak, hogy nem tért ki Nathaniel elől, de egész nyíltan szembeszállt vele.

A New-York Morningban hosszú cikkben támadta meg Nathanielt, a „felületes yankeet”, akinek úti tapasztalatait széjjel boncolta, minden ízükben hamisaknak találta és kigúnyolta. Nathaniel felolvasásáról, amely néhány nap előtt olyan nagy tetszést aratott, politikai és közgazgatási megfigyeléseiről, amelyek olyan frappánsan hatottak, kimutatta, hogy „nevetséges” fantazmagóriák.

De nemcsak a tapasztalatokat és észleleteket boncolta szét Mr. Brockley éles hangú cikke, de azt a dicsfényt is, amely Nathanielt, mint nagy utazót és tudós kutatót övezte.

A Democratic-Club erőskezű elnöke finom gúnnyal, de azért látszólag tárgyilagosan írott cikkében többek között azt mondta, hogy neki teljesen más értesülései vannak azokról az országokról, ahol Mr. Nathaniel Hawkins járt. Kedves, szép országok azok, ott a Balkán-félsziget vidékén, de van egy hibájuk, az pedig legkevésbé sem az, amit Nathaniel említ, hogy sokféle pénz forog bennük, hanem éppen az, hogy kevés.

Ez a pénzhiány hozza aztán magával azokat a körülményeket, amelyek a szűkös államháztartások kereteinek kibővítését megnehezítik s a törvényhozással járó kiadásokat ezek az országok egymás között igyekeznek megosztani. Ez okból történik aztán az is, hogy közös parlamentet tartanak, amely hol itt, hol ott hozza, javítja a törvényeket. A parlament országról-országra jár, mint egy cséplőgépgarnitúra s mindenfelé elvégzi a végzendő munkálatokat. Igen valószínű, hogy a Nathaniel által említett Mr. Vukovics egy ilyen vándorparlament tagja s az őt kereső Nathaniel Hawkins csak az ügy iránt tanúsított felületes érdeklődése folytán nem volt képes megfejteti és megérteni ezt az egészen egyszerű bonyodalmat.

Megjegyezte aztán még cikkében azt is, - ez fáj Nathanielnek a legjobban, - hogy Mr. Hawkins egész útját, utazását a Don Quihottehoz lehet hasonlítani, mert hóbortos léleknek kell lennie annak, aki a csendesen őrlő malmokat óriási szörnyeknek nézi s azokban a békés,

nyugodalmos országokban azt a sok mindenféle vizzásságot lássa, amit Nathaniel felolvasásában felsorolt.

Amilyen nagy szenzációt keltett néhány nap előtt Nathaniel felolvasása, amely a New-York Heraldban is megjelent, éppen olyan nagy hullámokat vert fel Mr. Brockley válasza.

Amennyire ünnepelték eddig, éppen annyira el is fordult tőle a közvélemény jóindulata, mert Mr. Brockley lerántotta Nathaniel fejéről a koszorút, amelyet úgy hívnak, hogy tekintély és Nathaniellel talán először életében megtörtént, hogy kezdték nem komolyan venni. A háta mögött összesúgtak s egymás közt Don Quihottenak nevezték még a saját párthívei is.

Nagy csorbát ejtett a tekintélyén az is, hogy Mr. John Bleack a Brockley-féle erős hangú sajtótámadást lassú, de hatásos aknamunkával támogatta.

A csikós-fokosok története nem maradt titokban, ennek az esetnek a terjesztésével is igyekeztek Nathanielt nevetségessé tenni és sikerült is, mert mint egy szép színes kártyavár a szélfúvásra, oly hirtelen omlott össze a fiatal tudós népszerűsége.

A szép napokra hamar jött a komor, viharos idő. Az alapjában véve hiú Nathanielt fizikailag is nagyon megviselték az utóbbi napok eseményei.

Gondterhesen, mindig főfájással ébredt s napközben összeráncolt homlokkal járt fel s alá szobájában; messziről meglátszott rajta, hogy valami nagyon bántja!

Winyddal jóformán már nem is beszélt, mert mindig a hajnali órákig maradt clubjában, amelyet rendesen utolsónak hagyott el. Minden bizonnyal attól félt, hogy ha előbb távozna, mint a többiek, úgy alkalmat adna reá, hogy a háta mögött megszólják. Későn feküdt, későn kelt és csak nagyon ritkán reggelizett húgával. De azért régi szokásához hű maradt s ha a késő délutáni órákban hagyta is el a szobáját, egy pár percre mégis lement Winyd lakosztályába.

Hadd beszéljen néhány szót Winyddal, mielőtt a kavargó szennyes élet áradatába merül. A húgával váltott néhány őszinte szó mindig felüdítette őt, mint a nehéz testi munkát végző embert a langyos fürdő.

Ritkaság a fehér holló, de a politikában az őszinte szó még ritkább! Nathaniel Winydhoz járt őszinteséget keresni. De vajjon megtalálta-e ott azt, amit keresett?

Benyitott a leányhoz, aki kék bútorzatú kis szalónjában ült, de úgy látszik ezúttal nagyon váratlanul jött. Winyd hirtelen, zavart mozdulattal rejtett el egy levelet, amelyet éppen elmerülten olvasott.

- Kítől jött az a levél? - érdeklődött Nathaniel.

- Maud nénitől, Bostonból, - válaszolt Winyd pirulva. - Felolvasásod nagy sikeréhez gratulál benne.

- Ördög vigye, - mormogta Nathaniel, nem határozva meg, hogy Maud nénit, avagy a felolvasás sikerét kívánja-e a poklok mélyére. Talán mindakettőt.

Ha azonban jobban megnézte volna a levelet, feltűnhetett volna neki Maud néni erősen férfias írása és a levélen levő bélyegek hasonlatossága azokhoz, amelyeket a zágrábi és budapesti levelekre szoktak azok a horvátok és magyarok ragasztani.

Nathanielnek ezúttal azonban kisebb gondja is nagyobb volt, semhogy ilyen apró-cseprő dolgokra figyelhetett volna; minden gondolatát lekötötte a saját ügye.

- Olvastad Mr. Brockley cikkét? - kérdezte kissé félénken Winydtől, aki előtt csak a leg-ritkább esetekben hozta elő az ilyen fajta kellemetlenségeit, politikai küzdelmeit.

- Olvastam. Igazán hallatlan, hogy milyen rosszindulatú fecsegés az egész, - felelte Winyd s másra igyekezett terelni a beszélgetést, mert látta, hogy bátyját a szóbanforgó kérdés kellemetlenül érinti.

Azonban a reakövetkező napon Winyd már nem volt ilyen tapintatos és ő maga említette meg a dolgot. Úgy látszik erősen foglalkoztatta őt is az eset. „A Maud néni levele” óta nagyon izgatta a támadás és sokat törhette a fejét, hogyan lehetne visszavágni annak az arcátlan Brockleynek. Mikor ismét szóba hozta az ügyet, eredeti ötletet pendített meg:

- Nagyon megjárhatná Mr. Brockley, ha teszem fel lerándulnánk abba a Bécsnek nevezett városba, - kezdte mondókáját egy alkalmas pillanatban, - és bebizonyítanánk, hogy Vukovics nincs is ott s fejtegetése a vándorparlamentről ostobaság.

Nathaniel figyelmesen hallgatta Winyd szavait, aki erre még nagyobb igyekezettel folytatta:

- Hogy pedig nincs ott, az egészen bizonyos! Micsoda tromf volna, ha a demokraták clubja elnökének a cikkére reásüthetnénk a dilettantizmus bélyegét!

Nathaniel egyelőre csak hallgatott, de Winyd már érezte, hogy bátyja érdeklődik a csalétek iránt s mindjárt újra kivetette horgát. Szép színekkel kezdte festeni azt a diadalmas és fölényes érzést, hatalmas sikert, népszerűséget, amire Nathaniel ismét szert tehetne, ha bebizonyosodna, hogy a budapesti parlament elnöke valóban nem mondott igazat és Bécsben sem találják meg Vukovicsot s az egész Brockley-féle államelmélet csak tapogatódzás.

Mikor pedig Nathaniel már féligmeddig bizakodott az újabb út sikerében, Winyd egy gyakorlott népszónok ügyességével, egy politikus ravaszságával olyan fordulatot adott lelkes beszédjének, mintha már bátyja el is határozta volna magát az utazásra:

- Nem azon a hosszú úton megyünk, amelyen mentünk, hanem azt a gyors összeköttetést vesszük igénybe, amely olyan jól bevált, mikor hazajöttünk.

- Meg is tenném én azt az utat, - szólt Nathaniel gondolkodóba esve, - de attól félek, hogy clubtársaim nem vennék jó néven, ha a választások előtt ilyen hosszú útra kelnék.

- Ki törődik azzal, hogy milyen néven veszik? - felelte Winyd rábeszélő tehetségét teljes mértékben az ügy szolgálatába állítva, - aztán meg nem is árulnánk el, hogy hová utazunk. Egyszerűen bejelentem, hogy félrevonulsz pár hétre pihenni, hogy azután annál frissebb erővel vágjass neki az őszi választásoknak. Rövid három hét alatt megjárjuk az utat. Ha Vukovicsot megtaláljuk, úgy hiába utaztunk és hallgatni fogunk, ha pedig nem találjuk meg, ami egészen bizonyos, úgy Mr. Brockley ellen egy olyan ütőlapot játszhatunk ki, mint amilyent most ő játszott ki ellened.

- Igazán komikus, - szólt Nathaniel mosolyogva, - hogy ily rövid időn belül ilyen nagy utat másodszor is megtegyek. Először elmentem azért, hogy Vukovics Györgyöt megtaláljam, másodszor pedig elmenjek azért, hogy ne találjam meg. Szinte félek. Mikor meg akartam találni, nem találtam meg, most pedig, mikor nem volna szabad megtalálnom, még az utunkba fog akadni.

- Légy nyugodt, - szólt Winyd, szóról-szóra citálva Nathaniel felolvasásából, - nem fogjuk megtalálni, mert ha Bécsben is van, el fogják dugni előlünk azok az erkölcstelen hatóságok. Mikor pedig visszatérünk, ugyancsak fognak csodálkozni és ünnepelni barátaink és mindenki, hogy az igazunkért nem sajnáltunk húszezer mértföldnyi utat megtenni - másodszor!

Nathaniel ellentállása megtört s végül beleegyezett Winyd tervébe. Nehéz is lett volna a női fifika diplomatikusan ravasz fogásainak hálójából kisurranni.

- Igazad van, - szólt rövid gondolkozás után Winydhoz, - mindenáron reá kell cáfolnunk erre a felfuvalkodott emberre.

A New-York Herald a következő napok egyikén rövid személyi hírben jelentette, hogy Nathaniel Hawkins üdülés céljából egy-két hétre vidékre utazott. Üdüléséből visszatérve a közügyeknek fogja szentelni friss erejét és bizonyára diadalra fogja vinni az őszi polgármesterválasztáson a konzervatívizmus zászlaját.

*

A „Lusitania”, a White Star Line egyik legújabban épült leggyorsabb járatú hajójának turbinái pedig hatalmas erővel kavarták ezalatt a tenger kék vizét, a hajó orra pedig folytonos sziszegéssel hasította a mérhetetlen víztömeget. A sótól fehérén habzó apró hullámok pedig gyorsan maradoztak el az úszó város mögött.

Az ilyen óriási hajókolosszus útja huszonnégy óráig is meglátszik a vizen, mert a széjjelkorbácsolt hullámok csak lassan pihennek el, hogy végleg elsímúlva a tenger mélyébe rejtse a hajó útjának utolsó nyomait. A tenger természetes hullámai sokkal hamarább tűnnek el, mert sokkal kisebbek, mint azok, amelyeket az oceánjárók rengeteg vizet kiszorító bordázata ver fel.

Nathaniel és Winyd jól választott, mert a hatturbinás hajóóriás nem több, mint öt és fél nap alatt futja be az utat New-York és Liverpool között.

„Öt és fél nap” mondta Nathaniel elégedetten. „Öt és fél nap” suttogta Winyd lágyan, mintha annak mondaná, akire gondolt...

A testvérpár különben igen jól érezte magát a pazar kényelmű hajón, ahol esténként hangversenyek gyönyörködtették az utasokat.

Nathaniel és Winyd azonban kerültek a társasélethez, csendesen visszavonulva olvastak, vagy halkán beszélgettek.

Ha megúnták az olvasást, a tágas és hosszú hajó fedélzetén sétálgattak, vagy a hajóóriás korlátjára támaszkodva hallgatagon gyönyörködtek a nyílt tenger rejtelmes szépségeiben.

Szóltalanul nézték a távolodó hatalmas hullámbarázdákat s gondtalanul követték tekintetükkel. Gondtalanul, mert nem volt tudomásuk azokról a nagy hullámokról, amelyeket távozásuk idézett elő és amelyeket mesterségesen kavartak fel ellenfeleik.

Mihelyt értesült a kitűnő John Nathaniel pár heti távollétéről, azonnal érdeklődni kezdett, hogy a fiatal tudós távolléte alatt milyen szerephez juthatna. Nem lehetne-e a zavarosban halászni?

Mindenekelőtt azt akarta pontosan megtudni, hogy Nathaniel hová ment és meddig lesz távol. Pinkertonéhoz fordult tehát.

Huszonnégy óra alatt megjött a pontos válasz: „Nathaniel Hawkins húgával a „Lusitania” nevű hajóra szállt és Liverpoolig váltott jegyet”.

John Bleacknek sem kellett több. Örömeben megcsókolta a Pinkertonék tisztviselőjének, Mr. Snagsbynek a kezét, aki azonban édesebb csókokhoz volt szokva s ugyancsak fanyar ábrázattal fogadta a szikár milliomos kegyét. John Bleack örömeinek azonban nem lehetett gátat vetni, mert nyeregben érezte magát s egészen biztosra vette, hogy a polgármesterség sült galambként fog a szájába repülni.

Sietett is, egyelőre csak pletyka alakjában, elhinteni a konkolymagvakat, amelyeknek kikeléséből dús aratást remélt.

John Bleack és hívei azt kezdték híresztelni Nathanielről, hogy titokban, megfelelő anyagi kártalanítás ellenében megegyezett Mr. Brockleyel, hogy a jelöltségtől visszalép. Ezért találta ki a néhány heti vidéki tartózkodásról szóló mesét és voltaképpen bizonytalan ideig tartó

hosszú útra indult a múlt kedden a „Lusitania” nevű hajón. A St. Nicholas-Club igen tisztelt elnöke így aztán meggátolja a clubot abban is, hogy Mr. Brockley ellen más agilis és meg nem vesztegethető jelöltet állítson.

Nathaniel hívei megütközéssel fogadták a hírt s eleinte kortesfogásnak minősítették s az egész pletykából egy szót sem hittek el. Mikor azonban az egyes hírlapok is foglalkozni kezdtek a dologgal s az állítólag valahol a közelben üdülő Nathaniel semmiféle cáfolattal sem adott életjelt magáról, lassanként mégis elhitték, hogy Nathaniel útjának titka a megegyezésben rejlik.

Hitelt adtak a mende-mondának s elfordultak Hawkinstől s mindinkább megbarátkoztak az ellenáramlat eszméjével, hogy a St. Nicholas-Club jelöltje ne Nathaniel, hanem az ékesszavú Mr. John Bleack legyen.

- Drágán fizeted meg húgod rátartiságát, - sziszegte magában az újdonsült polgármesterjelölt s vízszínű szeme zöldes fényben csillogott.

A „Lusitania” hajón pedig minderről nem tudtak semmit. A csavarok szüntelen zakatolással dolgoztak s a hajó egyenletes sebességgel úszott tovább, egy foknyira, percnyre, vagy másodpercnyre sem térve le arról az egyenes vonalról, amely New-Yorktól Liverpoolig a leg-rövidebb út.

VIII. fejezet, amelyben a szereplők azt határozzák, hogymilyen okosnak gondolnak ki.

Bécs város utcáin katonabanda ment végig s kiszolgált öreg generálisokról elnevezett stílszerűtlenül gyors, élénk ütemű indulókat játszott. Legnagyobb öröme ez az ottani népnek, amely csak két dolgot szeret és tisztel: a császárt és a zenét.

A katonabanda vonatkozásban van mindkettővel: hiszen a császár kabátja van rajta, a császár zenekara az.

Generációról-generációra öröklődik a császárvárosban az uralkodó iránti hűség és szeretet, amely külsőségekben is erősen kifejezésre jut. A magyar nép is szereti és tiszteli az osztrák császárral ikertestvér királyát, de ez nem tűnik ki olyan láthatóan, mint az osztrákoknál. A magyarok érzései befelé ágaznak, mint a gyökerek, tehát mélyebbek és tartósabbak is minden más nációnál érzéseinél.

Nemzetünk népdalban foglalja királyának nevét s a legnagyobb szeretet hangján szól hozzá s tisztelettel ékesített szeretete a legtöbbször az istenítés bensőséges hangjára melegszik; de nálunk senkinek sem jut eszébe, hogy tiszteletét vagy szeretetét a király haj-, bajusz- vagy szakál-viseletének utánzásával juttassa kifejezésre.

Mindkét nép szereti királyát, de mindegyik a maga módja szerint. A magyar külön választja és külön zárja szívébe az uralkodó magyar és királyi voltát s a néphumor büszkén mondogatja, hogy a magyar király a legnagyobb nagy úr, mert neki minden étkezés után az osztrák császár törli meg a száját.

Kövessük a bandát, amely büszke, kimért léptekkel megy végig a Kärntner-Strassén s útját az évszázados Burg felé veszi, ahol a monarchia közszeretben álló öreg uralkodója és udvartartása lakik.

Susztərbubok és léhűtő gyerekek egymást lökdösve, sugárzó arccal szaladtak a zene után s büszkén gondoltak arra, hogy ha megnőnek, rajtuk is a császár kabátja fog feszülni, vagy esetleg majd ők is bombardót fújnak, vagy pedig, - s ez volt leghőbb vágyuk, - ők fogják összeverni a cínányérokat, ütni a nagy dob, amelyet tarka lovacska húz a kis kocsin.

Gépies léptekkel és szabályosan kanyarodva fordult a banda egy mellékutcába s a zenekar előtt menetelő gyalogos szakasz hadnagya harsány hangon vezényelt „Rechts-schautot”, mert a járda szélén egy huszárfőhadnagy fényes attilájának ragyogó csillagait vette észre.

A huszárfőhadnagy azonban pillantásra sem méltatta a díszes menetet és szinte öntudatlanul emelte sípkájához kezét. Gyors léptekkel haladt a tolongásban, az előzőnlött járdán s aranyfűzős egyenruhájában az Imperiál-szálló délszaki növényekkel díszített kapujában tűnt el.

A tiszt egyenesen a portás ráccsal elkülönített trónjához sietett.

- Megjöttek Hawkinsék New-Yorkból? - kérdezte a szálló cerberusától.

- Tegnap este érkeztek, - válaszolt a portás.

A főhadnagy arca felderült.

- A szobájukban vannak? - kérdezte.

- Csak a lady van fenn, Mister Hawkins egy jó órája eltávozott.

A főhadnagy erre névjegyet vett elő vörös szattyánbőr tárcájából s egy ott ácsorgó szolgálval felküldötte Miss Winyd Hawkinsnak.

A szolga, akinek a névjeggyel pénzt is csúsztattak a markába, hamar megjött a válasszal.

- Tessék helyet foglalni, a lady azonnal lejön.

Nem telt bele öt perc sem, Winyd rózsás alakja a kupolás lépcsőház ajtajából előbukkant. Testhezálló fehér nyersselyem ruhájában olyan volt, mint egy virágzó almafa.

A főhadnagy felugrott helyéről s szinte futva sietett a szép leány elé, aki mind a két kezét nyújtotta feléje.

- Szép magától, hogy nem felejtkezett meg rólam és felkeresett, - szólt Winyd Horváth Tiborhoz.

- Már három napja várom itt magukat, - szólt mosolyogva Horváth Tibor.

- Talán már azt hitte, nem is jövünk?

- Bizony, már féltem.

- Pedig megírtam magának, hogy biztosan érkezünk.

- Nem kaptam semmi hírt...

- Pedig egészen biztos, hogy megírtam.

- Nem kaptam semmi bizonyos hírt, - szólt a főhadnagy s attilája zsebéből kis köteg lila levelet vont elő és azonnal bizonyíttatni kezdte, hogy a legutoljára kapott levélben is csak legfeljebb vérmes reményekről volt szó, melyek szerint Winydék a jövő hó elején esetleg Bécsben lehetnek.

- Pedig én egészen pontosan megírtam még az érkezés napját is, - mentegetődzött a szép leány.

- Persze én azt a levelet már nem kaptam meg, mert hiszen három napja, hogy elhagytam Pestet.

Winyd arcán mosoly játszadozott:

- Most utólag nagyon örülök, hogy nem kapta meg leveletem.

- Miért?

- Mert így sokkal nagyobb öröm, hogy megláthatott váratlanul, mintha előre tudta volna, - magyarázta Winyd.

- A találkozás halvány reménye is elég erős, - válaszolt a főhadnagy, - hogy bármily messziről is ide vonzzon. De különben is egész biztosra vettem, hogy eljön: hiszen megígérte.

- Én ugyan nem tudok semmi ígéretről, - szólt Winyd tréfásan durcáskodva. - De mondja csak, hogy is tudott reánk találni? Honnan tudta meg, hogy ide szálltunk? Mi mindent csinált azóta?... Volt-e otthon az örök hókoronájú havasok között?... Látt-e az édesanyját?... Mit csinál a nővére?...

Ki tudná felsorolni azt a töméntelen sok kérdést, amellyel Winyd Horváth Tibort valósággal elárasztotta.

Ezúttal éppen olyan kíváncsi volt, mint a leány s a kérdésekre nem felelt, hanem ő kérdezett:

- Mesélje el nekem őszintén, milyen ürügy alatt tudta Nathanielt ilyen hamar visszacsalni Európába?

Winyd elejétől végig elmesélte az egész esetet: a két club versengését, Vukovics eltűnését és Nathaniel felolvasását, amelynek sikerét oly szörnyen elrontotta Mr. Brockley nyilatkozata. Természetesen nem volt egészen őszinte, - hiszen Winyd ügyes leány volt, - s Vukovics Györgyöt csak úgy említette, mint Nathaniel szorgalmas és kitűnő munkatársát, aki nyomtalanul és minden ok nélkül eltűnt nagy összeg előleggel.

Horváth Tibor figyelemmel hallgatta Winyd elbeszélését s közben mosolygott Nathaniel tapasztalatain. Nagyon mulattatta a dolog, de nem árulta el.

- Miért nem említették meg nekem, hogy magukat tulajdonképpen nem az utazási vágy, hanem egy tehetséges ember felkeresése vezérli útjukban. Ha csak egy szóval említik, áttelefonoztam volna a rendőrségre, mely huszonnégy óra alatt megmondta volna annak az úrnak a pontos lakcímét. Utcát, házszámot, emeletet...

- Az Isten szerelmére kérem, - szólt Winyd belesápadva, - nehogy megmondja Nathanielnek, hol lakik Vukovics, mert akkor azonnal hazautazunk. (A többi fenyegető kellemetlenségről nem is szólt, - elég volt szegénykének, hogy gondolt rá.)

A főhadnagynak aztán szavát kellett adnia, hogy a dologba nem ártja bele magát, amire Winyd nagyot sóhajtott s kissé megnyugodva folytatta elbeszélését:

- Tehát most úgy áll a dolog, hogy mi voltaképpen azért vagyunk itt, hogy a Mr. Brockley támadó cikkében felhozott érveket megdöntsük. Tegnap este érkeztünk Bécsbe s bátyám alig bírta a reggelt bevárni, hogy a rejtélyes közjogi és parlamenti szálak, vagy micsodák kibogozásához lásson. Korán reggel elment a szállóból, s csak a déli órákban láttam viszont. Örömtől sugárzó arccal közölte a jó hírt. - Újra meg akartak csalni minket, ismét tovább akartak küldeni bennünket a hatóságok. Később aztán részletesen beszámolt s elmondta, hogy felkereste a delegáció elnökét, akinél Vukovics György után tudakozódott, aki állítólag most itt toldozza-foltozza a törvényeket. De nemcsak, hogy az elnököt nem találta a delegáció épületében, hanem minden ajtó és kapu zárva volt. A nagy dörömbölésre elősiető portás pedig felvilágosította, hogy a delegáció feloszlott. Nathaniel gyanúsna találta az esetet és bár hosszabb bécsi időzésre nem is gondolt, ravaszkodni kezdett s kijelentette, hogy nem bánja, lesz ahogy lesz, ő látni akarja a delegációt s addig nem mozdul a palotából, míg a vándorgyűlés ismét össze nem ül, ide nem jön. Mindenáron tiszta képet akart nyerni ennek az országnak, illetve szövetségnek a parlamenti rendszeréről.

A portás erre, - Nathaniel előadása szerint, - megrettent, de azért látszólag nyugodtan kijelentette, hogy a delegáció csak a jövő évben ül ismét össze, de hiába várna rá egy évig is a bátyám, mert nem is itt Bécsben, hanem majd Budapesten tartja üléseit; legjobb volna tehát oda utazni.

- Köszönöm, ott már voltam, - szólt Nathaniel diadalmasan s azonnal elhagyta az épületet. - Szinte táncolva jött haza.

- És hol van most a bátyja? - kérdezte Horváth Tibor, aki már több ízben próbálkozott, hogy félbeszakítsa Winyd elbeszélését.

- A főpóztára ment; kábelsürgönyt ad fel. Hosszú sürgönybe foglalva barátságtalan boxütést igyekszik mérni Mr. Brockley ostoba fejére. Egyébként Nathaniel most igen boldog és jókedvű, amit én természetesen arra szeretnék felhasználni, hogy reávegyem, hogy minél tovább maradjunk itt. Félek azonban, nem fog sikerülni, mert nagyon ideges a választások miatt és sajnos már holnapra, legkésőbb holnaputánra tervezi az indulást.

- Nem lehet, nem engedhetem magukat olyan hamar vissza! Ki tudja mikor vetődnek ismét Európába, - szólt komoly elhatározással Horváth, akinek a Winyd elbeszélésében előforduló

kómikus helyzetek nyomán támadt jó hangulatát egyszeribe elrontotta az a hír, hogy Hawkinsék haza sietnek.

- Márpedig ez így van! - jegyezte meg Winyd csüggedten.

- És nem lehetne azon valamiképen segíteni? - kérdezte Horváth hosszú szünet után.

- Hiszen tudja az okokat, hogy miért siet annyira vissza Nathaniel, - felelte Winyd lehangoltan.

- De egy-két napig mégis csak maradnak?

- Lehet reá egy kis reményünk, - szólt Winyd halkán és bizonytalanul, remegő hangon.

Odakinn pedig ezalatt lassan besötétedett s kigyulladtak a gáz- és villanylámpák, amelyeknek fénye ragyogva ömlött szét a járókelők közt. A csillogó kirakatok és transparensok fénye csábítón kandikált be a hotel halljába s pár perc múlva ki is csalta őket az ide-oda hullámzó, sétáló tömegbe.

- Vacsoráig még járhatunk egyet!

Lassan, kevés szót váltva haladtak végig a népes Kärntner-Strassen, amelyen ilyen időtájt korzóznak a kiöltözött bécsi fiatal urak és szép hölgyek. Winyd és Horváth Tibor szótlanul mentek egymás mellett, talán éppen azért, mert nagyon sok mondanivalójuk volt s nem tudták, hogy hogyan is kezdjenek hozzá? Mint Damocles kardja függött a fejük felett Nathaniel polgármesterjelöltsége.

Szinte öntudatlanul állottak meg egy-egy csillogó kirakat előtt. Szemük révetegen siklott tova a kiállított drága csecsebecséken. Úgy tettek, mintha figyelemmel nézegetnék, pedig ki tudja, hol és merre járt a gondolatuk?

Egyszer azonban megakadt pillantásuk egy ékszerész kirakatán, egy üvegpolcon álló kis tornyon, amely arany karikagyűrűkből volt felépítve.

- Óh, mennyi boldogság szunnyadhat elrejtve egy ilyen piramisban, - jegyezte meg Winyd önkéntelenül és elpirult.

- Mennyi apró, kedves aranybilincs, amellyel az egész életre egymáshoz lehet fűzni szerető szíveket, - szólt a főhadnagy.

Hallgattak. A daliás tiszt aztán kimondta, amire olyan régóta gondolt:

- Mit gondol, akkor is elég erős lenne egy ilyen kis bilincs, ha két szív között egy széles ocean feküdne.

- Még akkor is! - felelte Winyd tisztán csengő hangon, amelynek lágyságából vallomás, határozottságából pedig a szent meggyőződés csendült ki.

Pár percig még nézték a gyűrűpiramist, aztán elindultak... De mintha most már szorosabban mentek volna egymás mellett és mintha vígabban is lépkedtek volna.

A beszédes csendet Horváth Tibor törte meg:

- Minden körülmények között ki kell találnunk valamit, amivel Nathanielt itt tarthatjuk.

- Gondoljon ki valami okosat, - suttogta kérlelően Winyd.

*

Az asztalokon villanygyertyák csillogtak, amelyeknek fényét a sárga ernyők alkonyati színre tompítva vetítették a hófehér terítőkre. Az asztalok között előkelő tartású, néma járású frakkos pincérek sűrögtek-forogtak; diszkrét figyelemmel és zajtalan munkával szolgálták ki a vendé-

geket. Egy tányér, egy villa sem zörrent és méltóságteljes, szinte templomi csöndben falatoztak az előkelő bécsi szálló éttermében a gazdag idegenek.

Nathaniel már szerencsésen túlélte a meglepetést, amelyet az okozott, hogy nővérét Horváth Tibor oldalán látta a szálló éttermébe lépni. De különben nem igen ért ő reá most csodálkozni semmin, egész lelkével otthon járt, a sürgönyileg haza menesztett híradásra gondolt, amelyben elmondta, hogy a hatóságok most sem hagytak fel Vukovics György rejtegetésével s azt hazudták neki, hogy az a testület, amelyhez őt a magyar parlament elnöke küldte, feloszlott egy évre s megint Budapesten fog ülésezni.

A sürgöny elment s Nathaniel boldog volt, mert most már erősen bizott, hogy a tekintélyén esett csorbát rövidesen kiköszörülheti. Beszédes jó kedve támadt; az egész vacsora alatt szinte madarat lehetett volna vele fogatni; csak épen egy kérdésben mutatott változatlan makacsságot; nem akart semmi áron Bécsben maradni egy napnál tovább.

- Nem, nem, sietnünk kell haza, - hajtogatta Horváth Tibor minden reábeszélésére és Winyd kéréseire.

Winyd végül kijelentette, hogy Nathanielnek hálás köszönettel kell adóznia neki azért, hogy az ő tanácsára újra átrándult Európába, hol aztán bebizonyosodott, hogy a hatóságok tovább üzik rosszindulatú játékokat. Neki köszönheti bátyja a fényes erkölcsi sikert.

- Milyen cikket fogok én erről írni, - szólt Nathaniel mosolyogva. - De különben sem az első eset, hogy Winyd jó ötlettel segített rajtam.

- Nem az első eset, de nem is az utolsó, - szólt Winyd s talán maga sem gondolt még arra, hogy egy negyedóra sem fog beletelni s már is új ötlettel szolgál Nathanielnek.

Horváth Tibor ugyanis, amikor látta, hogy Bécs városa nevezetességeinek színes leírásával nem boldogul s nem bírhatja reá Nathanielt a maradásra, a saját bércekkel övezett hazájáról kezdett beszélni. Horváth Tibor a rajongás hangján mesélt hazájáról: a hűs vizű patakokról, melyekben arany és ezüst szemcsék görögnek s amelyeknek forrását nem ismeri senki, mert megközelíthetetlen hegyormok között, mély szakadékokban fakadnak; az áttörhetetlen, ember nem látta szűz sűrű cserjésekben és tölgyesekben kopácsoló harkályokról, melyek az ősi székely rege szerint emberi hangon beszélnek egymással. Aztán a hegyen legelésző kecskenyájáról beszélt és megjegyezte:

- Csak az a kár, hogy a kis gödölyéket gyakran megeszi a medve.

- Hát arra medvék is vannak? - fordult feléje Nathaniel érdeklődéssel.

- De még mennyi! - felelte a főhadnagy.

Horváth Tibor nem lett volna székely, ha Nathaniel hanghordozásából azonnal észre nem vette volna, hogy a medvék kiválóképen érdeklik s erre aztán, mint a fuldokló a szalmaszálba, úgy kapaszkodott a felvillanó friss ötletbe.

- Mindenesetre szomorú, - folytatta szavait, - hogy ilyen szép vidéket annyira veszélyeztetnek a havasokról leránduló medvék és nem akad senki, aki vadászni merne reájuk. Nagyon veszedelmes fenevadak.

- Nem barátja a vadászatnak? - kérdezte Nathaniel.

- Szoktam néha, ha van időm; - felelt a főhadnagy s mindjárt megmutatta az óraláncán lógó aranyba foglalt medveagarakat.

- Nagy passzió lehet vadászni! - lelkesedett Nathaniel.

- Legyen szerencsém! - kapott a szón a főhadnagy. - Nagyon örülnék, ha egy cammogó fenevadtól megszabadulnék. Nővérem és édes anyám is boldog lenne, mert míg mi a medvékkel viaskodnánk, alkalmuk lenne Miss Winydot szórakoztatni és megbarátkozni vele.

- Köszönöm a szíves meghívást, - válaszolt Nathaniel, - talán egy más alkalommal igénybe is veszem, de most a kötelesség késztet, hogy mentől előbb visszatérjek New-Yorkba.

Az ötlet azonban már hatott, mint a méreg; most már csak ütni kellett a vasat, mert tüzes volt.

- Én pedig, látod, Nathaniel, - szólt Winyd, aki azonnal látta, hogy rajta van a sor, - azt ajánlom, hogy okvetlenül fogadd el Mr. Horváth szíves meghívását.

- De nem futja az időnkből, - jelentette ki Nathaniel röviden. Érezte, hogy lába alól kicsúszik a talaj és energikus akart lenni.

- Az a pár nap se nem oszt, se nem szoroz, a medvevadászat kedves emlékei pedig megérik az időt, minden körülmények között.

Erre aztán Nathaniel, aki arra gondolt, hogy sikerét otthon majd tetézhethné vadászkalandjainak megírásával, megkérdezte Horváth Tibortól:

- Mennyi időt venne igénybe az utazás?

- Egy nap oda, egy nap vissza, - felelte a főhadnagy, - medvét pedig majdnem bizonyos, hogy az első félórában lőhetünk a havasok aljában.

- De hiszen már azért sem mehetünk el, - szólt Nathaniel végleg megcsappant ellenállással Winyd s a tiszt rábeszéléseire, - mert ezúttal nem hoztunk semmiféle vadászfelszerelést magunkkal.

- Adok én mindent, amire csak szükség lehet, automatikus fegyverektől kezdve hegymászó alkalmatosságokig, - válaszolt boldogan a főhadnagy, aki pár perc előtt talán még álmában sem merte volna remélni, hogy a dolog ilyen símán fog menni.

Nathanielnek jóformán határozni, gondolkodni sem volt ideje; Winyd és Horváth Tibor két tűz közzé szorították. De különben is úgy érezte, hogy szerencsés napok virradtak reá: ez a második út mindenben kiegészíti az elsőt. Egészen másképen fog majd festeni ezúttal hazatérése, ha egy medve bozontos bőrével és félelmetes agyaraival köszönti Mr. Meatlikeot, mint amikor azokat az átkozott fokosokat adta át. Mr. Brockley is nagyot fog majd nézni, amikor a kábelsürgöny útján értesül, hogy Nathaniel Európában van és az Óceán másik partjáról is hangoztatja, hogy a cséplőgarnitúra rendszerű parlament nem létezik, legfeljebb a Mr. Brockleynak a sok utazástól megviselt beteges fantáziájában.

Nathaniel mindezeket átgondolta s beleegyezett a kirándulásba, azaz jobban mondva, engedett az erőszaknak. Horváth Tibor és Winyd Nathaniel az igenlő válasz után egy percig sem késlekedtek, hanem azonnal vasúti menetrendet hozattak s kijelentették, hogy a másnap reggel tíz órakor induló gyorsvonattal kell utazniok, az a legalkalmasabb. Olyan örömmel és gyöngédséggel forgatták az érkezési és indulási időpontok rideg számjelzéseivel teleírt könyvet, mintha az legalább is valami díszkiadású lírai verses kötet lett volna.

A szálló előkelően csendes éttermében a sárga ernyőjű villanygyertyácskák pedig változatlan egykedvűséggel, tompa fénnel csillogtak tovább, de a fiatalok körül mégis úgy ragyogott a világ, mintha minden gyertya egy-egy nap lett volna.

Winyd csodálkozva nézett körül, a szívében tomboló örömét elfojtotta s úgy tett, mintha a szomszéd helyiségekből lágyan átszűrődő szalonzenekar akkordjait figyelmesen hallgatná.

- Holnap tízkor indulunk Gyergyóra! - mondogatta magában s ez szebben és kedvesebben hangzott előtte, mint a világ összes zenekarainak muzsikája, mint a lány bécsi keringő, amelyet most alig hallott, olyan erősen vert a szíve.

IX. fejezet, amelyben egy medvevadászatról van szó, amelyen a medve önként megy bele a csapdába.

Évszázados tölgyes- és fenyveserdőség borítja a gyergyói völgyet övező hegyoldalt. A széles koronájú fák sötét árnyékot vetnek a múlt ősszel lehullott, barnára sárgult tobozokra és levelekre.

Emberi kéz munkájának sehol sincsen nyoma s az érintetlen falevélrétegek úgy símulnak egymás fölé, mint a természet nagy évkönyvének egymásra hajtott lapjai.

A fák szorosan állnak egymás mellett, mint elkárhozott katonák serege és a sűrű lombsátoron át csak itt-ott lehet a völgybe lelátni, s csak néha pillanthatja meg az utas a völgy mélyén csörgedező, kanyargó folyócskát, amelynek ezüstös fényben csillogó tükre, mint egy kitapsolt primadonna arca, úgy mosolyog.

A büntől, betegségtől és világi zajtól mentes levegőben a völgy kis templomának harangja is olyan tisztán hangzik, mintha kristályból lenne s szavával ártatlan gyermekeknek regélne kis angyalkák boldog életéről.

A kedves hangulatot csak ritkán zavarja meg itt a hegyek között az álnok, bujkáló kis vasut, amely napjában kétszer ijeszti meg az erdei nyulakat prüszkölésével, szuszogásával és fáradt fütyjeivel. Ártatlan kis kávédaráló szerkezet, de azért mégis ennek a forgalma kapcsolja össze a csendes völgyet s a kis falut a nagyvilággal. Bármily kezdetleges masina is ez a vonat, a sín-párok valahol fővonalakba torkollanak s mint a kis folyócska útja, ez is elvezet a tengerekhez.

A hóval borított bércek és örökzöld fenyvesek között a modern kultúra diadalát mégis csak ez a szerkezet képviseli, amely kéményéből bodros szürke felhőket ereget s apró zökkenésekkel halad előre. Talán sejti is ezt a füstös és erősen szuszogó mozdony, mert mintha tudatában lenne hivatásának, olyan méltóságteljes lassúsággal gurul a hegyháton keresztül s öntudatos, büszke füttyszóval jelzi, hogy állomáshoz közeledik. Illő, ünnepélyes fogadtatásra vár talán.

Már egész közel van az őrházhoz, de azért még jóideig el fog tartani, míg odaér. Ügylátszik nem sietős a dolga. Legalább a kiszálló utasok kényelmesen összeszedhetik csomagjaikat.

Kiszálló utasok... Szépen hangzik, de valójában mindössze csak hárman vannak: Winyd, Nathaniel és Horváth Tibor.

Nathaniel ragyogó arccal veti vállára köpönyegét s bár már Kolozsvárott reájött, hogy az utazás valamivel több időt vesz igénybe, mint ahogy azt Horváth Tibor kiszámította, nem neheztel. Elvégre itt, e vad vidéken, ebben az exotikus országban semmit sem lehet előre tudni.

- Hiába, a gyakorlat sohasem fedí az elméletet, - mentegetődzött a főhadnagy, amikor az amerikai célzatot a késésre.

Nathanielnek különben nem is illett panaszkodnia, mert Winyd és a főhadnagy az egész úton mulattatták, nehogy elúnja magát s a hazatérés jusson eszébe.

Kedvesen, vidáman csevegve töltötték az éppen nem rövid időt, amelyet csak egy félórai tartózkodás szakított meg Budapesten, éppen csak annyi, hogy a Nyugoti pályaudvarról a Keleti pályaudvarra hajtathattak, ahonnan az Erdély felé menő vonatok indulnak.

Nathaniel, aki mindig a sietés mellett volt, most az egyszer szívesen időzött volna még egy órát a fővárosban, hogy friss amerikai hírlapokat vásárolhasson. A vonat azonban nem várt: sietnie kellett, hogy le ne késsék s nem tudhatta meg, mi újság New-Yorkban.

Azonban Nathaniel megnyugtatóására Horváth Tibor a pályaudvarról telefonált egy újság-beszerző vállalatnak, hogy a legfrissebb new-yorki hírlapokat expressz küldjék utánuk Gyergyóra. Ez aztán megnyugtatta mindhármat, mert Winyd és Horváth Tibor élt a gyanú-perrel, hogy a hírlapok hírei esetleg megzavarhatják útjukat.

Nyugalmas, lassú tempóban jutottak el ahhoz az őrházhoz, amelyen nagy tábla jelezte, hogy „Gyergyó állomás”.

Nem volt mit nézni a házikon, de Nathaniel, mikor kiszállt, egy pillanatra mégis elbámészkodott. Nem az őrházat nézte, hanem azt a leányt, aki ott állott a kijáratnál. Csodálatos szépség volt, fekete szemű, görögös arcélú, magas, karcsú teremtmény, akinek a nézése úgy hatott Nathanielre, hogy valami gyönyörűséges megdöbbenést érzett. Ebben a pillanatban fedezte fel tudós lelke, hogy erősen vonzódik az esztétika felé... Oly különös volt, hogy itt látta ezt a leányt, a vadonban, pedig úgy ahogy volt, beleillett volna akármelyik londoni, vagy párisi garden-party fényes keretébe. Divatos, egyszerű, választékos ruhája Winydot is meglepte.

A szép leány pedig barátságos mosollyal sietett eléjük. Winydot megölelte és megcsókolta, Nathanielnek pedig szívélyes örömmel nyújtotta kezét:

- Igen örülök, hogy ily messziről jött vendégeket üdvözölhetek, - szólt az amerikaiak felé fordulva.

- Messziről jöttünk, Miss Horváth, - felelte Nathaniel könnyedén meghajolva, - de még sem elég messziről ahhoz, hogy az egész út fáradalmait azonnal el ne felejtsem, amikor a maga kedves egyéniségét ismerhetem meg.

Piroska karját Winyd karjába fűzve vezette a társaságot az állomás előtt várakozó fogatig, amelynek tágas ülésén mind a négyen kényelmesen elfértek.

A két leány hamar összebarátkozott s Winyd vígan csevegvé foglalt helyet a hintó ruganyos ülésén Piroska mellett, aki éppen olyan kifogástalanul beszélt angolul, mint fivére Tibor.

A kocsik elindultak s a lipicai lovak sebes ügetéssel vitték őket.

A keményre kövezett országút a völgyben festőien szép tájon át vezetett. Viszontlátták a kristályvízű kis folyócskát, amely hűsége senki kísérete a robogó kocsit és hízogó csobogással üdvözölte az idegeneket.

Horváth Tibor örömmel magyarázta Winydnek, hogy merre fekszik az ő szülőháza a völgyben elterülő Gyergyó község apró, fehér házai és lombos kertjei között.

Piroska viszont Nathanielt igyekezett mulattatni:

- Látja, - szólt Nathanielhez, aki udvarias formában adott kifejezést azon aggodalmának, hogy esetleg alkalmatlan lesz, - mi mindig nagyon örülünk a vendégeknek. De örömmel csak megsokszorozza az a körülmény, hogy ilyen messze földről érkezők tisztelik meg szerény házukat s így legalább hallhatunk a külvilágról mi is valamit, mi akik jóformán az egész életünket ebben a völgyben éljük le, az Isten háta mögött.

- Higgye meg, - szólt Nathaniel különös melegséggel, - mikor fivérétől először hallottam, hogy maga édesanyjával az év legnagyobb részét a gyergyói völgyben tölti, csodálkozva ütköztem meg rajta. Most azonban, hogy a gyergyói völgyet megláttam, azon kellene csodálkoznom, ha valaki erről a mesés szépségű vidékről máshová vágyna. Viszont aztán, mikor meg magára nézek ismételen csodálkoznom kell, hogy ilyen ragyogó drágaság nem kíván-

kozik ki a nagyvilág színpadára, ahol a lába elé borulva ismerné el mindenki azt, amit én most itt csendesen, magamban érzek...

- Nem úgy neveltek! - felelte Piroska elpirúlva. - Nekem elég lesz az életben annak az egy embernek a hódolata, akit én választok magamnak és akinek aztán minden kívánságát és szeszélyét tisztelni fogom.

A beszélgetést hatalmas zökkenés szakította félbe; a hintó, kis fahídon robogott keresztül s nagy ívvel fordult be az ódon, emeletes Horváth-kúria udvarára, amelynek üveges tornácáról galamböszhajú úriasszony sietett a vendégek elé.

- Édesanyám! - kiáltott fel Horváth Tibor, leugrott a kocsiról, hozzá szaladt és csókokkal árasztotta el azt a hófehér, kedves főt s azt a két kezet, amely a világon mindennél szentebb volt neki.

A királynői termetű szép öregasszony olyan bensőséges szeretettel csókolgatta fiát, mint ahogy valamikor régen, amikor egészen kicsi gyermek volt. Az anyai csók mindíg egyforma marad.

Tibor néhány magyar szót váltott édesanyjával, aztán Hawkinsék felé fordult:

- Édesanyám nagyon sajnálja, de nem tud angolul s így csak az én tolmácsolásommal fejezheti ki a kedves vendégeknek örömét, hogy házában üdvözölheti őket.

Nathaniel egy percig zavartan állott, Winyd azonban hamar feltalálta magát; hirtelen odalépett a ház öreg úrnőjéhez és megcsókolta a kezét, amelyen még ott égett a fiúi csók forrósága. Winyd példáját követve aztán Nathaniel is kezet csókolt s tört németességgel mondott néhány udvarias szót. Végül gálánsul karját nyújtotta az úrhölgynek és felmentek a lépcsőn s az üveges tornácon át beléptek a házba.

A vadász-trofeumokkal díszített lépcsőház sok minden látni és megcsodálni valóhoz vezetett az amerikaiakat. Különösen az tetszett nekik, hogy a Horváth-kúriában az ódon bútorok és remek porcellánok legnagyobb része még abból a korból való volt, amikor még Amerikát fel sem fedezték. Nathaniel tudós érdeklődéssel szemlélte meg minden egyes darabot, bár nem nagyon értett az antik portékákhoz, mégis lelkesedett értük; neki, az amerikaiak nagy ritkaság volt mindez.

Nagy figyelemmel vizsgálta a sötét diófából faragott nagyszerű ebédlő-berendezést, amelynek mindegyik széktámláján egy-egy apostol alakjának reliefje volt kifaragva. A tizenkettedik széknél a támláját, amelyen a Jézus képének kellett volna lennie, a székely művész simán hagyta. Nem tudta, hogyan nézhet ki egy áruló...

A Horváth-kúria különben minden tekintetben elbájolta a vendégeket. A méter vastagságú falak közt Nathaniel egész más világot fedezett fel, mint az, amelyben élt s amely a pénzt, a hírnevet, a hatalmat hajszolja kegyetlen önzéssel.

Az ebédlőben, a nagy kandallóban hatalmas fahasábok égtek, pedig nyár volt. De itt a havasok között, a hűvös termekbe minden éjszaka beköszöntött a tél, mint valami hazajáró kísértet, amelyet csak a fölkelő meleg, ragyogó nap kerget vissza a hóborította hegyekbe.

Vacsora után körülülték a kandallót és Nathaniel kijelentette, hogy kedvenc írójának, Dickensnek regényeit csak most érti meg igazán. Csöndes hangulatok és dúdolgató kandalló, boldog család, amely az ősi házban, messze a vásári, zajos világtól egymásnak él, minderről oly szépen regélt neki a nagy író, hogy sokszor megálmodta azt a képet, amely most tárul eléje s amely meghatóan kedves és szép...

Aztán a vadászatra terelte a szót. Hiszen azért jött, hogy medvékkel viaskodjék.

- És lesz szívük megölni a szegény állatokat? - kérdezte Piroska.

- Bizony mi ólommal fogjuk üdvözölni a mackókat, - jelentette ki Tibor mosolyogva, félelmetes hangon.

Vacsora után aztán a főhadnagy átvezette Nathanielt az agancsokkal és egyéb vadásztrofeumokkal díszített dohányzó szobába, ahol a zöld posztóval bevont óriási táblán fegyverek, puskák, vadászkések és pisztolyok lógtak a szarvasagancsokon.

A legnagyobb öröm azonban még csak akkor érte Nathanielt, amikor Tibor a gyergyói napok emlékére két hatalmas medveaggyarral ajándékozta meg.

Az ember a saját kárán tanul! Nathaniel gondosan megvizsgálta az agyarakat, nincs-e elrejtve bennük szivarvágó, vagy valami más kompromittáló dolog. Nagy megnyugvással tapasztalta aztán, hogy a két agyar egészen tömör és olyan friss, hogy még a medve nyála is szinte ott csillog az elefántcsontszerű fehér zománcon.

Nathaniel boldogan tért vissza a társalgóba, mert ha nem is vadászott még, minden eshetőségre megvolt már a vadászszakmánya.

Piroska már várta őket; kávét töltögetett a finom porcellán csészékbe.

Winyd nagyon jól érezte magát a Horváth Tibor társaságában, de ez nem volt újság. A saját jókedvénel is jobban meglepte az a felfedezése, hogy nem is tudott hamarjában visszaemlékezni, mikor látta Nathanielt ilyen jókedvűnek és elevennek, mint ezen az estén. Hiába figyelmeztették, hogy másnap korán kell kelnie, semmi szín alatt sem akart lefeküdni s változatlan hevesességgel udvarolt a szép magyar leánynak.

Nathaniel egész más embernek mutatkozott ma este, mint eddig; arcának méltóságteljes nyugalma, az amerikai flegma egy francia causeur hevülékeny és kifejező arckifejezésével cserélődött fel.

Tizenegy óra régen elmúlt, de még senki sem gondolt a lefekvésre; kedélyesen folyt a társalgás.

- Winyd említette nekem, - szólt Piroska Nathanielhez, mialatt harmadszor töltötte teli kávéscsészéjét, - hogy magát hazánk földjén valami kellemetlenség érte és szélhámosokkal akadt össze.

Nathaniel, aki úgylátszik nem tartotta ezt az órát alkalmasnak arra, hogy ezt a kérdést feszegetse, bókkal akarta elütni a dolgot:

- Szóra sem érdemes az egész, - szólt mosolyogva, - a maga bájos társaságában könnyű dolog megfeleltetni minden bajról, ami idegenben érheti az embert.

- Mégis nagyon sajnálom, - szólt Piroska pirulva, - hogy honfitársaim közül valaki csúnya alakban mutatkozott maga előtt. Ugy-e nem fog erről az egyről következtetve mindannyiunkról rossz véleményt alkotni.

- Egyről nem lehet mindenkire következtetni, kedves Miss Horváth, mert akkor például azt kellene hinnem, hogy ezt az országot csupa tündérkirálynő lakja.

Piroska nem felelt. A társalgásban egy kis szünet állott be, mialatt a házi kisasszony chartreussal kínálta meg a társaságot.

- De különben is, - szólt Nathaniel, poharát a Piroskáéval összekoccintva, - a kellemetlenség engem nem maguk közt, székelyek közt ért; nekem csak a magyarok ellen van kifogásom.

- Hiszen a magyar és a székely voltaképpen egy nép, így tehát mégis csak az én honfitársaimra haragszik, - válaszolt Piroska.

- Hát a székely és a magyar nép rokonságban van egymással? - kérdezte Nathaniel csodálkozva és megrökönyödött, hogy akaratlanul is megsértette Piroska hazafias érzelmeit.

- Úgy bizony, - felelte Piroska, - a magyar és a székely testvérnép, s e két faj rokonságának az eredete a legrégibb időkre vezethető vissza. Jóval több, mint ezer éve annak, hogy a magyarok ősei, a világverő húnok ellen a krimhildi csatában az összes népek összefogtak s tönkreverték őket. A megvert és pártoskodó hún sereg széjjelszéledt s ki itt, ki ott talált új hazára. Csaba királyfi, Attila király legderekabb fia, a húnok színe-javával az erdélyi hegyek közé menekült s ezeknek a leszármazottjai a székelyek, akiket aztán testvéri örömmel fogadtak a magyarság honfoglaló csapatai, amelyek csak néhány száz év múlva indultak el új hazát keresni.

- Ugy-e Tibor? - fordult Piroska a bátyja felé, mikor a székelység származásáról szóló népregét elmondta.

Tibor pedig bólintott, hogy úgy van.

Az ebédlő kandallóján a zenélő óra halk menüettel jelezte az éjfélt s figyelmeztette őket, hogy a lefekvés ideje elérkezett.

A kis társaság kölcsönösen jóéjszakát kívánt egymásnak.

- Aztán vigyázzanak magukra holnap, - szólt az öreg Horváthné a két férfi után.

Winyd és Piroska együtt mentek egymásbanyíló hálószobájuk felé. De bizony ők nem feküdtek le; a szomszéd szobában Horváthné még sokáig hallotta csacsogásukat.

Két fiatal leánynak, ha megbarátkozik, mindjárt első este sok minden beszélőnivalója akad. Kölcsönösen megnézik az egymás ruháit, fehérneműjét és toilleszereit. Winyd holmija Piroskának, Piroskáé Winydnak volt új s a két világrész gyermekei szelíd irigykedéssel csodálták meg az egymás holmiját, ruháját. A magyar leány az amerikai szövőipar remekét, az amerikai a székely hímzések mintákban és színekben gazdag pompáját.

Horváth Tibor és Nathaniel szobája a ház északi részén volt. Tibor egészen szobájának ajtajáig kísért Nathanielt, még egyszer szép álmokat kívánt neki s figyelmeztette, hogy az inas reggel félhatkor kíméletlenül fel fogja kelteni.

Nathaniellel talán az utóbbi tíz év alatt most történt meg először, hogy olvasás nélkül kellett elaludnia. Néhány érdekes könyv volt ugyan a kézításkájában, de a hálószobájában égő gyertyák sápadt fénye sem bízta, hogy olvasni kezdjen.

És csodálatosképpen az álomba ringató olvasásra nem is volt szüksége; mihelyt lefeküdt álmodott - ébren, vagy alva, ő se tudta.

Miről álmodhatott? Az az ő titka, annyi azonban bizonyos, hogy valami nagyon szépről, mert amikor az inas a hajnali órákban felriasztotta, még mindig édes mosoly játszadozott az ajkai körül. Szépről álmodhatott. Vajjon miről? A polgármesteri székről, vagy a szép magyar leányról? Ki tudná azt megmondani?

Nathaniel gyorsan felöltözött, de még készen sem volt egészen, mikor Horváth Tibor bekopogtatott hozzá:

- Siessünk, a hajtók már elindultak!

A ház előtt már ott kapálództak a könnyű vadászcséza elé fogott telivér lovak. A két férfi frissen ugrott fel a nagykerékű kocsiba. Tibor már a kezébe fogta az ostort, amikor a kúria egyik elsőemeleti ablaka kinyílott s két női fej mosolygott a vadászatra induló férfiak felé.

- Aztán vigyázzanak magukra! - csendült fel egyszerre egyforma melegséggel a leányok szava, akik összeölelkezve néztek a távozók után s búcsút intettek nekik keszkenőjükkel.

Winyd és Piroska összeölekezésében volt valami testvéries mély érzés s mintha szeretetük közös sorsból fakadt volna, közös aggódásból.

Vajjon melyik és melyiket félti jobban? A testvér a testvért, vagy inkább a másikat, - az „idegent”.

*

Horváth Tibor, aki talán még életében sohasem rendezett medvevadászatot, a kadétiskolában tanult stratégiai tudományával eszelt ki haditervet a medvék ellen.

Ő és Nathaniel külön leshelyre álltak fel, a hajtók pedig nagy zajjal és lármával igyekeztek a tájat megkerülni és a vadat feléjük terelni. Minden tíz hajtó külön csoportot alkotott, amelynek vezetője a havasokon gyermekkor óta künn élő pásztor volt, aki jobban ismerte az ottani hegyláncokat, mint a saját tenyerét, vadkannal pedig többször szokott találkozni, mint a feleségével. Az asszonyt az itteni pásztornép nem viszi magával, hanem a hegyek aljában épült kunyhójában hagyja s bizony néha hónapokig sem néz feléje.

Az ilyen félig emberi, félig medve életet élő oláh pásztor a havasok minden zeg-zúgát ismeri, jól ismeri a mackók útjait s állatias üvöltésével hamar felveri a szakadékokban bujkáló vadat.

Ezúttal azonban nem volt szerencsájuk a hajtóknak, mert Nathaniel és Tibor már jó két órája állottak leshelyükön, de még nem is láttak egy fia medvét sem. Néma csend borult a tájra, mikor a hajtók elhallgattak s csak néha zavarta meg egy-egy rigófütty, vagy zöld harkály kísérteties kopogása. A sűrű bokrok hallgatagon hajlottak egymásra s még csak ürge, vagy hegyi patkány sem mutatkozott sehol.

Nathaniel türelmetlenül járt fel s alá s szinte kezdte már megbánni, hogy a hegyek közé kifáradt: az ajándékba kapott medveagaraknál szebb trofeumot úgy sem szerezhet. A kényelmes berendezésű, kedves Horváth-kúriára gondolt. De jó volna ott ülni most Piroska mellett a kényelmes bőrszékben.

Mint egy csodálatos álmra, úgy gondolt vissza a tegnapi napra, amelynek legnagyobb részét a füstös vasúti kocsiban töltötte, de amelynek utolsó néhány óráját páratlanul kellemes társaságban élte át.

A mai koránkelés is kizökkentette a rendes kerékvágásból s a képzetek tarka színpompában kergetődztek tudós agyában. Tibor, Winyd és Piroska!...

Szeme előtt ott vibrált állandóan az a bájos kép, amint a ház fiatal úrnője Winyddal összekarolva a távozóknak búcsút intett az ablakból.

- Vigyázzon magára! - csengett még most is fülébe Piroska drága hangja.

Valahányszor pedig Piroskára gondolt, a vadászat iránti érdeklődése is megújult. Szeretett volna már valami dúvaddal találkozni, hamar leteríteni s bozontos bőrét diadallal hazavinni a Horváth-kúriába. Szerette volna, hogy valami kalandos dolog történjék vele, de talán már nem is annyira a St. Nicholas-Clubra gondolt, mint inkább Piroska sötéten ragyogó szemére.

De bármennyire szeretett volna is Nathaniel medvével találkozni, szívének vágya nem teljesült, mert egyelőre még egy sem mutatkozott. Úgylátszik a medvék nem voltak vele egy véleményen s távolról sem fektettek súlyt erre a találkozásra.

Sehol semmi biztató jel, pedig nagy távolból mindegyre hallani lehetett a hajtók zaját. Hogy medve van a közelben, amellet egyedül csak az a körülmény szólt, hogy a Nathaniel szolgálatára rendelt állig felfegyverzett fickó idegesen vizsgálgatta pisztolyait. Jövet még nagyon fogadkozott, hogy ő pusztá kézzel is neki merne menni a *havasi ökörnek*, most azonban, amikor a hajtás a vége felé közeledett, ijedten tekintgetett a sűrű bokrok felé.

Nathaniel, akinek hiúságát különben is sértette, hogy vigyáznak reá, a legelső alkalmat felhasználta, hogy a fickót eltávolítsa. Csokorba kötött néhány havasi gyopárszálat, jegyzőkönyvéből kitépett egy lapot s néhány meleg hangú sorral odaadta a fickónak, hogy azonnal vigye Piroskának a kastélyba.

A kilőtt nyíl se repül gyorsabban, mint ahogy a fiú nekilendült a lejtős úton. Nathaniel pedig ott maradt a rengetegben egyedül. De nem érezte egyedül magát.

Most is volt vele valaki, aki gondol reá, aki vigyáz reá és aki elszórakoztatja mindegyre visszatérő légies alakjával. Ábrándozott.

Sívárságot színesedő lelkében csak akkor érzett, ha arra gondolt, hogy holnap, vagy legkésőbb holnapután hazaszólitja a kötelesség és ismét abba a mesterkélt világba kell beleilleszkednie, ahol az emberek szívét arany páncél fedi s az embert a szívét fedő páncél vastagsága szerint becsülik meg.

Merengéséből a közeledő hajtók lármája riasztotta fel, akik egyszerre több oldalról is arrafelé nyomultak, ahol Nathaniel állott. A hajtók már egész megközelítették a vadászokat, de sehol sem zavartak fel vadat. A mai vadászat eredménytelen volt. Úgylátszik a medvék megneszeltek valamit és elrejtőztek a Fekete Kámor zegzúgos barlangjaiba, ahol aztán Isten embere legyen az, aki reájuk bir akadni.

- Nem baj, - szólt Horváth Tibor, aki közben elhagyta leshelyét, - holnap a Kámor másik oldalát hajtjuk meg, ahol a medvéknek kevesebb alkalmuk van sziklahasadékok közt meghúzódnival, mint ezen az oldalon, ahol a szakadékok és barlangok oly sűrűn vannak egymás hegyin-hátán, mint a ráncok a székelly menyecskek szoknyáján.

De Horváth Tibornak az a terve, hogy a vadászatot a következő napon folytatni fogják, hamarosan meghíúsult, mert Nathanielt kellemetlen baleset érte. Hazafelé menet egy vízmosásban elcsúszott s a bokája megrándult. Mikor a kocsira felszállt még jóformán fájdalmat sem érzett, a leszállásnál azonban már alig tudott ráállani dagadt lábára.

A medvevadászat egész eredménye tehát csak a Nathaniel lábficamodása volt.

- Néhány nap múlva nyoma sem lesz az egésznek, - bízta Nathanielt a ház öreg kulcsárnője, a jólelkű Kucsainé, aki harminc esztendeje a Horváth családban szolgált s aki nemcsak Horváthék házában, de az egész faluban orvosi kérdésekben elismert szaktekintély volt.

Piroska ragaszkodott hozzá, hogy a mindenttudó Kucsainé kezelje Nathaniel lábát.

Bár Gyergyón két körorvos is volt, a lakósság nagy része mégis csak kizárólag Kucsainé orvosi tanácsait vette igénybe, akinek régi homoeopathikus gyógyszerei rendszeren ki is kúrálták a beteget a bajból.

De ha nem is lettek volna olyan hatásosak az áldott jólelkű öreg asszony teái, gyökerei, a sebekre és forradásokra kötözött liliomlevelei, akkor sem mert volna senkisé a körorvosokhoz fordulni tanácsért, mert véresszájú oláh agitátorok hírében állottak, akik a nemzetiségek közé beékelt magyarságnak legszívesebben valami gyorsanölő irtó mérget rendeltek volna.

Nathanielnek is használt a kulcsárnő gyógyszere, a borogatás az ecetes agyaggal, s este már, - igaz, hogy botra támaszkodva, - de mégis a maga lábán ment le a vacsorához.

A jó hangulatot a kis baleset nem rontotta el és Nathaniel a fehér asztalnál el is felejtette, hogy fáj a lába.

- Legalább van valami jogcímem, hogy néhány napig még maradjak, - szólt mosolyogva Piroskához, aki mindegyre sajnálkozott.

- Óh, hiszen arra, hogy itt maradjanak, sokkal egyszerűbb jogcím volna a vadászat, amely még jóformán meg sem kezdődött. Aztán meg azt hiszem, - folytatta szavait Piroska némileg duzzogva, - a vendéglátók szívélyes marasztalása is számít valamit.

- Igaza van, bocsásson meg és ne haragudják! - szólt Nathaniel, Piroska felé nyújtva jobbját.

De Piroska csak a kis újját adta az amerikaiinak, ezzel is mutatva, hogy némileg mégis neheztel.

Nathaniel aztán így szólt:

- Hiszen, higgye meg, voltaképpen csak a kedves marasztalásnak engedek, mikor vendégszeretetüket továbbra is igénybe veszem, mert a lábam már alig fáj, úgy, hogy egészen bátran útra kelhetnék.

De a fiatal tudósnek ez a kijelentése kissé korai volt, mert mikor az asztaltól felkelve, a lábára próbált állni, metsző fájdalmat érzett bokájában s csak nagynehezen bírta odavonszolni magát ahhoz a kényelmes karosszékhez, amely a kandalló mellett állott.

Piroska, aki észrevette, hogy Nathanielnek mennyire nehezére esik a járás, nem a társalgóba szolgálta fel a fekete kávé, hanem egy kis asztalt hozatott be s oda tette Nathaniel elé.

Mikor Nathaniel, akinek nem kerülte el figyelmét ez a kedves gyöngédség, köszönetet mondott, Piroska tréfára fogta a dolgot:

- Ha Mohamed nem megy a hegyhez, a hegynek kell Mohamedhez mennie. De különben is illő, hogy az asztal jöjjön magához, mert annak négy lába van, magának meg csak kettő s abból is az egyik rossz.

- De az asztal lába se jobb, mint az enyém, - szólt Nathaniel mosolyogva, miközben figyelmeztette Piroskát, hogy az asztalka egyik lába jóval rövidebb, mint a többi.

Az asztalt kicserélték s a santa bútordarabot Winyd és Tibor kapták, akik szintén a kandallóhoz ültek, hogy Nathaniel társaságában foglalhassanak helyet.

Winyd és Tibor is odaültek, ügylátszik csak udvariasságból, mert nagyon is függetlenítették magukat.

Az elbeszélés bonyodalmaihoz illő hasonlattal élve, Winyd és Tibor úgy viselkedtek, mint a Monarchia államai; barátságosan mosolyogtak a szomszédos Nathanielre és Piroskára, de a saját függetlenségükből semmit sem engedve, a quota arányában külön társalgást folytattak egymással.

És a hasonlat nem sántít. Quota arányában: ezt úgy kell érteni, hogy Winyd, aki különösen jól érezte magát, ezen az estén legalább kétszer annyit beszélt, mint Tibor.

Piroska viszont Nathanielt igyekezett mulattatni:

- Voltaképpen örülnöm kellene, - szólt, - hogy magával ez a kis baleset történt, mert azt hiszem, máskülönben már nem is volna körünkben. Csak azt az egyet sajnálom, hogy hazájába visszatérve egy kellemetlen emlékekkel többet visz magával a magyarok földjéről, ahol amúgyis éppen elég kellemetlenség érte. Hiszen már tegnap is nagyon rossz véleménnyel volt a magyarokról.

Nathaniel jóvá akarta tenni tegnapi elszólását s Piroska kedvéért oda módosította kijelentését, hogy neki voltaképpen csak a horvátokra van oka haragudni, mert azok ültették fel legelőször: azt akarván vele elhíttetni, hogy Vukovics horvát képviselő a budapesti magyar parlamentben működik.

Piroska, aki már tegnap észrevette, hogy a tudós amerikaiak ezek a kérdések szerfelett érdeklik, nem terelte másra a beszédet, sőt kötekedő mosollyal jegyezte meg:

- Horvátország Magyarországhoz tartozik s így az is lehetséges, hogy magát senki sem ültette fel, mert a horvát tartománygyűlésnek jogában áll képviseltetni érdekeit a magyar parlamentben. Igen bizony, nagyon is lehetséges, hogy a nevezett urat tényleg a budapesti parlamentbe küldték.

És hogy megerősítse állítását, átszólt Tiborhoz, aki aztán valamivel alaposabban kitanította Nathanielt, hogy a horvát tartománygyűlés, érdekeinek megvédésére és jogai képviselésére, saját képviselői közül negyvenet küldhet a budapesti magyar parlamentbe.

- Ah, most már értem az egészet, - válaszolt a fiatal amerikai. - Horvátország a magyar parlamentbe küld képviselőket, Magyarországnak meg viszont az osztrák parlamentben van joga érdekeit képviseltetni.

Piroska azonban nem tárgított s tréfás duzzogással jegyezte meg a közjogi fejtegetésekbe egészen belezavarodott amerikaiak:

- Lássá, most megint megsértett minket, független magyarokat, mert Horvátországgal teljesen más a viszonyunk, mint Ausztriával.

Nathaniel nem mert szólni és aggodalmasan s kérdőleg nézett a Piroska sötét szemébe.

- A különbség az, - folytatta szavait Piroska, - hogy Horvátországnak olyan a viszonya velünk, mintha például az enyém lenne, ha engem hozzákényszerítenének feleségül egy európai uralkodóhoz, aki csak morganatikus házasságot köthetne velem. Engem hozzáfűzne ugyan a házasság, de nem lennék valóban királyné, mert a kormányzásba vajmi kevés beleszólásom volna.

- Értem, Miss Horváth, - válaszolt Nathaniel érdeklődéssel, - bár mi Amerikában nem ismerünk ilyen törvényeket és nálunk minden házasság egyenrangú.

- No, igen, hiszen csak éppen azért jutott az eszembe a dolog, hogy Horvátországgal való viszonyunkat megvilágítsam és mert trónörökösünk is morganatikus házasságot kötött. Az Ausztriával való viszonyunk pedig olyan, mintha például egy amerikai kérné meg a kezemet, aki csak az egyenrangú házasságot ismeri.

Piroska úgylátszik megérezte, hogy a magyarázás hevében kissé messzire ment és nagyon merész hasonlattal élt, mert finom, halványan rózsás arca hirtelen bíborvörösre pirult.

De elpirult, - talán életében először, - Nathaniel is s a rideg és mindig méltóságteljes polgármesterjelölt oly félszegen nézett Piroskára, akár egy gimnázista.

Nathaniel mondani akart valamit, de Tibor közbeszólt:

- Ausztriával egész más a viszonyunk, mint Horvátországgal. Magyarország nem képviselteti magát sehol. A magyar országgyűlés önállóan hozhat törvényeket, amelyek a magyar király szentesítése után azonnal jogerőre lépnek. Ausztriával monarchikus kormányformában élünk, míg Horvátországot már több, mint nyolcszáz éve meghódította egyik kitűnő királyunk, Kálmán.

Nathaniel figyelemmel hallgatta a főhadnagy szavait, ajkai körül azonban gúnyos mosoly jelent meg:

- De hát, - szólt diadalmasan, - ha a magyaroknak nincs képviselőjük az osztrák parlamentben, akkor engem mégis csak tréfából, vagy rosszhiszeműségből küldtek fel Bécsbe, hogy a magyar parlament kiküldöttei között keressem Vukovics urat.

Tibor azonban készen volt a válasszal:

- Minden bizonnyal arról a bizottságról volt szó, amelyet az Ausztriával fennálló közös hadügyi és külügyi kérdések megbeszélésére küldenek ki s amelyben mindkét részről hatvan-hatvan tag, felváltva, egyszer a magyar, egyszer meg az osztrák fővárosban tárgyalja a két állam közös ügyeit.

- Lássá, - szólt Piroska kötekedve, - most meg kisül, hogy még az osztrákokat is megbántotta.

Mint mikor egy sötét szobában hirtelen gyertyát gyújtanak, Náthániel elméjében hirtelen világosság támadt és egyszeriben átértette mindazt, ami már jó ideje foglalkoztatta és amiről eddig még megközelítőn sem volt tiszta képe. Horvátország különállása erős korlátok közé van szorítva, míg Magyarország mint egyenrangú fél szerepel Ausztriával szemben. Egészen kikristályosodva állott előtte a három ország közjogi alapjainak a váza.

Nathaniel, az alapos tudós, nem elégedett meg ennyivel s nagy érdeklődéssel igyekezett, hogy teljesen megértse és tisztába jöjjön mindennel. Horváth Tibor hosszú előadást tartott neki és végül elmondta, hogy e tökéletes alkotmánynak a megteremtője egy lángelméjű magyar ember volt, aki, sajnos, nem él, de az országban még most is mindenki hálásan emlékszik meg róla s a haza bölcsének nevezi.

Meg is mutatta mindjárt Deák Ferenc képét, amely az ebédlő falán lógott pompás aranyrámban.

Nathanielnek úgy rémlett, hogy már látta a képet valahol. Rövid gondolkozás után reá is jött, hogy a fiemei Deák-szálló nagytermében. Azt azonban nagy bölcsen elhallgatta, hogy akkor azt hitte, hogy a kép a szálló tulajdonosát ábrázolja.

De Nathaniel még mindig nem elégedett meg a magyarázatokkal s tudni akarta, hogy milyen közjogi műből meríthetne bővebb ismereteket.

- Nem tudok róla, - válaszolt Horváth Tibor, - hogy közjogi helyzetünket tárgyaló tudományos munka angol nyelven is megjelent volna.

- Hát valami olyan regény nincs, amely a magyar közjogot népszerű formában ismerteti?

- Nem, nem hiszem, hogy lenne, talán még magyarul sincsen, angolul még kevésbé.

Az esti beszélgetés ezzel véget is ért, mert Winyd és Piroska mindenáron fel akart menni a Nathaniel szobájába, hogy a beteg lábát Kucsainé gondjaira bízza.

Nathanielt bántotta, hogy az egész társaság az ő fájós lába miatt ilyen korán lefekszik.

Piroska azonban kimondta a nagy szót:

- Az én kedvemért!

Húsz perc sem telt bele, a nagy ebédlő elsötétült, Nathaniel lábát pedig ecetbe áztatott agyagos kötés hűsítette.

Kucsainé mindig sok szerencsével kuruzsolt, most az egyszer azonban valósággal remekelt, mert a Nathaniel lábára csavart kötés bámulatos jó hatással volt. Nathaniel reggelre kelve jóformán már nem is emlékezett reá, hogy az előző napon kificamította a lábát.

Winyd és Tibor aggodalmas pillantással nézett össze, mikor Nathanielt bot nélkül látta lépkedni. - Vajjon mikor hozza szóba a távozást?

Szótlanul állottak egymás mellett s mintha közös veszély várt volna rájuk, összesímúltak. Hátha haza fog most sietni? És a veszedelem még csak nőtt, mert a déli pósta meghozta az amerikai hírlapok legfrissebb példányait, amelyeket Tibor a budapesti pályaudvarról telefonon rendelt.

- Vajjon mit rejthetnek azok magukban? Jót, vagy rosszat?

Szerencsére Nathaniel künn sétált Piroskával a parkban s így Tibor és Winyd egy kis előzetes cenzurát gyakorolhatott.

Idegesen bontogatták fel s teregették ki a lepedő nagyságú hírlapokat s gyorsan átfutották.

- Istenem, - szólt Winyd hirtelen elhalványodva, - mi lesz, ha ezt Nathaniel megtudja? Már megint Mr. John Bleack a St. Nicholas-Club hivatalos jelöltje! Nathanielt meg azzal vádolják, hogy az ellenpárt megvesztegette! Félek, hogy mindjárt vonatra ül és rohanunk haza!

- Maga akkor is itt marad, - szólt Horváth Tibor Winyd remegő keze után nyúlva, amelyet aztán nem nagyon kellett erőltetni, hogy megértéssel pihenjen meg a férfi kezében.

Ebben a kézfogásban pecsételődött meg két egymásra vágyó, szerelmes lélek sorsa. Winyd és Tibor boldogan állott egymás mellett s lenézett az ablak alatt elterülő virágos kertre, amelyet a déli napfény ragyogó sugarai bearanyoztak.

De törődtek is most ők azzal, hogy süt-e a nap; a szívükben sugárzó boldogság volt most az ő napjuk.

Boldogságuk napja elé azonban felhő vonult, amikor arra gondoltak, hogy Nathaniel és Piroška, akik a rózsakert fehér kavicsokkal behintett utain sétálnak, bizonyára már búcsúznak egymástól.

Szorongó érzésekkel néztek le a sétáló párra, mely zavartalanul gyönyörködött a virágzó rózsatők illatos virágaiban.

Winyd és Tibor attól félt, hogy Nathaniel búcsúzik, pedig úgylátszik egész más dolgokról eshetett szó közöttük, mert mikor az ebédre hívó gong szavára frissen tépett nyíló rózsákkal kezükben a lépcsőkön feljöttek: mindkettőjük kipirult arcán ott pirkadt a boldogság hajnala.

Dél volt s az ebédlő-asztal már felterítve várta a vendégeket. Éppen asztalhoz akartak ülni, amikor Nathaniel véletlenül észrevette, hogy Winyd valamit rejteget.

- Mi az a kezeden? - kérdezte Nathaniel.

Winyd összerezzen s a rejtegetett újságcsomó a földre hullott.

- Friss amerikai újságok! - szólt Nathaniel s önkéntelenül a hírlapok után nyúlt.

Winyd, mint az a gyakorlatlan bűnösöknél szokott történni, hirtelen, egészen meggondolatlanul töredelmes vallomást tett. Kissé sápadtan közölte bátyjával, hogy a frissen érkezett amerikai hírlapokat el akarta sikkasztani, nehogy bátyját a polgármesterjelöltségre vonatkozó rossz hírek felizgassák s útrakeljen... Hiszen bizonyára fáj még a lába...

Nathaniel azonban csodálatosképpen nem árult el semmiféle izgatottságot.

- Bánom is én már a rossz híreket. Törődöm is én Mr. John Bleackkel... Inkább vagyok Gyergyón Piroška rózsáinak kertésze, mint New-Yorkban polgármester!

És e szavaknál remegő ajkaihoz emelte Piroška kis kezét, akinek nagy sötét-barna szemét még ragyogóbbá varázsolta a boldogság fénylő tüze.

- Ha te úgy, én is úgy! - gondolta Tibor s ő is magához vonta Winydot és megcsókolta az amerikai leányt.

Az ebédlő kandallóján álló zenélő óra pedig a déli szerenádot játszotta s zenéje szebben hangzott, mint valaha, mert négy szív dobogása kísért minden ütemét.

**Utolsó fejezet,
amelyben kiviláglik, hogy a viszontlátás
néha egészen fölösleges.**

Nathaniel nem ment vissza New-Yorkba, sem akkor, sem később; sőt még amerikai hírlapokat sem olvasott soha. Nem volt kíváncsi, mert nem akarta megtudni: mi történik abban a rideg világban, amelyet a pénz és a hatalom utáni hajsza mozgat s amelynek belső rugói nem rugalmas anyagból, hanem aranyból készültek.

Nem érdeklődött s nem tudta meg soha, hogy John Bleack lett-e a polgármester, vagy valaki más? Az új világgal véglegesen leszámolt s már csak ügyvédjén keresztül fűzte oda némi kötelék: eladó Montgomery-utcai háza s részvényei.

Winyd már nem volt annyira álhatatos s férjével, Tiborral nászútra Amerikába ment, ahol felkereste a Montgomery-utcai házat s néhány apróbb emléket válogatott ki magának. Igen természetes, hogy Milyt, a kis kedvencet is magukkal vitték, akit Winyd második útja alkalmával a cselédség gondjaira bízott. A kis foxi most kétszeresen kedves volt nekik, mert némileg neki is szerepe volt abban a véletlenben, amely a zágrábi gyorsvonaton Winydot és Tibort összehozta. Úgylátszik azonban a ravasz kis állat tudatára is ébredt nagy érdemeinek, mert az utóbbi időkben csak vörös borba mártott piskótát evett s kizárólag csak selyem párnákra hajlandó lehajtani sűrűn mosott, gonddal kefélt és beillatszerezett tarka fejét.

A véletlen útjai kiszámíthatatlanok.

A fiatal pár boldog nászútjáról visszatérőben ismét a jó öreg Európába érkezett s felejthetetlen emlékü útmegszakításokkal jutott el Bécsig. A kellemes napok hamar múlnak s gyorsan elérkezett a visszatérés ideje; Tibor szabadsága lejárt. A hátralévő út már csak rövid volt; mindössze néhány óra s az is kellemesen telt el, hiszen végtelenül szerették egymást. Nem messze Pesttől a gyorsvonat megállt s Winyd önkéntelenül kihajolt. Vajjon látni-e már a fővárost?

A főváros azonban nem látszott még, de a szomszéd sín páron veszteglő vonat ablakjában, úgy rémlett neki, Vukovics Györgyöt pillantotta meg, aki egy lefátyolozott hölgy és több aprócseprő gyermek társaságában utazott. Lehet, hogy elhalt fivérének gyermekei voltak, de lehet az is, hogy a pólyás már az övé volt...

Lehetséges azonban, hogy csak Winyd szeme káprázott, mert a vonatok alig néhány másodpercig állottak meg egymás mellett. Az a vonat, amely Winydot vitte, hangos füttyszóval lendült neki, a másik azonban csak csendes zökkenésekkel kezdte meg útját. A két vonat még az imént egymás mellett állt, de néhány perc múlva már mindkettő dübörgő sebességgel vitte utasait az ellenkező irányba s elhagyta egymást, - talán örökre.

Az immáron magyarrá vedlett amerikai menyecske kissé elhalványulva húzta vissza szép fejét s Tibor, akinek a szokatlan sápadtság feltűnt, aggódva érdeklődött, nincs-e valami baja?

- Talán csak a hűvös esti szél csapott meg, - felelte a menyecske s boldogságtól sugárzó arccal, de kissé fázósan bújta a férje oldalára, mert a vonatok találkozása első szerelmét hozta előbe.

Alig telt el néhány hónap, Hawkinsékat már vagyonukat és ingatlanaikat tekintve sem kötötte semmiféle szál Amerikához s Nathaniel, aki soha egy percre sem vágyott vissza abba a világba, amelyet még emlékezetéből is ki akart törölni, megvásárolta a Horváth-birtokkal szomszédos nagy földbirtokot és kastélyt. Ide telepedett le ifjú nejével.

Kedves, szép, boldog időket élt át a hókoronás gyergyói havasok tövében s nem kerekedett kedve soha medvékre vadászni; annál is inkább, mert mint utóbb kisült, a havasok réme arrafelé nagyon ritka jelenség. Érdeklődése azonban változatlanul megmaradt a magyar parlamenti rendszer iránt, amelynek szálai kezdetben oly bonyodalmasnak tündek fel neki és amely szálak megoldása közben fonódtak reá hímen rózsaláncai.

A derék amerikai megmagyarosította a levegő, a napsugár, az alföld felől jövő meleg szél, a föld illatos párolgása, az erdők sutogása, a rengő búzaföldek halk suhogása. Legfőbbképen azonban megmagyarosította az a melegszívű asszony, aki őt teljes odaadással szereti s aki szerelmével egy elvesztett világrészt pótol.

Nathaniel rövid időn belül annyira haladt a magyarosodás terén, hogy a magyarság betegsége is reáragadt: a politika.

Szorgalmasan tanul most magyarul s alig várja már, hogy a magyar honosság megszerzése után, mint választó választhatóvá váljék és ő maga is bejuthasson abba a körütekintéssel felépített parlamenti gépezetbe, amelynek boldogságát köszönheti: bájos, szép, fiatal nejét és megsúgom, még azt is, ami még csak bimbózáásban van: gyermekét.